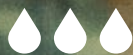

Alice

Judith Hermannová

Větrné mlýny

Povídková kniha *Alice* je trochu jiná než předcházející dva tituly Judith Hermannové. Ohledává nejzazší bod — smrt. Pět úmrtí pěti mužů. Pozvolných i náhlých, čekaných i nečekaných. Provázaných na různý způsob. A ohledává rovněž, co zbude po smrti. Jak se dá se smrtí sžít. Jak žít se smrtí druhého v sobě. Hermannová tu poprvé uvažuje nad tím, co bude. Poprvé překračuje temný kruh melancholie. A v podtextu pak otvírá dvě témata, která do jisté míry tvoří dnešek: všeobecná pasivita občanské společnosti plus odumírání mužského principu.

Větrné mlýny

Alice

Judith Hermannová

Alice

Judith Hermannová

The publication of this work was supported
by a grant from the Goethe-Institut.

Kniha vyšla díky podpoře
Česko-německého fondu budoucnosti.

© S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main 2009

© Judith Hermannová, 2013

Translation © Tereza Semotamová, 2013

Epilogue © Radim Kopáč, 2013

Cover photo © David Konečný, 2013

© Větrné mlýny, 2013

ISBN 978-80-7443-068-8 (papírová kniha)

ISBN 978-80-7443-169-2 (eBook)

Z němčiny přeložila Tereza Semotamová

I Micha

Jenže Micha neumřel. Ani v noci z pondělí na úterý, ani v noci z úterý na středu, možná že umře ve středu večer nebo v noci na čtvrtek. Alice si byla jistá, že někde slyšela, že většina lidí umírá v noci. Doktoři už nic neříkali, krčili rameny a ukazovali své prázdné, dezinfikované ruce. Nedá se už nic dělat. Je nám líto.

Tak si Alice a Maja s dítětem musely hledat nové ubytování. Nový byt, protože Micha stále neumíral. Tam, kde právě bydlely, to bylo moc malé. Potřebovaly totiž dva pokoje, nejméně, jeden pro Maju a dítě a druhý pro Alici, a taky obývací s televizí, aby bylo kde trávit večery, obstojně vybavenou kuchyň odpovídající potřebám dítěte a koupelnu s vanou. Možná zahradu. Výhled z okna, pohled na něco hezkého.

Micha měl na sobě nemocniční košili potištěnou modrými kosočtverci. Byl vyhublý na kost, kostra, jen jeho ruce byly pořád stejné, navíc byly měkké a teplé. Na jeho nočním stolku nestálo nic než láhev minerální vody a hrneček s pítkem. Už ani nepil.

Alice si balila věci do své cestovní tašky. Noční košile, tři trička, tři svetry, jedny kalhoty, spodní prádlo, knížka. Posadila se na proutěnou pohovku mezi polštáře a poslala dítěti po vykachlíčkované desce stolu zelený gumový míček, ve kterém zvonila rolnička. Dítě už umělo stát u nízkého stolku v obýváku, hrdě, oběma rukama se drželo desky stolu. Na míček nereagovalo, řeklo ale několikrát za sebou rozhodným tónem slovo „zajíc“. Zřetelně a srozumitelně. Maja telefonovala s pronajímatelem bytu na druhém konci města. Levnějšího bytu. Tři pokoje. Se zahradou. Pračka taky, ano, samozřejmě. Do nemocnice je to stejně daleko jako z pokoje, co mají tady: umělý zlatý déšť ve váze stojící na polici obývací stěny, nad televizí zarámovaná fotografie, na které slunce zapadá za prázdnou hladinu jezera. Skládací postel, na které spala Alice, v rohu před obývací stěnou dvojpostel, u okna zastrčená proutěná pohovka. Záclony byly shrnuté na stranu, výhled na parkoviště supermarketu, přijíždějící a odjíždějící auta, lidé, co tlačí vrchovatě naplněné nákupní vozíky. V katolické nemocnici, řekla Maja do sluchátka, můj muž leží v katolické nemocnici; seděla na kraji postele, hlavu podepřenou rukou, tvář odvrácenou stranou. Alice pozorovala její záda. Dítě se teď přece jen rozhodlo pro míček, zvedlo jej a prudce s ním zatřásl, s důležitým výrazem v tváři naslouchalo rolničce.

Budeme se stěhovat, řekla Alice dítěti. Stěhujeme se jinam. Tam to bude moc pěkný, uvidíš. Je tam vana. Zahrada taky, každé ráno můžeme jít ven. Stromy. Louka. Možná zajičci, uvidíme, možná nějakého chytíme.

Dítě neodpovědělo. Dívá se na Alici, dlouhý pohled plný tajemného významu. Na bradičce se mu třásla čirá kapka slin. Bylo to Michovo dítě a bylo svému otci velmi podobné.

Tak nějak se přihodilo, že Micha umíral ve Zweibrückenu. Dvojmostí. Dva mosty. Alici to znělo poeticky, byl to ale nesprávný obraz, pro umírajícího totiž existoval, jestli vůbec, už jenom jeden most. Pro koho byl ten druhý? Zweibrücken se tak nějak nabízel; na konci odysey od jedné nemocnice k druhé byla úplně náhodou katolická nemocnice ve městě daleko od domova. Tam Micha umíral. Kdyby na to ještě měl sílu, určitě by si z toho dělal legraci. Už ale neměl sílu. Měl rakovinu a dostával morfium, už byl skoro na druhém břehu, nebylo ani jisté, jestli ten zvuk, který ze sebe vydal, když Alice seděla u jeho postele a on vložil svoji ruku do její, měl vyjadřovat bolest, nebo souhlas. Některý z lékařů, kteří se už před týdnem stáhli do ústraní, ale ze zdvořilosti ještě postávali na okraji kulis, čas od času přišel a dělal, jako by měřil teplotu či tep. Že Micha umírá, oznámili už

před několika dny, ale Micha ještě neumřel. Nadechoval se a vydechoval. Nadechoval se a vydechoval. Nadechoval se a vydechoval. To bylo všechno.

Maja přebalovala dítě na posteli. Dítě bylo překrásné, mělo měkkou a bílou pokožka, na zádech znamínko ve tvaru srdce, vyznamenání. Alice seděla na proutěné pohovce a přihlížela, jak Maja dítě přebaluje, drží mu nožičky levou rukou, pak je za něj opatrně zvedla.

Pojedeme taxíkem, řekla Maja. Objednáš ho, prosím tě? Za deset minut.

Dobře, řekla Alice.

Moc spolu nemluvily. Někdy více, někdy méně, spíš méně, nebylo to nepříjemné. Včera vedle sebe mlčky večeřely a dívaly se, jak dítě jí pizzu. Dlouze. Alice vstala a umyla poslední nádobí, dva hrnky, dva talíře a misku, ze které dítě jedlo v poledne bílý jogurt s kousky banánu. Sbalíš, prosím tě, taky věci, co máme v lednici? řekla Maja. Napomenula dítě, ať zůstane ležet, nehýbej se, už jenom chvíličku.

V lednici byla vajíčka, ryba, rajčata a kousek másla. A taky fenyklový čaj, brambory, jablka a hrušky. Tři láhve piva a jedna láhev vína. V hrnci na sporáku vyvařené dudlíky a dětská láhev. Alice odmotala dva zářivě žluté pytle na odpadky, byla nepřiměřeně bezradná, ráda by všechno dělala správně.

Potom stál ve dveřích pronajímatel. Neslyšně zaklepal, chtěl se jen podívat, jestli je všechno v pořádku. Alice odpočítala peníze do nastavené ruky a nevěděla, proč by mu měla lhát. Ne, neodjíždíme, stěhujeme se, je to tu přece jen moc malé. Ale jinak je všechno v pořádku, děkujeme. Ne, ještě to potrvá. Ještě to není za námi. Lékaři říkají, že má hodně sil. Pronajímatel se usmál, měl křivý a bezmocný úsměv, vypadal docela nešikovně, ale co by měl taky dělat?

A kam se stěhujete?

Na kraj města, zavolá Maja z postele, kde sedí s dítětem. Na periferii, měla by tam být i zahrada, to bude pro dítě lepší. Ale děkujeme za všechno. Velké díky.

Maja byla s dítětem v Zweibrückenu už deset dní. Přiletěla letadlem, dítě letělo poprvé a při vzletu ani přistání nebrečelo. Z Berlína zamluvila ubytování, pronajímateli sdělila, že do Zweibrückenu nejede na dovolenou. Jezdil vůbec někdo do Zweibrückenu na dovolenou? Pronajímatel na to neuměl odpovědět. Pokoj za čtyřicet eur na noc, zlatý déšť a koupelna se sprchou. Když dítě začalo čtvrtého dne na ulici, po které se šlo do nemocnice, brečet a nebylo k utišení, zavolala Maja Alici.

Mohla bys přijet, Micha umírá. Určitě ho ještě chceš vidět. Potřebuju někoho, kdo se postará o dítě, už do nemocnice nechce.

Myslíš, že mě Micha chce vidět, zeptala by se ráda Alice. Nemyslíš, že by to na něj mohlo být moc? Ale jak Maja mohla vědět, jestli Micha chce Alici vidět?

Řekla: Copak je s dítětem?

Maja chvíli přemýšlela a pak odpověděla, že dítě už na Michu nereaguje jako na člověka. Už ho s sebou nemůžu brát na nemocniční pokoj. Ale chci být u něj. Rozumíš tomu?

Alice se vydala na cestu hned příští den. Maju sotva znala. Michu znala dobře. Určitě ho chceš ještě jednou vidět — co je to za otázku? Byly časy, kdy si myslela, že pokud už Michovu tvář nikdy nespatří, nebude moct žít. Často mu to říkala. Pokaždé se tomu vlídně zasmál. Ale taky si pomyslela, že Micha umře. Zatímco vlak, ve kterém seděla, projížděl pustou a ošklivou krajinou, považovala se za tak důležitou, že se domnívala, že než k němu přijede, Micha umře, protože za ním právě jede.

Přesto se vydala na cestu. Micha neumřel. Ne v době, kdy seděla ve vlaku, četla si noviny, usínala, zase se probouzela, pila kávu, jedla kyselé jablko, dívala se z okna, brečela, šla na záchod a dvakrát se rozhodla sednout si jinam. Všechno považovala za znamení a všechno si vykládala špatně. Když dorazila na místo, Maja s dítětem ji vyzvedla, objaly se a Maja řekla, že brečet můžou později. Micha

neumřel první noc, když Alice hlídala dítě, zatímco Maja šla za ním do nemocnice, neumřel ani druhou noc, a před nadcházející třetí nocí se Maja s Alicí rozhodly přestěhovat.

Stály na ulici a čekaly na taxík. Kočárek byl složený. Vedle Aliciny cestovní tašky a Majina kufru pytle s jídlem z lednice. Bezcennosti.

Všechna slova náhle získávala jiný význam. Chodník byl úzký, po silnici svištěla auta, za nimi spršky dešťové vody. Pěšky tu nešel nikdo. Taxík nepřijížděl. Maja držela dítě v náručí, chvíli je houpala a pak je dala Alici. Alice dítě vzala, bála se, že se dítě bude bránit, ale nebránilo se, jen vypadalo vážně. Vzala je do náruče, trochu je opřela o boky, jak tak člověk dítě drží; blízkost té tvářičky, orámované měkkou růžovou čepičkou s bambulí, ji uváděla do rozpaků. Dítě vonělo dítětem, mlékem a mrkvovou kaší, mělo obrovské modré lesknoucí se oči. Alice ten pohled nevydržela, zadívala se jinam, ulicí nahoru a dolů. Tahle část města. Ulice vedla nad dálnicí, přes park, kde plavaly rozcuchané kačeny v poloslaném rybníčku, a vymřelý střed města až k nemocnici; dvacet minut pěšky s kočárkem a dítětem. Dítě se učilo chodit, neustále chtělo chodit, ale ne rovně, buď tam, nebo onam. Učilo se chodit. Přes to všechno, a právě proto. Maja chodila touhle cestou celý týden.

Tam. A zase zpátky. Dítě házelo kačenám rozbředlé sušenky. Kačeny téměř nereagovaly. Bylo chladno, polovina října, žádné babí léto. Dítě v Alicině náruči otočilo hlavou a uvidělo, co viděla Alice. Déšť a šedivé domy. Nic, co by se dalo ukazovat.

Možná bych ten taxík měla zavolat ještě jednou, řekla Alice, a Maja nereagovala, což mohlo znamenat, že není nutné jej znovu volat. Alici připadalo, že Maja často mluví tak, že vůbec nic neříká, jasně se vyjadřuje mlčením. Za jiných okolností by Alice možná vůči tomuto mlčení protestovala. Ale Maja byla Michova žena. Měli spolu dítě, a až Micha umře, bude vdovou. To mezi Michou a Alicí už bylo tak dávno, že se sotva dalo mluvit o nějakém právu. Anekdota, jenže, pomyslela si Alice, kdyby se tato anekdota nepříhoda, nebyla by teď v Zweibrückenu. Ale to, že jsem tu, nemění nic na tom, že Micha umírá.

U krajnice zastavil taxík. Řidič protáhl obličej, neměl náladu vystoupit z auta, mít mokré boty, dát do kufru všechny ty krámy, kočárek, tašku, pytle s jídlem. Vystoupil. Maja vzala dítě z Aliciny náruče a usmála se na taxikáře. Alice si sedla dopředu. Taxikář vzadu nervózně montoval kočárek, aby ho mohl dát do kufru. Maja dítě s úsměvem držela na klíně. Pak se auto rozjelo. Hezké stěrače, hudba z rádia, regionální vysílání, nedůležité žvanění, hlasové zna-

mení, poté ohrané písničky. Dívat se z okna. Rovně po silnici, nad dálnicí, ukazatele a údaje o různých směrech blížících se odboček byly zřetelně čitelné, volání dále, možnost ze Zweibrückenu zase zmizet. Zmizíme, vypadneme odsud, vezmeme roha; řeč, která tady najednou už neměla platit. Projeli kolem parku, kolem nemocnice, sedm poschodí, v každém dvacet oken, třetí zleva v šestém poschodí bylo okno pokoje, kde ležel v posteli Micha a nadechoval se, vydechoval, nadechoval se. Dveře jeho pokoje byly pořád otevřené a jeho dech byl tak hlasitý, že jej bylo slyšet hned, jak člověk vystoupil z výtahu.

Zhrozíš se, až ho uvidíš, řekla Maja, když šla Alice poprvé do nemocnice. Bylo to tak.

Alice k tomu oknu nevzhlédla. Jeli do kopce, pryč ze středu města, jen kousek, potom lesem, pak přijeli na sídliště. Taxikář příšerně kašlal. Číslo dvanáct, řekla Maja ze zadního sedadla. Alice zaplatila, účtenku nechtěla. Řidič vyndal věci z kufru a něco u toho brblal. Poté odjel. Alice a Maja s dítětem stály na ulici a dívaly se na dům; bílá, nízká novostavba se zimní zahradou, kde se na zamlžené sklo tlačily obrovské azalky. Na barevném skle vchodových dveří visela rustikální čarodějnice na koštěti, houpala se a šelestila ve větru. Alice si byla jistá, že ví, jak tu zvoní zvonek. Vzduch byl svěží. Najednou byl cítit déšť, vlhká půda a mokré listí.

Dopoledne byla Alice v nemocnici. Po snídani. Jsou lidé, řekl jeden z lékařů, kterým se lépe umírá o samotě, nechte ho trochu samotného, nedělejte si starosti. Micha byl sám od jedné hodiny v noci do desíti dopoledne, devět hodin, během kterých dýchal a neumřel.

Alice seděla toho dopoledne na Michově posteli až do dvanácti. Nejdříve na jedné, potom na druhé straně postele. Pokoj byl účelně zařízený, skříňová stěna, umyvadlo, dveře na záchod, prázdná plocha lakovaného linolea, na kterém stála druhá postel, kde měl ležet druhý pacient. Sestry jej před několika dny bez udání důvodu přemístily jinam. Někam jinam.

Alice seděla na pravé straně postele zády k oknu, které směřovalo k městu a vzdálenému řetězci pahorků. Když seděla na levé straně, měla vedle sebe infuzní přístroj s morfiem. Pokud neunesla pohled na Michu, mohla se opřít o skříň a dívat se na řetězec pahorků. Dívat se mu do tváře. Micha spal s otevřenýma očima. Celou dobu. Otáčel se za sluncem, za šedým, a přece jasným dnem, jako nějaká rostlina, tělo, hlavu, paže i dlaně natáčel směrem k oknu. I přes otevřené oči vypadal, jako by spal, ale možná to bylo něco úplně jiného, tento stav otupělý morfiem, zaplavený obrazy, pokud ještě vůbec něčím. Často a zhluboka sténal. Alice jej občas brala za ruku,

měl teplou, důvěrně známou ruku. Dveře pokoje byly pootevřené, útěšné vrzání bot sestřiček, zvonění telefonu na sesterně, rachot výtahu, šepot a smích, neustálá čilost, kolem pokoje projížděl vozík s jídlem, občas vešla některá z jeptišek. Často přicházela jedna stará, jakoby pomačkaná, Alice si myslela, že jeptiška přichází spíše kvůli ní než kvůli Michovi.

Všechno v pořádku?

Ano, ano.

Jeptiška zůstala stát u nohou postele, držela se kovového rámu a dívala se na Michu s hlavou na stranu. Se zájmem. Měl otevřená ústa a černé dásně, oči nepřítomně natočené k oknu. Jeptiška se podívala na Alici a zeptala se, co byl Micha zač.

Jak to myslíte, zeptala se Alice a narovнала se; sedíc na židli, opřená o skříň, byla zcela pohroužená do sebe.

Myslíte, jaké měl povolání?

Jeptiška mimoděk pozvedla ruce a zase je nechala klesnout, přitom škusbla postelí. Jak prožil svůj život, řekla. Co dokázal?

Obě se na Michu podívaly a Alice si pomyslela, že tahle žena už nikdy neuvidí, jaký Micha ve skutečnosti byl, jak vypadal, mluvil, klel a usmíval se, jak šel životem. Ona vidí jen umírajícího. Uniklo jí něco?

Váhavě odpověděla: Řekla bych, že byl kouzelníkem. Eskamotér, rozumíte, co tím myslím? Uměl

všechny ty triky. Králíka z klobouku. Žonglovat. Číst myšlenky. Ale vždycky se mu člověk mohl dívat do karet. Chtěl svoje karty ukazovat. Nedokážu to vysvětlit.

A jeptiška řekla, že si něco takového myslela, její intonace byla neutrální, mohlo to být míněno souhlasně, nebo opovržlivě, těžko říci. Už to nebude trvat dlouho, dodala. Pak odešla z pokoje. Když mají takhle ostré tváře, už to netrvá dlouho.

Dveře nízkého bílého domu se samy otevřely, Maja s Alicí nemusely zvonit, pravděpodobně zde všichni všechno viděli, v téhle tiché, poklidné ulici všichni viděli ze stinných koutů svých obyváků přes závěsy dveří na terasu, jak taxík zastavil, jak vystoupily, jak tu stály. Blondýna, bruneta a malé dítě s růžovou čepičkou na hlavě. A všichni měli kruhy pod očima. Kufr, tašky a dětský kočárek. Dveře se samy otevřely, pronajímatel vyšel před dům, srdečně vás vítám, podali si ruce. Tlustá žena a tlustý muž, starší lidé ve věku Majiných nebo Aliciných rodičů. Alice byla starší než Maja a Micha už také nebyl nejmladší. Alice si myslela, že ji Micha přežije. Přežije ji. Micha tu vždycky bude, myslela si. Proč si to myslela, to nedokázala říct, možná to byl projev její lásky, něco odehrávající se mimo čas. Stála před domem s taškami v jedné ruce a cestovní taškou v druhé, Maju

s dítětem v náručí vedle sebe a na kraji scény všechny ty věci, okrasné koule na skalce, nakypřená půda, zelený trávník, ropucha z bílé hlíny; Alice cítila, jak se jí roztrásla kolena, cítila nebezpečí, že nad vším ztratí kontrolu, a po chvíli ten pocit zase odezněl. Žena měla velké poprsí, fialové brýle, byla nepochopitelně srdečná, jaksi nenormální. Muž zůstal vždy kousek za ní, jeho ruce byly drsné a sedřené, jeho stisk pevný, měl poměrně špinavé tepláky a na obou stranách široké holé lebky veliké jizvy, jako by měl hlavu v nějakém svěráku, vypadalo to zvláště. Ale bylo to všechno zvláštní i tak, bylo třeba brát věci, jak přicházely. A tak Alice odnesla svoji tašku na zahradu, zatímco dítě v Majině náručí neustále říkalo „zajíc“. Zajíc. Zajíc. Asi aby všechny uklidnilo.

Byt se nacházel ve sklepě. Žena vysvětlila, že to byl její vlastní byt, všechno si v něm udělala sama, svépomocí. Muž mlčel a usmíval se. Nahoře bydlela dcera s vnoučaty a dole oni, poté se dcera s vnoučaty odstěhovala, odešla do jiného města, nyní tedy oba bydlí zase nahoře a suterénní byt pronajímají, byla by ho přece škoda. Žena vše zdlouhavě vysvětlovala, jako by se omlouvala, hovořila tvrdým dialektem, a bylo jí rozumět jen z poloviny, ale nakonec to bylo úplně jedno, kdo, kdy a proč v tomhle bytě bydlel. Alice šla za Majou, která následovala ženu, která

si hned vzala dítě do náruče, sundala mu růžovou čepičku a houpala je, jako by bylo teď její. Společně šly dolů po schodech. Žena s vážným, náhle zamlklým dítětem vepředu, za ní Maja, potom Alice a muž, který se velmi ochotně chopil kufru a tašek. Šel těsně za Alicí, ztěžka dýchal.

Dům byl na kopci, takže šlo o sklepní byt jenom z poloviny, táhl se dozadu do zahrady. Na první pohled bylo všechno v pořádku. Jistá útulnost, velká místnost s kuchyňskou linkou, uprostřed stůl ze světlého dřeva, polička s kuchařkami a kýčovitými soškami, televize a rohová pohovka; z této místnosti přecházel pokoj do dalšího a pak ještě do jednoho, v obou místnostech postele, a pak koupelna s vanou a pračkou.

Na druhý pohled to už tolik v pořádku nebylo, maličkosti, tu a tam. Pronajímatelé se možná přestěhovali nahoru teprve včera, neodnesli si ještě úplně všechno, nechali tu své soukromé věci, zarámované fotografie, baterie, zmačkané časopisy, rozpletené šály. Na okraji vany vyrovnané levné šampony a sprchové gely. Taky hračky, dítě je okamžitě objevilo. Šaty ve skříni, pantofle pod šatníkem, proti tomu ve skutečnosti nešlo nic namítat, všechno bylo jinak útulné, ale také intimní; jakási nadbytečná zátěž. Alice pocítila náznak odporu, poté si vybavila depri-mující dekorace v předchozím bytě, kde mělo všechno

svůj účel, a jinak v něm nebylo nic. Dítě bylo velmi šťastné, hned z poliček bralo ozdůbky a tahalo za ubrus na stole, vysypalo na zem z krabice od pracího prášku různé díly stavebnice a lomcovalo dveřmi od ledničky, a žena na ně mluvila nasládlým hlasem, smála se, konejšila Maju, která se za dítě omlouvala, a běhala všude možné a ukazovala všechno možné, varnou konvici, kávovar, elektrické žaluzie, televizi, videopřehrávač, ložní prádlo, klíče. Na svazku klíčů malinká čarodějnice na drátěném koštěti.

Alice stála u kuchyňského okna a dívala se do zahrady. Houpačka na terase byla přikrytá plachtou. Kolem umělohmotného stolu čtyři bílé židle a uprostřed zatažený slunečník. Stromy už byly opadané. Zvadlé jiřiny, astry, slunečnice, pergola a červené víno. Hezký výhled na jinou zahradu dole pod kopcem, první domy ve městě a úplně nalevo nemocnice, velká budova s mnoha okny. Příliš daleko, aby se dalo určit Michovo okno, ale dost blízko, aby si člověk řekl, tam je Micha. A my jsme tady.

Alice se dívala na budovu a měla pocit, že pokud na výhled okamžitě neupozorní Maju, bude to od ní zrada. Nechávala si to pro sebe, ještě chvíli. Maja byla zaneprázdněná, byla s tou ženou a dítětem v jedné z ložnic, dítě, zdá se, skákalo po posteli, výskalo radostí. Alice se zadívala na nerezový dřez, na police nad dřezem, na umělohmotné lahvičky s kořením,

z poloviny prázdné, majoránka, rozmarýn, pepř různých barev, všechno trochu ušmudlané, víčka upatlaná, ani dřez nebyl úplně čistý. Zkusmo otočila kohoutkem, vtom za ní stál muž. Objal ji, chytil rukama kolem boků a přitáhl k sobě, chvíli ji držel, pak ji pustil a odstrčil. Řekl, že tablety do myčky jsou tady pod dřezem, kamsi ukázal.

Alice řekla: Aha, díky, ty budeme určitě potřebovat. Zvedla ruku a sáhla si na šíji, strnule a pomalu, přitom se k němu otočila. Jako by bylo možné to jen tak přejít. Přejít to objetí.

Zavrtěl hlavou. Usmál se směrem k oknu a řekl, že není zač. Máte to teď těžké. Máte to opravdu těžké.

Pak ustoupil, jako by stál před vykopanou jámou. S hranou skromností se stáhl, oči nadále sklopené, pořád ještě vrtěl hlavou. Žena spěšně vyšla z ložnice, v ruce povlečení šedé barvy, v obličejí červené fleky. Peřiny si povlečeme samy, zavolala Maja z ložnice, to nemusíte, to zvládneme. Žena se podívala na svého muže, pak na Alici, ale už ne zpátky na muže. Alice šla za ní a vzala od ní ložní prádlo. Určitě, řekla žena, ano, odpověděla Alice, aniž by věděla, čím si má být vlastně jista.

Maja přišla do kuchyně, opřela se o dveře, futra byla stlučena ze starých trámů, předstíraná stabilita. Dítě lezlo po čtyřech za ní, tahalo Maju za ruku a omotávalo své ručky kolem Majina kolene, bylo jen

v punčocháčích, košilce, tiše škytalo a vypadalo tak unaveně, až to trhalo srdce. Alice řekla, jsme opravdu rády, že tu můžeme zůstat, je to tu pěkné, už jenom ta zahrada; hledala nějaké gesto, a žádné nenašla, jenže to vůbec nevadilo. Muž a žena se konečně měli k odchodu, konečně šli nahoru. Jako těžká zvířata, plachá a zvědavá, stoupali pozpátku po schodech a stále u toho něco říkali, slova útěchy, pokyny, až muž jako první zmizel, načež Maja zabouchla dveře dlaní a opřela o ně hlavu.

Odpoledne šla Alice ještě jednou za Michou. Na hodinu; Maja a dítě zatím spaly. Opustila sídliště, šla ulicí dolů, směrem do města, pak lesem, nahoru do kopce. Už nepršelo, bylo sychravo a chladno, Alice měla ruce v kapsách bundy a kolem krku šálu. V nemocnici byl klid. Na mozaice ve vstupní hale otevíral mnich pod nebem z tisíce modrých kamínek svoji žehnající náruč. Vedle hučel automat na kávu. Alice šla kolem nástěnky s fotografiemi lékařů, sester a jeptišek. Mohla by mezi nimi hledat tvář té malé pomačkané jeptišky, která se jí zeptala, jaký Micha byl. Mohla by najít její jméno, ale něco ji od toho odradilo.

Jela výtahem do šestého patra, a když se otevřely dveře výtahu, uslyšela Michův dech. Dveře od pokoje byly otevřené. Micha ležel, jako by se během

její nepřítomnosti ani nepohnul. Na zádech, paže rozhozené doprava, doleva, tvář natočenou k vytrácejícímu se světlu, ústa otevřená, oči otevřené. Alice postavila židli, kterou dopoledne posunula ke stolu, zase zpátky k posteli. Posadila se a řekla opatrně jeho jméno. Nereagoval. Alice měla přesto pocit, že Michu ví, že tady je. Jestli to pro něj bylo důležité, jestli ho to namáhalo, nevěděla. Nebylo nic, na co by dokázal reagovat. Všechno, co kdy bylo, bylo pryč. Všechny příběhy, které se mezi ní a ním staly, byly pryč. Nezůstalo nic. Bylo to pryč, mohla se jen rozloučit. Čistá, zářivá přítomnost. Alice Michu políbila, jak jej za jeho života nikdy nelíbala. Věděla přesně, že za svého života si takový způsob líbání vyprošoval.

Večer jedli společně, Alice, Maja a dítě. U stolu ze světlého dřeva, Maja a dítě na jedné, Alice na druhé straně. Ryba a brambory. Talíř se žlutými kuřátky, sklenky s kytičkami. Uvařila Maja, vařila úplně bez soli, žádné hokusy pokusy, něco jako biblické jídlo, člověk to mohl považovat za nudné či obyčejné, dítěti to ale nejspíš chutnalo.

Jedli jste spolu často? zeptala se Alice.

Čas od času bylo možné se na něco zeptat, Maja pak i odpověděla. Nebo naopak, Maja se zeptala, Alice odpověděla. Dál už to ale nevedlo, z otázek

a odpovědí nevznikal žádný rozhovor. Tak je to vlastně se vším, pomyslela si Alice. Vystředěná prázdnota.

Ano, řekla Maja. Na začátku ne, později ano. Když jsme spolu bydleli. Micha měl rád rýži.

Aha, řekla Alice.

Minulý rok vídala Michu zřídka, v bytě, kde bydlel s Majou, nebyla. O dítěti nevěděla nic, a vlastně ani nechtěla vědět. Jiný Micha? Nebo ne.

Dítě zostra praštilo dlaní do talíře s bramborovou kaší a rybou. Maja je vzala za ruku a utřela mu ji hadříkem, pečlivě, každý prstík zvlášť. Dítě přihlíželo a kývalo se u toho. Po rybě jedlo bílý jogurt bez medu. Vlažný fenyklový čaj. Dítě pilo z láhve, kterou už dokázalo držet samo, sedělo Maje na klíně a během pití se upřeně dívalo na Alici.

Tak, řekla Maja. Čas jít do postele. Postavila dítě opatrně na nohy, čekala, až nabere rovnováhu. Začala sklízet ze stolu a řekla, pokud bude Michovi lépe, pokud už nedostane horečku nebo tak, mohli bychom příští týden objednat převoz. Domů, do Berlína. Chci ho mít doma. Micha to chce taky. Chce domů.

Opláchla ve dřezu talíře, pak je dala do myčky, tablety do myčky našla sama. Způsob, jakým se pohybovala po kuchyni, byl samozřejmý a jistý. Žádné váhání, Maja se ničeho nezalekla, zdálo se,

že se ničeho neštítí. Utřela stůl a zapnula varnou konvici.

Zeptala se, jestli měl dnes zvýšenou teplotu.

Pak si dřepala před myčku, krátce pohlédla na tlačítka a řadu symbolů, zavřela dvířka a otočila voličem programů rozhodně doprava. Tiché hučení. Měl dneska horečku?

Ne, řekla Alice. Opětovala zasněný pohled dítěte, vděčná za jeho nezúčastněný klid.

Dopoledne hledala mladá bledá sestřička úzkostlivě a nešikovně Michův tep a měřila mu teplotu digitálním teploměrem; když se ozval signál, jemný jako cvrkání cvrčka, cukla sebou, jako by jí někdo zakřičel do ucha. Zaznamenala kostrbatě do tabulky vymyšlená čísla a rychle vyběhla z pokoje. Zřejmě měla strach, že by Micha mohl umřít, když mu měří teplotu. Náhlý pokles teploty. Digitální cifry se prudce mění. Klesají až na nulu. Alice měla pocit, že sestřička působila svými dotyky Michovi bolest, když hledala jeho puls na zápěstí a poté na krku; pak už jej za ruku nebrala.

Řekla že ne, neměl zvýšenou teplotu. Vstala a řekla, já ten zbytek uklidím, dodělám to.

Ty spotřebuješ vždycky tolik vody, řekla Maja. Když myješ nádobí, necháváš téct vodu, už jsem si toho všimla. Micha to dělal taky tak. Odnaučila jsem ho to.

Maja uložila dítě. V pokoji s velkou manželskou postelí před zrcadlovou skříní. Spousta peřin a polštářů. Alice seděla u stolu v kuchyni a poslouchala.

Kde je zajíc?

Kde je zajíc?

Tady je zajíc. Tady.

Smích dítěte přešel v unavený pláč, Maja broukala úryvek z písničky, brzy ráno, bude-li chtít Bůh, se zase probudíš. Tak už spinkej. Spinkej. Potom byl klid. Alice pila fenyklový čaj. Odložila šálek tiše na stůl, něco jako meditace. Po chvíli vyšla Maja z ložnice a zavřela za sebou tiše dveře. Posadila se na druhou stranu stolu, vypila hlt čaje a dívala se, stejně jako Alice, francouzským oknem do tmavé zahrady. Její silueta se odrazila v okně.

Řekl ti něco? zeptala se Maja.

Ne, řekla Alice. Spal celou dobu. Skoro se nehýbal. Občas zhluboka zasténal. Jinak nic.

Maja kývla. Řekla: Tak já vyrazím. Myslím, že bych se měla ještě učesat.

Alice neřekla nic. Maja si v koupelně umyla obličej, učesala se, převlékla si svetr, šedý se zelenými pruhy, hebká měkká vlna; opak toho, když si chce člověk někam vyjít, připadalo Alici.

Jsi moc hezká, řekla.

Maja byla moc hezká. S výraznými kruhy pod očima, drobná, bledá a unavená, vlasy přísně vyčesané

z čela. Kolem ní temné pulzující světlo. Šly ještě jednou do ložnice a pozorovaly dítě. Dítě spalo tvrdě, ve spacím pytli s beránky, leželo na zádech, ručičky roztažené, zcela odevzdané, v levé pěstičce svíralo ouško plyšového zajíce.

Když se probudí a bude dlouho plakat, tak zavolej, řekla Maja. Jinak se vrátím kolem půlnoci, uvidíme.

Jo, řekla Alice. Počkám na tebe, zůstanu vzhůru.

Alice doprovodila Maju ke dveřím. Nerozsvítily si, plížily se po schodech po špičkách. Dveře do horního bytu byly pootevřené, škvírou pronikaly zvuky televize, hlasitý potlesk a svižný, cynický hlas moderátora. Chodba domu byla chladná. Byla tu cítit večere, prací prášek, cizí zvyklosti. Alice položila ruku na kliku domovních dveří a na moment si byla jista, že je zamčeno. Ale dveře se otevřely. Večerní vzduch, výrazný tak, jako by nebyly venku celé měsíce. Světlo na chodbě se rozsvítilo, za Majou stála žena, měla na sobě teplákovou soupravu a byla bosky.

Vy jdete tak pozdě ještě pryč?

Ano, řekla Maja, jdu ještě do nemocnice. Chci navštívit svého muže, dnes jsem za ním nebyla.

Žena se zatvářila, jako by ji něco štíplo, jako by ji náhle něco zabořelo, na Majina muže úplně zapoměla.

Já vás tam zavezu.

Ne, děkuji, to není nutné, řekla Maja a zdvořile se usmála.

Ale ano, řekla žena, jen pojdte, zavezu vás, není dobré chodit takhle pozdě v noci pěšky.

Nepřipouštěla žádný odpor, zmizela v bytě, jako by ji vsáкло modré světlo obrazovky, řekla něco manželovi, ten něco opáčil, všechno to zůstalo nesrozumitelné v ruchu televizní soutěže. Maja zakoulela očima. Alice nevěděla co říct. Žena se přiřítla zpátky, byla obutá, s sebou tlustý pletený svetr, ten si přetáhla přes široké boky a vzala klíče od auta.

Pojďte. No tak pojdte.

Tak zatím, řekla Maja, krátce se dotkla Aliciny paže, poté zmizla za ženou v předzahradce.

Alice zavřela domovní dveře. Šla na ni závrať. Z bytu vycházelo neměnné tlumeně modré světlo, televize plivala infernální smích. Šla po schodech dolů, do suterénního bytu, a zavřela za sebou dveře. Dveře měly dřevěná futra a byla v nich tabule z mléčného skla. Alice šla do koupelny a otevřela okénko nad vanou, které vedlo do ulice. Slyšela, jak venku startuje motor, auto vycouvalo z garáže, otočilo se, pak jelo po silnici, čím dál tišeji, až byl úplný klid.

Dvacet minut. Pěšky do nemocnice. A dvacet minut zase zpátky. Autem pět minut. Zelená vlna.

Provoz na křižovatce. Prohodit pár vět. Možná i jít dovnitř, proč, prostě jen tak. Pak pět minut zase zpátky. Čtvrt hodiny, všechno v jednom, jedna dlouhá, věčná čtvrt hodina. Alice stojí v koupelně a naslouchá. Počítá vteřiny, začala u stovky, byla si téměř jistá, a přesto užasla, když ho pak uslyšela. Pětasedmdesátá vteřina. Vyšel z bytu nahore, něco dělal s domovními dveřmi. Potom šel po schodech dolů, kláp kláp kláp, na nohou bačkory. Zabočil do chodby, vyznal se, světlo nepotřeboval. Alice vyšla tiše z koupelny a zahlédla jej skrze mléčné sklo ve dveřích, jeho neforemné, těžké tělo. Naslouchal zvukům, naslouchal stejně jako ona. Poté zaklepal na dvevní rám.

Alice si uhladila oběma rukama vlasy spletené do copu. Rukávy svetru stáhla přes zápěstí. Má otevřít, nebo mluvit přes zavřené dveře, ukázat strach, nebo jej skrývat? Strach z čeho přesně? Přerušila poletující bláznivé myšlenky, otočila klíčem a otevřela.

Ano, prosím?

Skutečně tam stál, se zjizvenou lebkou a šedým svetrem přes tlusté břicho, v těch nepochopitelně špinavých kalhotách, vycházel z něj zřetelný nakyslý pach. Řekl: Tady se nemusíte zamykat.

Aha, řekla Alice. Její srdce bilo rychle, zběsile. Sotva tomu muži rozuměla. Zeptala se, co se děje.

On se usmál, velmi svěbytným, jednoznačným způsobem. Chtěl jsem se jen zeptat, jestli máte všechno, co potřebujete. Pokud mu Alice dobře rozuměla, tak to bylo tohle, co řekl.

Máte všechno, co potřebujete?

Pozoroval Alici, její postavu, odspoda nahoru, stále se usmíval, obezřetně a klidně. Alice věděla, co tím myslí, a on věděl, že ona to ví. V přeneseném smyslu by si už možná nemysleli nutně to samé, ale v přímém slova smyslu ano.

Nemám vlastně nic z toho, co potřebuju, pomyslela si Alice. Nic z toho všeho.

Řekla: Děkuji, mám všechno, co potřebuju. Máme všechno, opravdu, díky.

Udělal těžký krok dopředu a nahlédl do svého starého bytu. Zaslýchl důvěrně známé předení myčky. Možná mu to všechno připadalo jiné, když tu teď byly věci Alice a Maji s dítětem. Alicina bunda na věšáku. Měkká botička dítěte na podlaze pod stolem, vedle ní zelený míček z umělé hmoty. A všechno ponořené do smutku. Viděl to, bylo to úplně jiné.

Alice ho nechala, aby se podíval. Sama se dívala. Čekala a věděla, že je jedno, co odpověděla. Měl deset, nanejvýš patnáct minut, během nich bylo možné všechno. Ale ona mu nešla vstříc, proto váhal, smutek jej odpuzoval jako nějaká nemoc.

Alice řekla: Tak dobrou noc.

Stále váhal.

Řekla to ještě jednou.

Otočil se a šel. Kláp kláp kláp, po schodech nahoru. Na posledním schodu se zastavil, možná ho zavolá zpátky. Alice se ptala sama sebe, co od ní Micha očekával. Nepřišla na to. Držela si ruku na ústech a slyšela, že muž už je nahoře, dveře se zavřely a tlachání z televize tak konečně utichlo.

Maja se vrátila kolem půlnoci. Alice mezitím uvařila další konvici fenyklového čaje s medem, vypila ji, snědla k tomu tři sušenky, které patřily dítěti. Otevřela několik zásuvek, prohlédla si jejich obsah a zase je zavřela. V příborníku rachotilo několik malých lžiček na sirup proti kašli, lžičky, co dávají u zmrzlinových stánků, různé umělohmotné lžičky. Bordeláři, řekla Alice polohlasem sama pro sebe. Pod videem ručně popsané kazety s pochybným obsahem. V přihrádkách skříně modelářské archy, nůžky a prázdná lepidla. Bylo to čím dál tím víc deprimující, musela se přinutit s tím přestat.

Vyndala nádobí z myčky, talíře a šálky narovnála do skřínky nad sporákem; nedobrovolné imitace cizího života. Odolala televizi a kapitulovala. Usnula vsedě u stolu, s hlavou na rukou, v bezpečí náhodného uspořádání předmětů kolem sebe, dudlík, Majina sponka do vlasů, papírové obaly od čajo-

vých sáčků, pastelky a dětská knížka s měkkými rohy potažená lepenkou. Vstala a cítila mravenčení v obou rukou. Dítě pořád tvrdě spalo, levou rukou pevně svíralo ucho zajíčka, na chodbě za dveřmi nebyl žádný těžký stín. Alice šla do pokoje, kde měla spát, roztáhla gauč a udělala z něj postel. Modré prostěradlo. Noční košile vedle polštáře. Žaluzie stažené, prosklené dveře otevřené. Venku lehký vánek, statečná vytrvalost věcí, jejich jednoznačné názvy, dítě se je všechny naučí: strom, židle, zahrada, nebe, měsíc, nemocnice. Světlá okna, tmavá okna. Drobné osoby za nimi, Maja, Micha, jeptiška.

23:45. Noční hlídkování.

Maja se vrátila potichu, nebylo ji slyšet ani na schodech, ani na chodbě, jen zaklepání na mléčné sklo ve dveřích. Divila se, že Alice zamkla, je všechno v pořádku? Ano, řekla Alice, všechno v pořádku, ale cítila jsem se tak lépe.

Maja se krátce podívala na dítě, vědoma si svých povinností, zdálo se, že má vždycky sílu přesně na ty věci, na které se mělo myslet nebo které měly být vykonány, ne více, ne méně, precizně a správně. Alice seděla u stolu, s rovnými zády, ruce v klíně, a čekala.

Dáme si pivo? Majina otázka.

Ráda.

Alice dlouho hledala mezi umělohmotnými lžičkami otvírák, nakonec našla nějaký s nápisem motorestu u Bad Zwischenahn, vyndala z lednice dvě piva, vychlazená. Připily si, neříkaly nic. Pivo pěnílo, chutnalo sladce, pomalu něčím v Alicině hlavě otáčelo, dolů a pryč. Vnitřní rozcvička pod vlivem alkoholu? Četla o tom, zdá se, že to byla pravda.

V nemocnici to bylo fajn, řekla Maja. Velmi tiše. Mohla jsem si k Michovi lehnout, leželi jsme spolu poprvé po dlouhé době. Dýchal klidně, myslím, že neměl bolesti. Zítra v poledne, po vizitě, můžu promluvit s lékařem. Možná jsem i na chvíli usnula. Spali jsme spolu.

Kdy, zeptala se Alice mimochodem, jste se vlastně seznámili?

Ty nevíš? řekla Maja. Překvapeně. A laskavě.

Ne, odpověděla Alice. Skutečně to nevěděla. Micha jí o tom nic neřekl, ale ona se ho na to ani neptala.

Toho dne, kdy se vrátil z vaší společné cesty.

Aha, opravdu? řekla Alice užasle. Společná cesta se konala před lety, byla to jediná cesta, kterou s Michou kdy absolvovala; na jejím konci se jednomyslně rozešli. Končím, řekl Micha, jednou provždy. A Alice důvěrně opáčila: Ano, já taky. Byli sami se sebou spokojeni, nehádali se, možná proto to ukončili. Micha odjel jako první, Alice ještě pár dnů zůstala. Ale najednou si vzpomněla, že když odvezla

Michu na vlak a pak jela sama zpátky, brečela. Jako by umřel, pomyslela si, tohle už mám za sebou.

Maja řekla, že Micha byl šťastný, když se z té cesty vrátil. Když jsme se poznali. Bylo mu dobře, cítil se celkem dobře.

To tím mořským vzduchem, řekla Alice. Změna klimatu.

Chvíli mlčely. Alice zaváhala, pak řekla: Poslední večer na té dovolené jsme spolu seděli, jako teď sedíme ty a já. Taky jsme pili pivo, ale na zahradě, byl červen, to přece víš. Bylo to velmi parné léto. I uprostřed noci bylo hrozné horko.

Přemýšlela, jak jízlivě to všechno znělo: horko, uprostřed noci, velmi parné léto. Spolu, ty a já. Jak obrazné, slova skrývající se za slovy. Ale tak to bylo toho večera, než Micha poznal Maju, kdo by si to pomyslel.

A co se stalo potom? zeptala se Maja.

Potom pavouk utkal pavučinu mezi dvěma láhvemi od piva, řekla Alice. Mezi dvě hrdla natáhl první vlákna. Naznačila palcem a ukazovákem velikost pavouka, zrníčko rýže. A to jemné lanko mezi láhvemi jako nad propastí. Seděli vedle sebe, dotýkali se rameny. Chvíli pozorovali malého pavouka, jak v poklidu, duchem nepřítomný, tká.

Bylo mu to líto, řekla Alice. Bylo mu líto, že to pavoučí dílo musí zničit.

A zničil je? zeptala se Maja.

Můžeš hádat, řekla Alice. Obě se tomu zasmály, tiše, každá pro sebe.

Pojď, řekla Maja, půjdeme spát, už bude půl druhé. Zítř ráno musíme brzy vstávat. Chceš za ním zítra dopoledne jít?

Alice řekla, že ano, ráda by za ním zítra dopoledne šla.

Čistily si spolu zuby. Stály vedle sebe u umyvadla na modrém froté koberečku, před sebou zrcadlo, jehož rám byl oblepený zlatými a stříbrnými mušlemi. Dívaly se na sebe v zrcadle, na své odlišné tváře.

Michovi by se to líbilo, pomyslela si Alice, takhle nás vidět. Měl by z toho velkou radost, řekl by: No vidíte. Ví o tom. Určitě o tom ví.

Dobrou noc, řekla Alice. Dobře se vyspi, Majo.

Jo, řekla Maja, dobrou noc. Ty taky, Alice.

Alici probudilo Majino klepání na dveře jejího pokoje. Maja vyslovila její jméno. Možná už klepala nějakou chvíli, pro Alici bylo těžké zorientovat se v sobě, vynořit se z hlubin tvrdého spánku. Později se ptala sama sebe, proč Maja nevešla do pokoje. Pak se konečně probírala. Chvilku vzpomínala, jaké to bylo, když ji jako dítě budili uprostřed noci, když odjížděla na velké prázdniny. Vyděšení a vzrušení. Strhla ze sebe peřinu. Zavolala, že už je vzhůru, a v tom Maja

otevřela dveře, stála tam s dítětem v náručí, silueta proti prostoru obývacího pokoje za ní, kde nad stolem svítilo světlo, a řekla: Micha zemřel.

Kolik je hodin? zeptala se Alice.

Čtyři, řekla Maja. Právě volali z nemocnice, zemřel už před dvěma hodinami, chtěli, abychom se ještě trochu vyspali.

Počkej, vstanu, řekla Alice. Natáhla si přes noční košili svetr, šla bosky do kuchyně. Dítě sedělo u stolu, palec v puse, bez spacího pytle, v modré košilce s patentkami na rameni. Petit Bateau. Alice si promnula oči. Maja stála prostě uprostřed místnosti. Astronauti, pomyslela si Alice, jsme astronauti, letíme pořád dál.

Ptali se mě, jestli ho ještě chceme vidět, řekla Maja. Jestli ano, tak na nás počkají. Vypadala, že ji to naprosto vyděsilo.

Musím popřemýšlet, řekla Alice, znělo to jako otázka. Sedla si vedle dítěte, opřela se lokty o stůl. Moment. Musím popřemýšlet.

Viděla jsi už někdy někoho mrtvého?

Ne. Neviděla.

Maja zavolala do nemocnice a řekla, že přijdou. Můžete počkat, prosím? Chvíli to potrvá, dítě a cesta, možná půl hodiny, jestli je to možné.

S kým jsi mluvila? zeptala se Alice.

Nevím, s nějakou jeptiškou, řekla Maja. Nebyla to ta stará, přísná, byla mladá.

Aha, řekla Alice. Tak jdeme.

Odpoledne odjela zpátky do Berlína.

Maja by tu ještě zůstala, jenže Alice měla pocit, že kdyby v tom bytě s výhledem na nemocnici, kde nikdo neležel, měla strávit ještě jednu noc, zbláznila by se. Nemocnice byla prázdná. Tichá budova.

Pokud si nedáme pozor, pomyslela si Alice, zmizíme taky. Maja a dítě a já, zmizíme v Zweibrückenu beze stopy.

Zavolala na nádraží a nechala si vyhledat vlakové spojení, bylo to komplikované, časy si zaznamenala do diáře, zaklínadlo. Maja s dítětem poletí večer letadlem. Společně uklidily byt, sundaly z peřin povlečení, umyly hrnky a sbalily si věci, zatímco dítě na podlaze před televizí stavělo a bořilo věže z umělohmotných kostek, stavělo a bořilo, až z toho bylo celé pryč.

Musíme si na chvíli zdřímnout, řekla Maja, lehla si s dítětem do postele a propukla v pláč. Alice opatrně zavřela dveře. Sedla si ke stolu a vypila tři velké hrnky černé, studené, hořké kávy. V zahradě, dole na srázu, řezal muž shora levné dřevo; směrem k terase ani nepohlédl. Nevěnoval už Alici jediný pohled a nic

neříkal, všechno bylo řečeno. Ale Maju objal, když šly zaplatit za ubytování a oznámit stav věcí, a Maja to objetí přešla bez povšimnutí. Žádné pustošení. Alice to užasle sledovala, Maja byla vdovou, bez ochrany a svatá, nebylo nutné ptát se jí, jestli má všechno, co potřebuje; jistě by na to odpověděla jinak než Alice. Žena schovala peníze do kapsy svého pleteného svetru, udělala to, jako by si je ani nespočítala, a potom, snad proto, že padlo určité slovo, začala bědovat s rukama zvednutýma k nebi. Alice šla do koupelny a počkala tam, dokud to neskončilo.

Zavezu vás na letiště, řekla žena Maje, samozřejmě vás dnes večer zavezu na letiště. Alice řekla, že na nádraží pojedede taxíkem, aniž by se jí na to někdo zeptal.

Maja a dítě spali dvě hodiny. Poté vstali, svým specifickým způsobem otupělí a zmatení. Bosé nožičky dítěte vydávaly na kuchyňské podlaze zvuk, který Alice jen těžko snášela. Řekla: Musím už jít. Musela se držet, aby si nezačala rovnou oblékat bundu.

Já vím, řekla Maja. To je v pořádku, já tu ještě trochu poklidím a pak už brzo pojedeme na letiště. Mohla bys s sebou Michův kufr vzít. Vyzvedla bych ho u tebe v Berlíně.

Kufr byl malý. Na kolečkách, lehký. Maja roztrídila v nemocnici Michovy věci. Bylo poledne,

když musely pokoj vyklidit, na lesklé linoleum i na igelitovou plachtu přehozenou přes čistě povlečenou postel dopadaly sluneční paprsky. Dostaly od sestry velký pytel na odpadky, Alice ho držela, Maja prohlédla každý předmět zvlášť. Prášky. Informační materiály o alternativní léčbě rakoviny. Nové ponožky. Nové pyžamo. Pantofle. Do pytle s nimi. Věci, které měl Micha na sobě, když letěl do Zweibrückenu, do kufru. Fotka Maji a dítěte do kufru. Zápisník s nepopsanými stránkami do kufru. Pytel odevzdaly sestřám. Dítě sedělo na klíně jedné z jeptišek a říkalo nová slova, stále dokola a hrdě, ne zcela srozumitelně, vlastně to trochu znělo jako „aba ka dabra“.

Abakadabra. Skutečně.

Kufr odvezu ráda, řekla Alice. Děkuju ti. Odvezu ho ráda, nedokázala najít slova pro to, co vlastně chtěla říct.

Taxikář šel k domu zahrádkou. Po rozlámané kamenné dlažbě, mezi záhonky, kolem hliněné žáby. Taxík byl černý, limuzína s tmavými skly, bez nápisu provozovatele.

Vy jste taxikář, že, řekla Alice nejistě, všechno se rozpadalo pod rukama, všechno bylo možné. Taxikář nijak neodpověděl. Vzal Alicin kufr, tašku, otočil se, všechno naskládal do kufru, nastoupil, čekal.

Uvidíme se v Berlíně, řekla Alice.

Ano, řekla Maja. Stála v otevřených dveřích domu, dítě v náručí. Slaměná čarodějnice šramotila v průvanu. Azalky v zimní zahradě. Odpolední světlo. Šťastnou cestu.

Alice se otočila a šla zahradou na druhou stranu ulice k taxíku. Nastoupila, stáhla okénko a zamávala. Maja mávla zpátky. Řekla něco dítěti, dítě taky zamávalo. Taxík se rozjel, Maja vešla s dítětem do chodby domu a zavřela za sebou dveře.

II Conrad

Cestu měli popsanou. Conrad poslal Alici do Berlína popis cesty staromódně, poštou. Adresa, telefonní číslo a pláněk. Dům, kde s Lottou bydleli, bílý obdél-níček, žlutý dům, směrem na jih. Conradovo písmo bylo drobné a kostrbaté, ale důvěrně známé; jak rychle se něčí písmo stane důvěrně známé, pomyslela si Alice, často je mnohem rychleji důvěrně známé než člověk, kterému patří. Pláněk měla položený na klíně. Měla na sobě pomačkanou květovanou sukni. Seděla na sedadle spolujezdce. Anna spala na zadním sedadle, hlavu opřenou o velký batoh, ruku přes obličej. Řídil Rumun. Jakmile přešli italské hranice, začal mluvit italsky. Jako by se proměnil v někoho jiného. Řekl: Víš, jak se italsky řekne smetana? Alice řekla, že neví. Proč právě smetana? Nechápala.

A obráceně, z italštiny do němčiny, macchiato? Latte macchiato?

Nevím, řekla Alice, slyšíš, nevím to ani obráceně. Flekaté mléko, řekl Rumun. Flekaté mléko.

Sjeli z dálnice na Rovereto Sud. Poté směrem na Rivu, ještě třicet kilometrů do Gargnano Bogliaco. Pak cesta vedla do hor a otevřel se jim výhled na jezero. Překrásné. Tmavě modré. Spousty bílých plachetnic, celá flotila. Bylo čím dál větší horko, ale zároveň i chladněji, stačilo se jen dívat na vodu. Voda v jezeře je ledově studená, je to horské jezero, řekl Rumun, který tu už jednou byl. „Frosta“ nebo tak nějak, řekla Alice podrážděně; no skoro, řekl Rumun, zasmál se sám pro sebe. Za italskou hranicí začal i jinak držet volant, ležérněji, jen levou rukou; s levačkou na volantu zrovna zabočil do tunelu, tma v něm Alici umlčela, dokud nepochopila, že si musí sundat sluneční brýle. Anna na sedadle vzadu se probudila. Už byli z tunelu venku, vpravo cypřiše, vlevo jezero, oslnivé světlo a extrémně ostré obrysy všeho, pak další tunel; pozor na zorničky, otočila se Alice k Anně a u toho cítila, jak je zpocená. Šílené, řekla Anna, musíme co nejdřív zastavit, je mi hrozně zle.

Zastavili za zatáčkou. Anna a Alice stály vedle sebe u kamenného hrazení a dívaly se na vodní hladinu, obzor v mlze, druhý břeh vůbec nebylo vidět. Palmy. Citronovníky. Nad horami zamračeno. Vlastně tu všude byly jen hory, potom ještě silnice a jezero, vlastně žádná krajina, málo místa pro lidi, úzké a široké zároveň.

Líbí se ti tu? zeptala se Anna.

Nevím, řekla Alice. Myslím, že je tu krásně. Ne?

Rumun, někde za nimi, zmáčknul spoušť fotoaparátu. Zaslechly to. Panorama: Anna a Alice u jezera.

Tak, řekla Alice, teď musíš dávat pozor, myslím, že za chvíli jsme tam. *Attenzione, capito?*

V pět hodin odpoledne na silnici mezi Gargnano Bogliaco a Toscolano-Maderno. Malé auto, kterým jeli, při pohledu z výšky na silnici kolem jezera. Vzadu Anna, vepředu Rumun a Alice, zavazadla v kufříku, láhve, co se kutálely po podlaze, a popelník plný nedopalků, obal od zmrzliny a folie od krabičky cigaret, vzrušení, které všichni tři právě pociťovali, okna otevřená, Anna měla ruku vystrčenou do průvanu a Alice křičela: *Doprava! Teď máme zahrnout doprava, tamhle vpravo, k tamhleté restauraci, doprava a kolem té restaurace, přesně tak, už jsme skoro tam.*

Po padesáti metrech, napsal Conrad, se setkává pět cest. Dejte se tou, kde je železná brána, tou „pátou“. Ta vede ke žlutému domu.

Pátá cesta byla písčitá. Nalevo potůček, olivový háj, mezi stromy zvedaly znuděně hlavy kozy. Auto se houpalo po cestě. V zatáčce nahoře na svahu velká

stará stáj, přestavěná, vysoká okna směrem k jezeru, zavřené okenice. Před nimi, na konci cesty, žlutý dům. Italské palazzo. Zavřené okenice. Břečťan. Dva balkóny, jeden směrem k pahorku, druhý směrem k jezeru. Terasa, fíkovníky, agáve, bouganvilie. Ty cikády cvrkají ale hlasitě, řekla Anna ze zadního sedadla, se zbožným údivem v hlase. Vystoupili z auta, dveře nechali otevřené, každý se hned vydal jiným směrem.

Alice šla písčitou cestou zpátky a pak se vydala nahoru k domu Conrada a Lotty. Kamínky v sandálech. Pohlédla k černému pahorku za domem a mírně se sklonila. Vystoupala po širokých schodech mezi obrovskými keři tropických levandulí. Ploštice, zářivě rudé, nalepené tělíčky na sebe, měly napilno. A šumění stromů, lehký vánek. Na terase seděla Lotte. Terasa byla až na židli, na které seděla, a na jednu kouli z šedého kamene úplně prázdná. Ve spodní části domu byly troje dveře, dvoje zavřené, prostřední lehce pootevřené. Když Alice vstoupila na terasu, Lotte vstala, šla k ní a pozdravily se tápavým objetím tak opatrně, jako by se ta druhá mohla dotykem rozpustit ve vzduchu.

Vy už jste tady? řekla Lotte. Usmála se a pak se její úsměv vytratil; když se neusmívala, měla kolem očí bílé vrásky. Bylo jí sedmdesát let. Conradovi taky. Byli o čtvrt století starší než Alice. Všechno

v pořádku, zeptala se Lotte. Měli jste dobrou cestu. Pokládala dotazy s intonací oznámení, přesto však očekávala odpověď.

Ano, řekla Alice. Všechno v pořádku. Bylo to náročné. Ale teď jsme tu a máme radost, Lotto, máme opravdu velkou radost.

Lotte řekla, že Conrad je nemocný. Bohužel, ale není to nic vážného, jen má mírně zvýšenou teplotu, leží v posteli.

Ukázala na prostřední dveře, za dveřmi byla tma, nevycházela odtud ani hláska.

Nechce, abys ho takhle viděla, když leží v posteli, nepřeje si to. Přejde za vámi později. Lotte se zase usmála, působilo to jako něco mezi ironií a smutkem. Byla opálená italským sluncem, měla na sobě lněné šaty, nepomačkané, bledě fialové a lehké, s důkladným řasením, a k tomu řetěz z postříbřených hladkých kamenů. Vypadala odpočatě, velmi spořádaně; Alice pomyslela na všechna ta odpočívadla na dálnici za posledních deset hodin, na hudbu z rádia v umývárkách, na pach moči a dezinfekce, na rozbité dávkovače mýdla, na svoji unavenou tvář v zrcadle z poškrábaného plechu. Byla ráda, že se teď nemusí s Conradem pozdravit, udělal by si představu o jejich příjezdu, obrázek toho příjezdu.

Pojď, řekla Lotte měkce. Odemknu vám žlutý domek.

Zvedla malý svazek klíčů, které měla v ruce celou dobu, seděla s klíči v ruce na terase a čekala na ni, a Alice si pomyslela, že to byl Conrad, kdo ji pozval. Určitě to s Lottou probral, ale byl to jeho nápad. Přijed' nás navštívit a můžeš s sebou vzít, koho chceš. Alice se rozhodla pro Annu, bez Anny nikam nechtěla. A pro Rumuna, protože byl vždycky zdvořilý a uměl se chovat. Možná taky proto, že do něj nebyla zamilovaná. Ani Anna do něj není zamilovaná, myslela si Alice. Navrhla to tak Conradovi, souhlasil. A teď je nemocný. Horečka. Odemknul by jim žlutý domek a ukázal jim ho. Měl by, to Alice věděla, velikou radost. Šla za Lottou po schodech dolů, její kroky byly pomalé, přesně odměřované. Za prostředními dveřmi se ani jednou neotočila. Ploštice před nimi mizely, pádily do škvír mezi kameny.

Žlutý domek měl tři patra a šest pokojů. Alice si vybrala pokoj pod střešou, pokoj, kde bydlel Conrad předtím, než s Lottou přestavěli maštal. Pokoj byl ve tvaru čtverce, okna na obě strany, úzká postel, skříň, červený koberec s černými tkanými vzory a přesně uprostřed stolec, od kterého Alice viděla vrcholky hor na druhé straně jezera. Anna si zabrala pokoj vedle. Na příkryvce přes širokou postel listy fíkovníku, dveře na druhý balkón a druhé do koupelny s vanou, lesklé kohoutky, modré kachličky,

dvě umyvadla a nad nimi dvě zrcadla. Schody dolů do druhého patra, bez zábradlí, kolem zdi pozlacený provaz, který Alici hladce klouzal v dlani. Ložní prádlo naškrobené a vyžehlené v truhle pod schody. Rumun se rozhodl pro nejmenší pokojík. Okno stíněné břechtanem, železná postel a vedle stoleček z leštěného dřeva, jemně vykládaný. V přízemí kuchyň, jídelna, obývací pokoj, hluboké pohovky před krbem a v knihovně hry pro deštivé dny, Monopoly, Člověče, nezlob se, šachy. Na stěnách zarámované obrázky, co nakreslily děti. Děti Lotty a Conrada, celkem tři. A obrázky od vnoučat, celkem pět. Vedle telefonu kniha hostů. Ve velké spíži za kuchyní lednice, kam dal Conrad den předtím meloun. Alice procházela pokoje a otevřela všechny okenice, pak i dveře na terasu, kolečka na závěsech slabě drkotala jedno o druhé. Světlo na stolku v Conradově pokoji. A jemný prach.

Anna rozepnula zip batohu a vyházela všechno na postel, bílé sukně, šaty a halenky potištěné rudými růžemi. Opalovací krém. Knihy. Troje sluneční brýle. Campari, zavolal na ně nahoru Rumun; vlastně to bylo k nevydržení. Co myslíš, řekla Alice, opřená o futra Annina pokoje, nahá chodidla překřížená a ruce založené na prsou, půjdeme ještě dnes plavat? No naturalmente, řekla Anna, co myslíš ty?

Z kuchyně vedly jedny dveře před dům a druhé do jídelny. Sedmnáct kroků z kuchyně přes jídelnu, obývací pokoj a k bílým proskleným dveřím na terasu. Terasa byla sedmým pokojem, kamenné zábradlí, na něm polštáře. Alice seděla před domem na lavici vedle dveří do kuchyně. Ještěrky na zdech domu, jejich tajné šelestění v břechtanu. Náhle bezvětří. Nic. Chvilí jen tak seděla. Poté vstala a šla do kuchyně, beze slov prošla kolem Rumuna a pak sedmnáct kroků zase zpátky na terasu, kde seděla na kamenném zábradlí Anna, opřená o sloup, pod sebou červený polštář, v levé ruce sklenici, kolena pokrčená, hlavu otočenou na stranu a rozčuchané vlasy spletené do copu. Usmála se na Alici, byl vidět její nalomený levý zub. Jaká úleva ji tu vidět.

Jaká úleva tě tu vidět, řekla Alice. Tomu bys vůbec nevěřila, tomu vůbec nemůžeš věřit.

A co když jo, řekla Anna.

Stejně se tím nic nezmění, řekla Alice.

Když slunce zapadlo, sešli písčitou cestou pod kopec, prošli kolem stáda koz a pak velkou železnou branou k ristorante na silnici u pobřeží. Nuovo Ponte. Lotte řekla: Večer si tam zajděte, dejte si večeri, sklenici vína, nakoupit můžete až zítra ráno. Alice jí představila Annu a Rumuna, Lotte reagovala nepřítomně a spíše lhostejně, školeným a rychlým pohledem.

Omluvila se, že je Conrad nemocný, a přesunula společnou večeři na oslavu jejich příjezdu na zítra. Rumun se choval vybraně, úslužně a laskavě, Anna také, jen nebyla s to skrýt svoji touhu zmizet, být nezávislá. Lotte to náhodou, ale přesně zaznamenala. Dětský cop. Její nalomený zub. Výstřih jejích šatů. A co všechno to vypovídá o Alici, to také zaznamenala.

Šli svorně vedle sebe, Rumun uprostřed, Anna vlevo, Alice vpravo. A ty nám objednáš, řekla Alice. Všechno objednáš. Víno a olivy a sardinky a chleba. A zítra najdeme nějaké holičství. Necháš se ostříhat, u barbiera. Alice měla pocit, že pokud okamžitě nedostane sklenici vína, rozskočí se jí hlava. Rumun všechno zařídil. Lehce. Hravě. Hezky ironicky. Našel stůl u silnice, kulatý stůl s bílým ubrusem, který stál pod citronovníkem na štěrkované zahrádce před ristorante, pozdravil číšníky a odpovídal na jejich fráze, buon giorno, come va, bene, grazie, bene, grazie, benissimo, otvíral a zavíral jídelní lístek, rekapituloval nabídku vína, ročníky, odrůdy. Alice zavřela oči. Pak se napila červeného vína. Jedli sardinky a papriky a malé kousky bílého chleba namáčené do olivového oleje. Rumun vyprávěl o letních prázdninách svého dětství. Týdny strávené na východní straně jezera, na druhé straně, v karavanu v kempu, s přístřeškem a umělohmotnými židlemi, každé ráno se probudit, vstát, okamžitě skočit do jezera, plavat

daleko. Bouřka, její příchod a odchod. Černá plíseň na stěnách karavanu, jemné květy. Gumové holínky, pláštěnky. Místo sladkostí se cucal hrubý prášek instantního čaje, až jim napuchl jazyk. Opalovací olej. Řasy na hladině. Mlha. Jednou výlet lanovkou na vrchol hory, nahoře opravdu sníh, měsíční krajina, šedé oblázky, vzduch naprosto řídký, pak lanovkou zase dolů, do bláznivé jistoty tepla. Večer kanasta a karty nabobtnalé vlhkem. Karetní hra Prší. Bridž. Těsné spacáky. Kolem svítilny komáři a pach petroleje, čadící knot.

A pořád si ještě pamatuju, jaké to bylo, řekl Rumun. Je to pryč, ale ještě si přesně pamatuju, jaké to bylo. Rumun býval v Itálii šťastný, pomyslela si Alice. Nevěděla proč, ale každopádně to bylo zřetelně vidět. Básnil. Uši mu hodně odstávaly. Tvář zářila. Hm, takový životní styl, řekla Anna, pokrčila rameny, pozvedla sklenici vína a dodala: Salute. Podívej, to je Lotte, ukázala pak směrem k silnici, kde v oranžové záři pouličních světel vystoupila z auta Lotte.

Alice se posunula i se židlí a vstala. Ale zůstala stát u stolu, dokud k nim Lotte nedošla. V křupání štěrku a změti hlasů ostatních hostů náhle úsek ticha, skrze který Lotte přišla k jejich stolu. Levou rukou odmítavě gestikulovala. Zůstaňte sedět, prosím. Nic se neděje. Řekla: Conradovi je přece jen o něco hůř, jedeme do nemocnice, pošlou nás určitě domů, ale

budu tak klidnější. Má vysokou horečku. Co jste jedli, aha, sardinky, sardinky jsou v Nuovo Ponte dobré, ale příště si musíte dát chobotnice, z grilu.

Můžu s Conradem chvíli mluvit? řekla Alice.

Samozřejmě, řekla Lotte.

Conrad seděl na sedadle spolujezdce, opěradlo bylo hodně skloněné dozadu, spíš ležel, než seděl, měl na sobě pěknou, vyžehlenou světlou košili a pobaveně se usmíval nad Aliciným starostlivým výrazem ve tváři. Otevřela dveře auta a podali si ruce, vzal její ruku do svých, jeho ruce byly suché a teplé. Aličko, řekl, takhle jsme si to nepředstavovali, vid', naše shledání. Ale už je to tak, a zítra bude lépe, je to podivná náhoda. Možná jsem byl až moc rozrušený z toho, že přijedeš.

Alice nic neříkala. Nechala své ruce v jeho. Conrad pohlédl ke stolu, kde seděli Rumun a Anna, a řekl: To jsou tedy tví přátelé, které neznám. Trošku přivřel oči. Anna a Rumun ve tmě. Zítra je pozdravím. Máte se dobře?

Ano, řekla Alice vážně. Všechna ta opilost, nervozita z vyčerpání i podrážděnost byly náhle pryč. Máme se dobře, Conrade. Hlavně aby ti bylo líp.

Je mi líp, řekl Conrad. Z nemocnice mě pošlou domů už na příjmu. Lotte si jen dělá starosti, to je všechno.

Lotte nastoupila do auta, zavřela dveře, zapnula si pás a otočila klíčem v zapalování. Na svazku visel

kamínek, velká průhledná kapka vody. Conrad pustil Aliciny ruce.

Tak zatím.

Ano. Zatím, řekla Alice. Napřímila se, co nejjemněji zavřela dveře spolujezdce a dívala se za autem, jak odjíždí ulicí, odbočuje na silnici kolem jezera a mizí.

Lotte se vrátila uprostřed noci. V půl druhé. Třetí? Nemohli si přesně vzpomenout. Seděli v Nuovo Ponte, dokud restaurace nezavřela. Lotte nevěděla, že všichni tři nejsou v náladě zůstat u jedné skleničky. Rituály — ještě jedna grappa na rozloučenou, ještě jedna, a ještě poslední. S sebou si ještě odnášeli dvě láhve vína, zaplatili vražedný účet. Prošli po písčité cestě železnou branou a mířili zpátky kolem ztemnělého stavení ke žlutému domu, kde se svítilo, dveře nechali otevřené. Dům na ně čekal, zakletý a ukrytý. Kde je to v něm vlastně nejhezčí? Na lavici před kuchyní. Na balkoně s výhledem na jezero, odkud byla vidět i pulzující světla na druhém břehu, vzdálená od reality, Rumunův kemp, petrolejové lampy jeho dětství. Nebo na balkoně Annina pokoje, celistvá hutnost hory, černý masiv proti noční obloze. Všichni tři byli naprosto opilí. Sedli si na terasu — ta byla tím nejlepším místem, sedmá místnost s kamenným zábradlím, třemi sloupy a jedním cypřišem, s ostrými hranami, uzavřená, jako peříčko.

Otevřeli víno, chvíli to trvalo. Rumun si nevěděl s otvírákem rady, ale Alicina netrpělivost už polevovala, už jen tak slabě tepala, jakoby ze setrvačnosti. Seděli do trojúhelníku, mezi sebou láhev, skleničky a karafu s vodou, podšálek jako popelník, svíčka se mihotala v průvanu a dole na louce byly vidět poletující světlušky. Mluvili o všem možném. Nic důležitého. Jen tak něco říkat. Alice mluvila s Annou, Anna něco odpovídala a Rumun to poslouchal, byli k sobě vlídní, vyčerpaní a vlídní. Je možné, že Lotte na těch dvou schodech, co vedou z terasy na zahradu, stála už nějakou dobu. Poté promluvila. Sedla si u toho na hranu zábradlí. Řekla, že Conrada si v nemocnici přece jen nechali, teplota jim připadala zvýšená už moc dlouho. Ale není třeba dělat si starosti, bude to jen běžná kontrola, a to zítra brzy ráno, během lékařské vizity. Řekla, že by tam ráda byla, promluvila si s lékařem, krátce po sedmé. Bylo by možné, aby ji někdo odvezl do nemocnice? Je velmi unavená, není s to soustředit se na řízení.

Samozřejmě, řekl Rumun. Samozřejmě že tě odvezu do nemocnice. Byl tak opilý, že trochu blábolil, a zapomněl, že Lottě vlastně vykal, ale to nevadilo, reagoval přesto správně, adekvátně, jistě.

Tak zatím, řekla Lotte. Je mi to líto. Uvidíme se zítra. Musíme vyjet ve čtvrt na sedm.

Vstala, Alice si pomyslela, že je hodně vysoká, má velmi vzpřímenou, rovnou postavu. Přísná, ale přívětivá. Věrná.

Dobře, řekl Rumun, také vstal. Tak tedy ráno ve čtvrt na sedm.

Lotte odešla, zmizela tak tiše, jak přišla, odmítla nabídku, že ji doprovodí k domu na srázu, těch sto kroků podél písčité cesty a poté nahoru cestou plnou levandulí. Ne, díky.

Kolik je hodin? zeptala se Alice. Kolik je teď hodin? Jsi naprosto opilý, jak chceš brzo ráno, ve čtvrt na sedm, řídit auto, jak to uděláš?

Takže jet nemám, nebo co? řekl Rumun chladně.

Ale jo, máš, řekla Alice, panikařila, najednou byla úplně při smyslech. Všimla si toho, všimla si Lotte vůbec, co se tu děje, že jsme úplně opilí?

Rumun se zachichotal.

Všimla, řekla Anna. Samozřejmě že si toho všimla, to přece nejde přehlédnout. No a? Pojedeme všichni, pojedeme všichni dohromady, nastavíme si tři budíky, to se zvládne. Zvládneme to, nedělej si starosti, Alice.

Ty jsi poslední, koho vzbudí budík, řekla Alice, takže dobrou noc, musím jít okamžitě spát.

Alice šla nahoru. Co možná nejsoustředěněji. Zůstat při smyslech, pomyslela si, dej se dohromady. Pomys-

lela si: Conrad. Vyběhla po schodech nahoru, první patro, druhé patro, umyla se u levého umyvadla, světlo nad zrcadlem nechala svítit Anně, prošla Anniným pokojem, do Conrada pokoje, otevřela okno, rozhrnula závěs, stáhla si šaty přes hlavu. Nastavila cestovní budík na půl šesté a zapomněla spočítat, kolik do té doby zbývá času. Lehla si do postele, zavřela oči. Zespondu slyšela Rumunův hlas, pak Annin hlas, oba tiché a tajemné.

To jsou ta letní parna, řekl Rumun. Podívej, Pegas a Andromeda. Kasiopea a Kéfeus. A velký Drak táhne vždycky oblohou a nikdy nespí. Když budeme mít štěstí, uvidíme Jupiter.

Jak to je, Merkur, Venuše, Země, Mars, a jak je to dál? řekla Anna.

Co?

No jak to pokračuje dál? Ve škole jsme vyjmenovávali planety v tomhle pořadí. Ty to vůbec neznáš, nebo co.

Merkur, Venuše, Země, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun, Pluto.

Jo, to jsou všechny, řekla Anna.

Podle toho, jak se na to díváš, řekl Rumun.

No to je jedno, řekla Anna, a Alice přesně věděla, jak se u toho tváří, výraz spokojenosti a vřelosti na její kulaté tváři. Saturn mám v sedmém domu. Sedmý dům je dům dveří. Těmi k tobě lidé přicházejí

a odcházejí. Planety se otáčejí pomalu, ale tranzitují, a potom se ti celý život změní, změní se, ať chceš, nebo nechceš. Teď přichází Saturn. Jde do opozice s Uranem. A všechno, všechno bude jinak.

Zasmála se, Rumun se nesmál. Alice se otočila na stranu, už neposlouchala. Ještě chvíli. Pak zmizela.

O půl šesté ráno svítalo. Rumun stál v kuchyni u sporáku, a když káva v konvičce začala se sykotem stoupat, stáhnul plyn. Mléko ohřál v malém rendlíku s dřevěnou rukojetí. Nalil kávu do dvou kulatých bílých šálek, pamatoval si, že Alice pije kávu s mlékem a bez cukru, přidal mléko, pěnu až nakonec. Spal vůbec? Vypadal svěží a odpočatý. Podal Alici šálek a vydal u toho jakýsi zvuk, něco neurčitého, jako mňouknutí kotěte. Alice byla bezradná. Sedli si vedle sebe na lavici před dveřmi do kuchyně. Nebe nad pahorkem bylo modré. V Lottině domě se svítilo. Ledově studené hlasy ptáků a vůně levandule. Rumun něco poslouchal, pak řekl: Víš, že ptáci, kteří mají větší oči, zpívají ráno mnohem dříve?

Ne, to jsem nevěděla. Zní to divně.

Rumun kývnul. Zní to divně, jo. Ale je to tak. Víc světla, víc zpěvu.

Alice těžce dýchala do hrnku s kávou. Odkáslala si a řekla: Co dělá Anna?

Ještě spí, řekl Rumun. Myslel jsem, že bys ji mohla vzbudit, nejlíp mokrým hadrem.

To jsem chtěla udělat, ale nevěděla jsem, kde je, řekla Alice podrážděně.

U mě v pokoji, řekl Rumun.

A jak to? řekla Alice.

Jo, to bych taky rád věděl, řekl Rumun, zdálo se, že se dobře baví. Myslím, že říkala, že společně nás budík vzbudí líp.

Vzbuď ji ty, řekla Alice. Nemám na to náladu.

Rumun na to nic neřekl. Dopil svoji kávu malým něžným hltem, seděl na lavici velmi klidně, nohu přes nohu. Když vstal, krátce, zlehka se dotknul Aliciny ruky.

Jeli Lottiným autem do města. Bílé BMW, černá okna. Rumun řídil, Lotte seděla vedle něj, Anna a Alice seděly na zadním sedadle, obě měly na očích sluneční brýle. Kolem tiše ubíhala krajina, břeh jezera, šterkové pláže, klasicistní paláce, poutní kostely, skleníky na stráních. Lotte a Rumun hovořili o pěstování citronů. Třinácté století. Františkánští mniši. Zardi de limú, řekl Rumun vesele a zdvořile, a pak Lottin hlas, tak vzdělaný, velmi kultivovaný, její jemné, naznačované ukazování směrem ke stráním.

Limonaie.

Nebo Limonare?

Rumun si tím taky nebyl jistý, řekl: Tam nahoru, nad ty zděné sloupky, se v zimě dávalo dřevo a skleněné tabule jako ochrana citronovníků před mrazem. Dnes už jsou rozpadlé, řekl směrem k Anně a Alici, podíval se u toho do zpětného zrcátka, Alice opětovala jeho pohled, a věděla, že kvůli slunečním brýlím si ho nemohl všimnout. Přála si, aby se podíval do zpětného zrcátka ještě jednou, o trochu později a aniž by u toho říkal větu o těch zděných sloupcích. Mlčenlivý pohled. To se ale nestalo.

Na jezeře byly čluny, pravděpodobně červené, a nad balkóny domů bujela buganvilie, pravděpodobně fialová, skla brýlí spolkla jakoukoli barvu. O Conradovi nikdo nic neříkal. Lotte se neptala, jak se vyspali, Alice by na to ani nedovedla odpovědět. Nespala. Jako by ji někdo praštil do hlavy, byla chvíli pryč a pak zase zpátky. Pohlédla na Annu a věděla, že je jí úplně stejně, a musela se tomu zasmát; Anna se smíchu ubránila nataženou rukou a pak se chytla za čelo, naznačila bolest netušeného rozsahu. Dáme si kolu, řekla Alice tiše. Co nejdřív. Sjeli ze silnice kolem jezera, projeli křižovatkou, všední signály na semaforu, všechno se najednou zdálo být tak šedé. Lotte ukazovala cestu velmi věcně. Před nemocnicí velké parkoviště. Lotte otevřela dveře auta, nebe bylo bílé. Běžte si zaplavat, řekla Lotte. Nejlepší bude, když přijedete v poledne a vyzvednete mě. Prošla kolem malé

vrátnice, kolem stažené závory, záda rovná, hlavu vzpřímenou, elegantní, háčkovanou tašku přes levé rameno, zjevně bez jakéhokoli obsahu, nic nevážila. Vypadala jako holčička. Už se neotočila. Rumun se obrátil k autu.

Jezero bylo ledově studené. Voda čirá. Když se Alice potopila, zůstala nepochopitelně, nadšeně bez dechu. Všechno bylo jinak. Všechno bylo celistvé. Celá se pod vodou protahovala, bylo to dlouhé protažení, od konečků prstů na ruku až po prsty na nohu, pak roztáhla paže a plavala. Dlouze se potápěla, a když se nakonec vynořila, byla daleko od břehu, otočila se, nad nerovnou hladinou uviděla lávku, za ní zídku z červených kamenů, v ní branku, za branou cedry, za nimi horu. Na můstku stála malinkatá Anna. V modrých plavkách. Pod ní ručník. Vedle křiklavě žlutá tuba opalovacího krému. Po levé a pravé straně opuštěná pláž z bílého štěrku.

Jak jí popsat, jaké to je? pomyslela si Alice. Jak jí to ukázat, jak by se mohla dovědět, jak krásné to je?

Zvedla ruku a zamávala, šlapala u toho vodu, plivala, najednou zalapala po dechu, Anna zamávání opětovala, něco na ni zavolala, nebylo tomu rozumět. Rumun byl ve vodě ještě dál než Alice, vlastně ho už ani nebylo vidět, jeho malou hlavu. Na hladině

jezera se čeřily drobné vlny. Bylo tak hluboké, jako byly hory kolem vysoké. Alice se otočila a plavala zpátky.

Jaký je rozdíl mezi cikádou a cvrčkem?

To má být vtip?

Ne, myslím to vážně. Nevidím v tom rozdíl. Ale určitě mezi nimi nějaký rozdíl bude. Pamatuji si na takovou dřevěnou krabičku se cvrčkem, kovovým. Když ji člověk otevřel, cvrkal. Fungovalo to na bázi světla. Díky světlu se ten kov chvěl? Od Vietnamce. Z vietnamského trhu.

Aha, řekla Anna, zívla, přetočila se ze zad na břicho. Podívala se k vodě, držela si ruku před očima. Myslím, že cikády jsou velké a cvrčci malí. Cikády jsou zelené a cvrčci šedí? Zpívají jenom samičky? Jak se jmenuje tamhleta hora na druhé straně? Myslím, že musím jít zase do vody. To se nedá vydržet. Všechno je tu rozpálené. Kameny. I opalovací krém je rozpálený. Přestaň kouřit, Alice, nedá se to vydržet.

Monte Baldo, řekl Rumun. Ta hora se jmenuje Monte Baldo. U nás se říká „cvrček v hlavě“, vlezte ti do lebky a přivodí ti šílenství a smrt. Jsme tím obklopeni. Pokud chceš ještě do vody, měla bys jít teď. Hned. Musíme zpátky. Brzy bude oběd.

Anna to zopakovala, pohrdlivě. Cvrček v hlavě. Zhnuseně protáhla obličej, ohrnula rty. Alice lovila

prsty na nohou sluneční brýle, nasadila si je a prohlížela si Rumuna. Jeho malá ramena, boky, kotníky, chodidla. Všechno. Tázavě držel opalovací krém mezi Annou a Alicí. Alice se odvrátila, Anna Rumunovi namazala jeho malá záda. Rumun Conrada ještě neznal. Anna Conrada taky ještě neznala. Nesdíleli společně žádné starosti. Ale Rumun byl velmi pozorný a Alice mu za to byla vděčná. Vstala, natáhla si na plavky sukni, halenku, sandály nesla v levé ruce, přešla lávku a zamířila přes šterkovou pláž zpátky na silnici. Cítila se slabá. Kameny byly rozpálené a každý krok bolel.

Lotte seděla v nemocnici na dlouhé lavici před výtahy, přesně uprostřed. Na klíně měla kabelku. Před panoramatickým oknem s výhledem na parkoviště. Výtah se s Annou, Alicí a Rumunem rozloučil škubnutím a mechanickým zvukem. Lotte se usmála, jako by spala, nevstala, sotva se pohnula. Alice vzhledla k hodinám nad výtahem, bylo krátce po dvanácté. Myslela to Lotte takhle, když řekla, že mají přijít kolem poledne? Jednoduché domluvy, jen jednou vyslovená oznámení bývají matoucí. Lotte byla, jak Alice vycítila, zvyklá rozhodovat. Velitelka. Vypadala klidněji než ráno, uklidněně. Teď se přece jen otočila zlehka k Alici; Anna a Rumun udělali poslušně krok vzad.

Je mu mnohem lépe, řekla Lotte. Teplota klesla, půjde brzy domů, chtějí počkat ještě jednu noc, pro jistotu. Infekce? Pozvedla obočí a naslouchala tomu slovu, zdálo se, že je tím správným. Domnívají se, že jde o infekci. Někdy se to stává, je tu skoro tropické klima. Vydala ze sebe suchý smích, pak vstala. Tak, a rád by tě teď viděl. Je v pokoji na konci chodby.

Ukázala tím směrem, chodba byla leskle jasná, vypadala, jako by ji nešlo zdolat. Byli jste si zaplavat?

Nechceš jít se mnou? řekla Alice, srdce jí bilo až do krku.

Ne, řekla Lotte. Já jsem u něj byla celé dopoledne. Jen jdi. Jdi sama.

Alice šla. Slyšela, jak Rumun hned navázal nit — ano, zaplavali jsme si. Dole na té malé pláži, je to soukromá pláž? Velmi romantické. Malá lávka. Před červenou zídkou s brankou do zanedbané zahrady.

Conrad ležel v posteli. Postel stála u okna, zelené žaluzie stažené jen do poloviny, pokoj plný pravítek světla. Žádná klimatizace, jen větrák na stropě. Posad se ke mně, řekl Conrad. Poklepal zlehka rukou na postel, Alice si sedla na pelest. Conrad byl nahý, přes bedra měl tenké bílé prostěradlo, to bylo všechno. Alice ho viděla nahého poprvé a divila se, jak byl hezký, ten starý nahý muž s bílými chlupy na hrudi

a snědou kůží, jen v měkkých ohybech paží a na krku trochu světlejší; vypadal silně, nebylo na něm nic křehkého. Pomyslela si: Kdyby nebyl nemocný, viděla bych ho poprvé ve chvíli, kdy bychom si šli společně zaplavat. Nevěděla, co by jí bylo milejší. Jeho nahota v této posteli. Možná.

Conrad dýchal zlehka, upřeně se na Alici podíval, zkoumavě, hrdě. To je ale nesmysl. To je takový nesmysl, že tu ležím a vy jste přijeli, nejvyšší čas, abych šel domů. Půjdu zítra. To je přece nesnesitelné. Já tě chci vidět ve vodě, měli bychom si jít zaplavat, byla jsi dnes už plavat?

Ano, řekla Alice. Podle pravdy a poslušně. Byli jsme plavat. U vás, dole, na pláži u vily.

Voda byla studená?

Ano, byla studená.

Conrad kývl, zdálo se, že je pro něj důležité, že byla voda studená. Alici to také připadalo důležité.

A v jakém pokoji spíš?

Ve tvém, řekla Alice. Dodala, že Anna spí v pokoji vedle. Rumun v malém pokoji u schodů. Byla si jistá, že Conrad by byl z Anny nadšený. Z lehkosti ukryté za její temnou stránkou. Platonické sklony. Něžnosti — jako k postavám z knih. Pocitová imaginace.

Takže, řekl Conrad. Ještě dnes si musíte zajet do Saló. Dát si sklenku na promenádě u moře, takové červené pití, Lotte ti řekne, jak se to jmenuje, všichni

to tady odpoledne pijí. Se zmrzlinou a citronem. Zajedte si tam. Zítřa už budu doma.

Dobře, řekla Alice.

Už nevěděla, co by měla říct, ale nechtělo se jí vstát. Nebyla si jistá, jestli Conrad přece jen ještě nemá trochu horečku, zdálo se jí, že z jeho snědé kůže sálá teplo, ale možná to bylo jen horko v pokoji, polední vedro, tropické klima. Conrad zvednul ruku a dotkl se Aliciny tváře. To ještě nikdy neudělal. Položil krátce hřbet ruky na Aliciny líce, lehce ji štípnul, jako by byla dítě. Řekl zamýšleně: Víš, já myslel, že jsem nezranitelný. To jsem si myslel.

Zavrtěl hlavou a podíval se k oknu, za světlem pronikajícím zelenými destičkami žaluzií. Pak se podíval znovu na Alici a řekl: Uvidíme se zítřa. Jedte opatrně.

Tak zítřa, řekla Alice. Vstala, stála u postele, pozvedla ramena a pak je nechala klesnout. Oba se usmáli. Alice šla z pokoje dlouhou světlou chodbou zpátky k výtahu. Seděli vedle sebe, Lotte uprostřed, mezi Annou a Rumunem, Alice před nimi zůstala stát. Rumun se díval na parkoviště. Anna se dívala na Lottu. Všichni tři mlčeli.

Je mu lépe, že, řekla Lotte.

Myslím že ano, řekla Alice. Je mu lépe.

Tak jedeme domů, řekla Lotte. Ukázala k výtahu. Já už jsem se rozloučila předtím, můžeme jet.

V polovině cesty mezi městem a domem zastavili na benzince. Tráva a kopřivy mezi čerpacími stojany, okna prodejny polepená černou folií. Zívající čerpadlář vyšel před prodejnu. Natankuješ, prosím, plnou nádrž? řekla Lotte Rumunovi, ta zvláštní důvěrnost se mezi nimi ustanovila pravděpodobně během dneška. Náklonnost, mlčenlivé souznění. Beze slov.

Rumun vzal bankovku, kterou mu Lotte podávala, vystoupil z auta, všechno dělal pomalu, přiměřeně horku, jednoduché pohyby. Nemáte chuť na zmrzlinu? zeptala se Lotte Anny a Alice. Anna s Alicí taky vystoupily, Lotte zůstala v autě. Z chladícího boxu v prodejně se dral studený vzduch jako nějaká síť, naprosto hmatatelně. Cornetto, řekla Anna, nechala posuvné víko otevřené. Nebo nanuka? Čerpadlář bubnoval tlustými prsty do pultu, který byl vzhledem k blízkosti pokladny ošoupaný od peněz. Arabská hudba z rádia. Osvěžovače vzduchu. Alice se podívala na bílé BMW mezi zrezivělými čerpacími stojany, Lottin nehybný profil rozmazaný za tónovanými okny. Rumun dotankoval. Podíval se směrem k horám, ruku podržel nad očima, nejspíš nějaký pták, orel, sokol, káně; za určitých okolností, pomyslela si Alice, může člověk žárlit už ve chvíli, kdy se ten druhý dívá na nebe. Vytáhla zmrzlinu a zavřela chladící box. Čerpadlář našukal čísla do pokladny. Tohle a tohle a tamto. Ještě něco?

Rumun vešel loudavě do prodejny, položil na pult bankovku, ještě trochu brebentil, parlando, come stai, molto bene, grazie, arrivederci. Alice se, jako vždy, nechtěla dotýkat dřevěné špejle nanuku, musela ji omotat ulepeným obalem. Mařinka, maliny, citron. Co je to za zmrzlinu? zeptal se Rumun. Dolomiti, řekla mu Alice jako nahluchlému. Anna vycenila na čerpadláře svůj přední nalomený zub, čerpadlář byl pobavený, zabouchnul zásuvku pokladny, až to zařinčelo. Lotte, která mezitím čekala v autě, se usmívala, když opět nasedli. Žádný náznak netrpělivosti. Odpočívala sama v sobě.

Poslední kus cesty byl už důvěrně známý. Vesnice, další vesnice, věž kostela, Via dei Colli, restaurace Nuovo Ponte, důvěrně známá, a tudíž opotřebovaná, tam povečeřeli, bylo to tedy vyřízené, odkrokované, pořád ještě hezké, ale už ne cizí. Lotte už ani nedávala žádné pokyny, očekávala, že Rumun se vyzná sám. Rumun měkce zabočil, blinkr udělal tak-tak-tak, a už projížděli kolem Nuovo Ponte, kde měli ještě zavřeno, židle složené a pečlivě naskládáné pod přístřeškem vedle stolů. Jeli ulicí až ke křižovatce, která se dělila na pět cest, pak branou, kolem koz, které na bílé BMW vůbec nereagovaly, a dále ke schodům Lottina a Conradova domu, vedle něhož se nacházelo místo k parkování, zarostlé kvetoucím oleandrem. Rumun zaparkoval, naprosto přesně,

vypnul motor, a klimatizace přestala šumět. Zvenku se pomalu ozývaly zvuky, jeden po druhém. Mečení koz. Někde hodně vysoko se ozval pták. Nahoře v domě zvonil telefon.

Tak zatím, řekla Lotte. Díky za doprovod. Stoupala po schodech, v přiměřeném spěchu, zvuk nahoře neustával, byl slyšet skrze zavřené okenice. Byl slyšet i cestou ke žlutému domu a ustal, teprve když Alice vyndávala klíč z truhlíku na okně do kuchyně. Anna se posadila na lavici, natáhla si nohy a zavřela oči. Alice šla do kuchyně, prošla jídelnou a obývacím až ke dveřím na terasu, vysunula západku, otevřela dveře dokořán a vyšla na terasu. Na podlaze se míhaly ještěrky. Ve vzduchu létali dva motýli. Rumun stál těsně za ní, položil jí ruku mezi lopatky. Chvíli tak stáli, nerozhodně. Poslouchali. Slyšeli, jak startuje motor, viděli, jak Lotte odjíždí podél písčité cesty, kolem koz, projíždí branou. Pak zmizela. Anna se blížila k terase po schodech ze zahrady. Alice udělala krok stranou.

Znamená to něco? řekla Anna. Co to znamená?

Alice šla odpoledne do Conradova pokoje. Zavřela okenice a lehla si na úzkou postel, aniž by se přikryla. V místnosti byla tma, až na malou skvrnu světla, velkou jako mince, díra po suku, kterou pronikalo odpolední světlo. Skvrna světla byla zbarvená

dozlatova. Putovala pomalu pod stolem přes červený koberec s černým vzorem. Sluneční hodiny. Alice ležela s otevřenými očima. Myslela na to, že i Conrad, když ležel ve svém pokoji na téhle posteli — tehdy, před více než třiceti lety, když byl mladší a děti malé, dům na kopci ještě se stájí plnou ovcí a koz, když byl tak starý jako Alice nyní —, viděl, jak se ta světelná skvrna pohybuje. Viděl tehdy to stejné jako Alice nyní. Za tímhle prostým faktem se zřejmě skrývalo něco velkého, ovšem Alice nemohla hned přijít na to, co by to mohlo být. Venku se něco dělo, přijíždělo auto, nějaké jiné odjíždělo, kozy podrážděně mečely, pak utichly, Annin hlas na terase, Rumunův hlas. Vítr v břechtanu před oknem. Někde v dálce na jezeře ječivý motor závodního člunu. Rumun s Annou chtěli jet nakupovat. Lotte se vrátí později. Kdyby se něco stalo, Alice by se to dověděla, ať už by to bylo cokoli, ať už chtěla, nebo ne.

Alice usnula. Když se probudila, byla skvrna světla pryč. Nahmatala okno a otevřela okenice, hory na druhé straně jezera zářily bledě růžovou, bylo pořád ještě jasno, i když slunce bylo pryč.

Anna ležela na posteli, na příkrývce potištěné fíkovými listy. Ležela na boku, tvrdě spala. Alice šla po špičkách po schodech dolů, v kuchyni našla Rumuna. Byli očividně nakupovat, lednice byla plná

k prasknutí, v policích ve spíži kartony malých lahviček s červenou tekutinou, sítky plné citronů.

Co je to?

Aperol.

To, co si máme dát v Saló.

V mrazáku byl led v růžových a modrých formičkách. Srdíčka a mušličky. V kuchyni voněla bazalka, olivy, šalvěj.

Tahle kuchyň je skvělá, řekl Rumun, je tu všechno, co člověk potřebuje. V téhle rodině se myslelo na všechno. Lotte myslela na všechno.

Dáš si kávu?

Ráda, řekla Alice. Ano, ráda.

Cítla, že má nateklá oční víčka, byla malátná, jakoby omráčená, nešlo jí od Rumuna odejít. Ráda by jej objala, bezpodmínečně musela zůstat s ním, v kuchyni, v jeho blízkosti. Posunula židli ke dveřím a posadila se, seděla napůl vevnitř, napůl venku, zády opřená o zeď.

Přes práh běhaly spousty mravenců. Rumun jí dal do nastavené dlaně hrnek s kávou. Podívala se do zahrady, na hory ve večerním světle, pak zpátky do kuchyně, na Rumuna, jenž stál bosý na červenobílé podlaze a právě rozpůlil meloun, který dal do lednice Conrad, poté jej rozčtvrtil a nařezal na plátky. Štáva z melounu mu stékala po zápěstí. Pobrukoval si: *Io cerco la Titina, Titina, Titina.* Po písčité cestě

přicházel malý stařík. Sotva zvedal nohy. Prošel kolem domu Lotty a Conrada a zamířil ke žlutému stavení, k nim.

Někdo sem jde, řekla Alice.

Rumun kývnul: Myslím, že je to ten zahradník, který byl předtím u koz a kosil louku, nese něco Lottě.

Alice vstala. Starý muž šel pomalu a klidně, díval se do země, ruce v kapsách černých kalhot, na sobě bílé tílko a na hlavě slamák. Alice zavřela oči, možná že zmizí, až je zase otevře, fata morgana, přinášel zprávu, otevřela oči, to už byl skoro u dveří.

Rumun položil nůž, kterým krájel meloun, tiše na prkýnko. Utřel si ruce i zápěstí do džín. Alice se na něj podívala. Poté hlavu odvrátila a hleděla na staříka. Vyndal ruce z kapes a levou rukou si sundal klobouk z hlavy. Sněhobílé vlasy. Řekl: Lui è morto. Signor Conrad è morto.

Co řekl? zeptala se Alice. Rozuměla, co řekl, a kdyby nerozuměla jeho slovům, pak by rozuměla jeho gestikulaci, stařík měl klobouk v podpaždí a zvedal ruce, ukazoval jim své mozolnaté, drsné dlaně. Byly prázdné a bílé.

Alice udělala krok směrem na zahradu. Rumun taky, stařík stál stranou, udělal jim místo. Stáli ve třech vedle sebe. Stařík něco říkal, Rumun přikyvoval: Si si, ano ano, capito. Rozuměl mu. Stařík mu

podal ruku, pak podal ruku Alici. Pohybem hlavy ukazoval na všechno okolo, olivový háj, zeď, dům, oleandry a pomerančovníky, mlčící malé cypřiše.

Řekl: Vita brutta.

Alice se ještě jednou zeptala, co řekl, a Rumun odpověděl, zopakoval to, co řekl: Ošklivý život. To řekl.

Dalšího rána šla Alice nahoru k Lottě.

Troje dveře vedly do jedné místnosti. Místnost byla velká a temná, za paravánem snad postel, možná ta postel, kde ležel Conrad s horečkou, s tropickou infekcí. Jeho srdce bilo už dlouho příliš rychle. Když tu ležel v posteli, zaslechnul, že přijeli, Alice a její přátelé, které neznal. Rumun a temná Anna, s nimi se už neseznámil, což byla škoda a zároveň to bylo jedno. Horečka. Alicin hlas skrze pootevřené dveře. Už jsme tu, Lotto, a máme radost, máme opravdu velkou radost. Lottin hlas.

Lotte byla nahoře. Alice šla po točitých schodech do horního patra. Okenice byly otevřené, okna taky, všechno světlé a jasné, výhled do dálky na jezero. Lotte seděla u stolu u okna. Na stole ležely německé noviny. Stříbrný nůž na dopisy. Jedna miska plná vajec, druhá s cuketovými květy. Lotte ukázala na vejce a květy a řekla: Ty donesl Fulvio, náš zahradník, podívej, jak jsou krásné. Byla bledá a unavená. Seděla vzpřímeně jako svíce a dívala se chvíli na Alici

zkoumavě, jako by měla na něco přijít, jako by ji mělo něco napadnout. Pak ji to napadlo — Aličko. Odsunula židli vedle sebe a Alice se posadila. Chvilí spolu mlčky seděly. Alice pak řekla: Lotto, musíš nám říct, co máme dělat. Máme odjet? Nebo zůstat? Nevím, co máme dělat.

Ale ne, měli byste rozhodně ještě pár dní zůstat, řekla Lotte. Jen zůstaňte. Pro mě je dobré, že zůstanete, proč byste teď měli odjíždět. Tvůj kamarád je moc milý. Může mě vzít do nemocnice, vyzvednout mě. Zůstaňte, Conrad by to chtěl taky tak.

Nepodívala se na Alici, řekla: Ty jsi byla poslední, kdo s ním mluvil, víš to?

Ano, řekla Alice, vím to.

A jaké to bylo? zeptala se Lotte.

Řekl, že si myslel, že není zranitelný, řekla Alice. Byla vděčná, že to mohla říci, a vděčná za to, že se Lotte teď smála, sice tiše, ale smála se.

To že řekl? kroutila Lotte hlavou.

To mi řekl, řekla Alice.

Vystavili ho, řekla Lotte, vystavili ho v nemocnici, to je dobré, že to v Itálii tak dělají. Pojedu tam a sednu si k němu. V té místnosti jsou i jiní mrtví, malá kaple, ostatní rodiny, je to moc hezké. Může tam být dva dny. Nebo tři. Chceš jet se mnou?

Ne, řekla Alice. Ne. Nemůžu.

Dobře, řekla Lotte. To nevádí. Nemusíš.

Pojď, něco ti ukážu.

Stáli vedle sebe na velké terase, kde byla jen židle a kamenná koule. Lotte vyndala z bubnu zelenou hadici a pustila vodu. Do levandulových keřů zamířil třpytivý proud vody, který se rozprostíral do široka. Chvilku to potrvá, řekla Lotte, počkej. Poté se z levandule vyřítily plošnice, byly jich stovky, červenočerně strakatá záplava prchajících brouků, nekonečná, zaplavovaly terasu, byly úplně všude.

Podívej na ně, řekla Lotte. No jen se na ně podívej.

Uprostřed noci, dlouho po půlnoci, kdy už možná svítalo, šel Rumun ve žlutém domku z terasy po schodech do prvního patra, pak kolem svého pokoje do druhého patra a prošel Anniným pokojem do Alicina pokoje. Conradův pokoj. Tiše za sebou zavřel dveře. Pokoj byl temný, protože Alice pevně zavřela okenice. Rumun ve tmě nahmatal Alicinu postel. Úzká postel s kovovým rámem. Alice k němu natáhla ruku, to bylo to nejněžnější gesto. Protože věděla, že to bude to nejněžnější gesto, nastavila svoji ruku tak zřetelně, jak jen bylo možné, zřetelně pro sebe i pro Rumuna, jehož ruka byla útlá a důvěrně známá. Jeho tvář nebyla vidět. Vzala jeho ruku se vším důrazem, kterého byla schopna. Přitáhla ho k sobě. Další dění bylo plné hněvu a hrubosti, úpadku.

Na příští den v poledne si pronajali člun. Anna, Alice a Rumun. Zbývaly jim poslední dny, ale to tu nikoho nezajímalo, jezero zůstávalo tmavě modré, ledově studené, viditelnost občas ztížená mlhou, občas jasno, agresivní labutě, kačeny se čtyřmi, pěti, šesti, sedmi káčaty, voda neustále měkká, každou hodinu jezdil převoz ze západu na východ a zpátky, kameny na pláži byly čím dál rozpálenější. Na příští den v poledne měla Anna na sobě šedé šaty se zelenými květy, sandály s korkovým podpatkem, dětský cop. Alice bílou blůzu a sukni šeríkové barvy. Rumun světlou košili a zase ty roztrhané džíny, na bocích stopy po melounové šťávě. Mladík u půjčovny lidí vedle Mussoliniho vily, s nabubřelým výhledem na Monte Baldo, vrchol hory v mlze, odhodil ohryzek jablka směrem k labutím; nejdřív dojedl, teprve pak byl s to dát jim pádla ke člunu. Ve stínu loděnice visela ochable vlajka, klinkání řetězu, kterým k sobě byly čluny svázané, odhánělo labutě. Rumun s člunem jistě a také poměrně elegantně vypádloval z malého přístavu, Alice viděla, jak mladík zdvihnul obočí, než se zase sesul na svoji plastovou židli. Rumun pádloval velmi daleko, pravděpodobně nebezpečně daleko, nebyl tu nikdo, kdo by jim k tomu mohl něco říct, proud byl znatelný, zvedal se vítr, voda narážela do člunu, na každý pád byli všichni úplně vyčerpaní. Rumun ignoroval Annina afektovaná varování, že

jsou daleko od břehu; nedbalá lhostejnost, která k němu nepatřila.

Zaplaveme si?

Já ne, řekla Alice.

Zády k Anně a Alici si Rumun sundal nejdříve košili, pak džíny. Nahý stál na přídi člunu a chvíli se pohupoval v kolenou. Alice se na něj dívala, na jeho záda, jeho paže. Úzká ramena, úzká šíje. Kousance. Škrábance. Samá modřina. Pak skočil do vody, vynořil se mnohem dál.

Bože můj, řekla Anna, s rukou před pusou, byla skutečně zděšená, Bože můj, to má ode mě?

V napěněném mléce latte macchiato na terase kavárny v Saló se utopil brouk. Alice ho ucítla na jazyku, byl tak lehounký, čtyřnohé tělíčko schované v bílé pěně. Vyplivla ho, s jazykem vypláznutým do daleka, dávivě, zpátky na lžičku. Co to děláš, prosím tě? řekla Anna, zúčastněně a s odporem zároveň, se zaujetím se předklonila. Alice řekla: Jestli je to pavouk, budu řvát. Nebyl to pavouk. Bylo to něco jiného, možná cvrček, cikáda? Něco malého, černého, dojemného, s polámanýma nožičkama a lesknoucím se bříškem. Il caldo, il tempo, řekl číšník, ukázal k nebi, pokrčil rameny a odklidil talíř, lžici s pěnou a broukem. Novou kávu nedonesl. Nejspíš jsem právě spolkla cvrčka, cikádu, cvrčka v hlavě, pomyslela si

Alice. Jaký byl mezi nimi rozdíl? Conrad by to určitě věděl. Ale Conrad byl morto. Lui è morto. Byl převezen přes Alpy do Německa, zrovna v červenci.

To je tak divné, řekla Anna, my jsme se s Conradem ani neseznámili, Rumun a já, ani jsme ho neviděli. Jaký byl? Jaký to byl člověk?

Mezitím. Myslet na to, že mezitím, co stáli na benzince a Rumun se díval do nebe, sokol, orel, káně. Mezitím, co Alice otevřela posuvné víko mrazícího boxu, Anna řekla slovo „cornetto“, čerpadlář klepal prsty do pultu a Lotte seděla v autě, její profil proti pahorku, za tmavými okny tak nehybný, a Alicina ruka zpomalená hluboko v mrazícím boxu v lepenkové krabici, natržené, plné nanuků, maliny, citron a mařinka, jak se ta zmrzlina jmenuje? zeptal se Rumun, Dolomiti, odpověděla Alice — mezitím Conrad zemřel. V horku pokoje na konci chodby ozářené jasným světlem se jeho srdce nejdříve zachvělo a pak přestalo bít, prostě tak, žádné na shledanou, tak, a bylo to. Mezitím, co oni platili a pak vyšli na zaprášené prostranství s čerpadly, kopřivami a trávou mezi kameny. Na to myslela. Znovu a znovu. Nemůžu ti říct, jaký Conrad byl. Už ti to nedokážu říct.

Toho odpoledne si Alice sbalila kufr, potom dlouho seděla na židli u Conradova stolu s knihou návštěv,

nakonec vzala tužku a povedlo se jí na papír udělat pomlčku, i to jí bylo trapné. Poslední aperol na terase s červenými polštáři, chladnokrevnými ještěrkami, nesnesitelně krásným výhledem do krajiny. Rumun, jeho lhostejná, neměnná zdvořilost. Mám si tě teď vzít, nebo co, na svatbu jsme už přece moc staří, Alice se na to ptala sama sebe, a nedošla k žádnému závěru. Jít si ještě jednou zaplavat. Ještě naposledy. Se sandály v ruce po malé lávce před zídkou, brankou do zpustlé zahrady. Když se svlékla, sama na pláži se svlékla do naha a šla do vody, opatrně a klopytavě šla po klouzavých kamenech, vybavila si, co říkal Conrad o jezeře tehdy, když ji zval, aby přijela. Řekl: Jezero je pořád ledově studené, budeš se muset přemáhat, abys šla do vody. Řekl: Ale stejně tam půjdeš. A nebudeš toho litovat. Toho nikdy nebudeš litovat.

Jak tomu měla rozumět? A jaký význam to mělo pro všechno ostatní? Alice se vzdala země pod nohama, potopila se a plavala.

III Richard

Volala Margaret a řekla, že potřebuje cigarety a vodu. Jinak vlastně nic, ale cigarety a vodu opravdu potřebuje, naléhavě.

Jaké cigarety?

Takové ty tenké a dlouhé, slim line. A vodu s bublinkami.

Nic jiného?

Ne, jinak nic, děkuju.

Přijdu tak do hodiny, řekla Alice. Pospíším si.

Bylo to jednoho odpoledne na začátku léta. Alice měla vlastně v plánu něco jiného, nic určitého, jen prostě něco jiného, i Raymond měl ten den volno. Musím teď odejít, řekla Raymondovi, a Raymond, který ležel na posteli a četl si, jen nepřítomně kývl a na nic se neptal. Obula si nízké boty a oblékla světlou bundu. Bundu vlastně nepotřebovala, ale nevěděla, kdy se vrátí, možná pozdě, později by mohlo být chladněji. Stála vedle postele a dívala se na Raymondova nahá záda, na pás tetování na jeho levé paži,

indigově modré ornamenty a slova; neustále bledá kůže. Řekla: Raymonde. A on se otočil.

Odcházím.

Nevracej se moc pozdě. Pokývl hlavou. Měj se.

Než Alice vyšla z domu, nasadila si sluneční brýle. Celý den nebyla venku, ulice byla plná lidí, musela zdržovat dech. Spousty lidí pod těžkými zelenými stromy, u dlouhých řad stolů pod markýzami a slunečníky. Mluvili spolu bez přestání. Příkyvující, hovořící, gestikulující lidé. Hlasitý smích. Na dřevěné lodi uprostřed parku houf dětí. Plačící, ječící, rozdivočelé děti. Skupinka maminek na lavičkách kolem lodi. Alice šla, s rukama v kapsách příliš teplé bundy, v kapsách drobné, klíče, telefon, starou průkazku do kina, obal od bonbonu. Zvuk basketbalových míčů, které narážejí do mříže kolem hřiště, tenhle zvuk je v létě někdy slyšet už brzy ráno, už v šest ráno je na hřišti někdo, kdo hází míč na koš a pak na mříž, pořád a pořád dokola. Alici to někdy vzbudilo. Byla unavená, ale vždycky znovu žasla nad ranním světlem na bílých stěnách pokoje.

Cesta k Margaret, k Margaret a Richardovi, vedla kolem květinového stánku na zastávce městského vlaku Prenzlauer Allee. Velká hala stanice a pod obloukovými okny květiny ve vázách z umělé hmoty, celé auditorium květin, před kterým, přesně

uprostřed, seděla na skládací židli vietnamská květinářka. Den co den. V hale byl stín, květiny byly tmavé, tmavě bílé jako lilie, tmavě růžové jako gerbery, tmavě fialové jako kosatce. Heřmánek. Hledík. Slunečnice. Vietnamská květinářka spala. Spala spánkem cestujících, hlava jí padala na stranu, a po chvíli ji se zavřenýma očima zase zdvihla; v jejích snech, pomyslela si Alice, přijíždějí a odjíždějí vlaky, musí to být neustálý, neurčitý ruch. Zůstala váhavě stát, bylo nemožné vzbudit ji, a vlastně dnes ani nechtěla přinést květiny, jen vodu a cigarety, jinak nic. Jinak nebylo nic, co by mohla přinést.

Když šla Richarda a Margaret navštívit posledně, koupila u tohohle stánku po dlouhém rozhodování pivoňky. Sedm pivoňek, prosím, jen tak bez ničeho. Lichá čísla, pověra, pět bylo málo a na devět by nestačily peníze. Richard žádnou vázu neměl. Margaret, která byla teď pořád u Richarda, u něj v bytě, u jeho postele, dala pivoňky do láhve od mléka a Richard řekl, že jsou krásné. Richard řekl, že pivoňky jsou jeho nejmilovanější květiny, Alice mu to věřila, neřekl by to, kdyby přinesla narcisy nebo tulipány. Náhoda. Všichni tři se z toho radovali. Kdy to bylo? Dva týdny. Bylo to před dvěma týdny. Richard vstal z postele a hodinu mohli sedět společně v obýváku. U oválného stolu u regálu plného knih. Richard seděl zády ke knihám, na sobě měl pyžamo, a když jej

Margaret poprosila, napil se vody ze skleničky. Pomalu a opatrně kouřil, už bylo příliš pozdě, nemělo smysl s kouřením přestávat. Alice seděla naproti němu, Margaret uprostřed; Margaret hovořila, v očích slzy smíchu i pláče, Richard se na ni neustále díval. Jako by právě tohle bylo to, co měl ještě dělat — dívat se na Margaret.

Po té návštěvě se Alice zeptala Raymonda: Chceš umřít přede mnou, nebo až po mně? Myslím, že po tobě, řekl Raymond. Chvíli trvalo, než na to přišel, ta otázka mu sama o sobě připadala nemožná. Proč? Úplně jistý si nebyl. A ty? Zavrtěla hlavou a rukou mu zacpala pusou. Nedokázala odpovědět.

Alice přešla křižovátku podle pravidel, byly dny, kdy si myslela, že je třeba na sebe dávat větší pozor, být opatrnější víc než kdy jindy, nedokázala říct, proč se to dělo. I Raymond takové dny míval. Někdy je měli zároveň.

Dávej na sebe pozor.

Ty taky.

Čekala, až na semaforu naskočí zelená, poté přešla silnici. Zleva tramvaj. Nad ní vlak, který hučivě vjížděl pod zem.auta zastavovala, choreograficky zarovnané řady, vše zdánlivě smysluplné, sladěný soubor pravidel. Hezké světelné signály. Nad tím vším bledé nebe. Alice si sundala sluneční brýle a loktem

otevřela dveře trafiky. Hromady umělohmotných dóz s cukrovinkami, upíří zuby, bílé myši, lékořicové pen-dreky a za nimi tlustý prodavač, minimální pracovní úsilí, těžký dech a sípot, uvnitř jeho těla mohutné zvíře. Poklepával na pult loterijními losy. Kartony s čokoládovými tyčinkami, vajíčka s překvapením. Informace, upozornění, blikající lampičky, cedule. To by byla skvělá výstava, napadlo jednou Raymonda, když se ocitl v takovém krámku. Prostě to přenést do muzea. Alice položila bankovku na miskou uprostřed všech těch věcí a řekla: Dvě krabičky Slim Line, prosím. Od té doby, co naposledy kupovala cigarety, uplynulo už několik let, třásly se jí ruce. Dvě vody? Tlustý prodavač mlčky ukázal prstem na regál vedle pultu a Alice vybrala ze sedmi druhů balených vod dvě láhve vody Spreequell. Chtěla Margaret vodu pro sebe, nebo pro Richarda? A bylo to vůbec důležité? Nebyla si jistá, všechno mohlo mít nějaký význam, a taky to nemuselo znamenat vůbec nic.

Láhve byly z umělé hmoty. Zbarvené do modra. Pramenitá voda.

Tašku?

Ano, díky.

Podal jí přes pult oranžovou tašku, v mističce zacinkaly drobné, a prodavač se stáhl zpátky za ty umělohmotné dózy. Alice před ním pořád stála,

ale už by nedovedla ani říct, jak vlastně vypadá. Polámané nehty. Roztřepený lem svetru. V krámku páchla zemina a vlhký papír. Popřála hezký zbytek dne, jen aby slyšela, co na to odpoví. Nápodobně, řekl absolutně bez výrazu. Alice otevřela dveře, tašku se dvěma láhvemi a krabičkami cigaret přitisknutou na prsa, a vyšla na ulici. Dala se doleva.

Šla po Rheinberger Strasse. Ta byla, na rozdíl od ulice, kde bydlela Alice, klidná. Jednoduchá, tichá, pěkná ulice, nic víc, nic míň, rostly tu po obou stranách staré akátovníky, pak kočičí hlavy, záplatovaný koberec z asfaltu, světlý asfalt, tmavý asfalt, švy z téru. Rheinbergerskou se dalo jít uprostřed. Alice šla středem silnice, v ruce oranžovou tašku, v ní pramenitou vodu a cigarety. Skrze listy akátů váł slabě vítr, listy padaly ze stromů, po asfaltu se míhalo světlo, z otevřených oken byla slyšet televize, zvonění telefonu, vonělo tu jídlo, byla slyšet popová hudba z rádia. Ulice za červnového sobotního odpoledne; Alici ta ulice připadala nedělní, něco jí tu připomínalo neděle jejího dětství, zdlouhavé, něčím pulzující letní neděle. Jako by ve všem bylo neustále těsně před bouřkou. Čekání na ni. Čekání na bouřku.

Dům, kde žil Richard, stál na pravé straně ulice. Pravá strana byla ve stínu. Alice vzhlédla k zavře-

ným oknům Richardova bytu a pomyslela si, že tam v jednom z pokojů leží v posteli někdo, koho zná, a umírá. Všichni ostatní dělají něco jiného. Myslet si to bylo podobné jako odříkávat cizí báseň, slova někoho jiného, nic, co by se dalo pochopit. Zůstala stát v klenutém vjezdu do domu a poslouchala, jak někde v dálce hraje dítě na zobcovou flétnu, ku-kuk, ku-kuk, polovina stupnice, dva trylky, a konec. Alice zmáčkla zvonek. Ukazováčkem stiskla měděné tlačítko, opřela se u toho o dveře. Ty se se zabzučením otevřely.

Pivoňky v láhvi od mléka už byly odkvetlé, pořád ale stály na parapetu. Na stole modrý ubrus s bílým lemováním, láhev vody, popelník, otevřený adresář a na něm telefon, poznámkový blok, tužky, zápalky, brýle na čtení. Margaret donesla z kuchyně dvě skleničky, vyprázdnila popelník. Sedla si na místo, kde před dvěma týdny seděl Richard, na místo před knihami, pod ochranou knih, jejich hřbetů, jejich útěšných, důvěrně známých názvů. Kdo by četl ty tisíce knih, když už je Richard nepotřebuje? Přesně takové byly otázky, za které se Alice styděla, a přesto ji napadaly. Margaret nalila Alici vodu, pak sobě, otevřela krabičku cigaret; Alice si přesně vzpomněla, ještě přesně věděla, jaké to bylo — jemné zatáhnutí za pásek celofánové folie, pak šustění stříbrného papíru, vytažení

první cigarety. Virginia a Orient. Jeden svět. Margaret si zapálila, sfoukla sirku a rukou rozehnala pach síry. Tvář měla opálenou červnovým sluncem, bylo v ní něco zářivého, silného, velmi živého. Kouřila se zřejmým požitkem. Řekla: To je od tebe hezké, že jsi přišla, Alice. Alici to najednou taky připadalo hezké, ještě jednou tady tak nečekaně moct sedět, v tomhle pokoji, jehož trvanlivost skončí přesně v tom okamžiku, kdy Richard přestane dýchat, a kdy přestane dýchat, to nikdo nevěděl, a dokud ještě dýchal, všechno tu bylo, stůl, knihy, květiny, brýle, sklenice s vodou, jeho jméno na dveřích bytu a hnědá bunda přes opěradlo židle u psacího stolu.

Margaret, řekla Alice.

Margaret kývla. Řekla: No, jakž takž už všechno víme. Všechno jsme si vyjasnili. Hudebníci, smuteční kaple, hrob. Stanovili jsme den, kdy se bude pohřeb konat. Za tři týdny.

A co když Richard do té doby nezemře? zeptala se Alice.

Do té doby rozhodně umře, řekla Margaret.

Před dvěma týdny jsme o tom společně mluvili. Margaret a Richard o tom mluvili — před Alicí. Alice poslouchala. Nejdříve si myslela, že je to nevhodné, hovořit s Richardem o jeho pohřbu, ale bylo to samozřejmé. Ne nevhodné. Richard řekl, že by si přál, aby

jeho rakev nesli jeho kamarádi, ne hrobníci. Nepřeje si řečnění faráře, citáty, udělalo by mu radost, kdyby bylo hezké počasí. Margaret si dělala poznámky do notesu. Komu má zavolat, kdo má přijít, ať se na nikoho nezapomene. Jídlo, chleby namazané povidly, karbanátky a pivo. Řekla: Tak to uděláme. Tak to uděláme, Richarde, to bude hezký pohřeb. A Richard řekl: To bude. A podíval se na ni pohledem, který se později Alice pokoušela popsat Raymondovi, ale musela to vzdát, nebylo to možné.

Takhle to je, řekla Margaret. Už asi týden jsem vůbec nespala. Starám se, starám se úplně o všechno. Až to skončí, tak se zhroutím. Vím to. Po tvé návštěvě před dvěma týdny už nikdo nepřišel. Hrozně rychle se to zhoršilo. To bys vůbec nevěřila, jak rychle se to může zhoršit. Je to vidět. Je to doslova vidět.

Udělala pauzu a poslouchala, jestli jsou slyšet nějaké zvuky. Řekla: Teď spí. Nemá bolesti. Kolik je hodin, počkej, krátce před pátou. Přijde ošetřovatel, do půl hodiny, má kufr plný morfia, ten s sebou takhle nosí, přes půl města. Zůstaneš ještě?

Ano, řekla Alice. Ještě zůstanu. Podívala se z pokoje chodbou k druhému pokoji, který měl okna do dvora. Richardova postel stála vpravo u zdi. Okno bylo otevřené, závěsy zatažené. Richard ležel hlavou ke dveřím, oči zavřené směrem k oknu. Alice si vybavovala jeho hlavu, jeho šedivé vlasy.

Margaret řekla, že ty závěsy jsou z doby jejího dospívání.

Z mušelínu, řekla Alice.

Ano, z mušelínu. Margaret kývla. Kdo by si to byl pomyslel. Jako mladá holka. Před padesáti lety. Že jednou je pověsím do pokoje, kde bude Richard umírat.

Bílé závěsy zlehka vlály v průvanu. Sotva znatelně, dopředu a dozadu. Světlo se trochu proměňovalo. Náznak výšivky, lemování. Malinké květy, kolem nich věneček, různé odstíny bílé.

Ošetřovatel přišel v šest. Donesl papáju, mango, ananas, v umělohmotné misce, všechno nařezané na malé kousky. Další láhve vody. Pokoj byl teplý a působil, jako by bylo léto. Chvíli společně poseděli. Jedli papáju, mango, ananas. Musíš jíst, Margaret, řekl ošetřovatel, mezitím připravoval morfium, jen tak mimochodem je nasál do injekční stříkačky, odešel do ložnice. Alice si vzala kousek papáji, byla oranžová, hladká. Slyšela, jak ošetřovatel mluví na Richarda, klidně a věcně, ne jako k dítěti. Krátce se tam podívala, naklonil se nad postel, položil ruce Richardovi na hlavu, vypadalo to, jako by ho chtěl políbit. Poté se vrátil, sedl si ke stolu a zavazoval si tkaničky tenisek. Byl ještě poměrně mladý. Hlavu dohola, měkké rysy, několik náušnic. Řekl Margaret: Telefon mám u sebe, budeme dnes na střeše, grilu-

jeme a tak dále, myslím, že si taky dám malé pivo, nebo dvě. Dnes se nic nestane. Možná zítra. Myslím, že zítra to skončí. Ale můžeš mi zavolat, když mě budeš potřebovat.

Řekl: Když u něj sedíš, když se ho dotýkáš, on o tom ví. Ví o všem. Možná to říkal Alici. Rozloučili se obřadně, to, že se vůbec neznali, nehrálo žádnou roli. Poté odešel.

Alice později také odešla. Margaret ji doprovodila ke dveřím, krátce a pevně se objaly. Dám ti vědět, řekla Margaret. Až to přijde. Myslím, až to skončí. Zavolám ti.

Alice šla zpátky Rheinbergerskou ulicí, prostředkem silnice, po světlém a pak zase tmavém asfaltu. Právě se smrákalo, v oknech se rozsvěcovala světla, z květin zalévaných na balkonech kapala voda dolů na stinný chodník. Večerní cvrkot. Psí počasí, dlouho nepršelo a ve strouhách šustily suché lipové květy. Vedro ustupovalo velmi pomalu. Na široké silnici před semaforem stála auta, opačným směrem nadzemní dráha, ve spletenci trolejí dole pod mostem modře jiskřící tramvaj se zelenými okny. Alice prošla kolem trafiky, kolem polepené výlohy, ohavných novinových stojanů a svítící reklamy na loterii, která se zrovna rozblíkala, vadný kontakt. Před dveřmi

tlouštíků, vyšel si prostě na chvíli před krámkem. Ruce v kapsách, roztřepený svetr, laskavý, ale unavený obličej; kývl směrem k Alici, Alice kývla zpátky a pomyslela si, jestli tlouštíků ví, kde byla. Neví to. Voda už je vypitá, cigarety dojdou zítra ráno.

Zůstala stát u semaforu a zavolala Raymondovi. Po sedmém zazvonění to zvednul, jeho hlas zněl vzdáleně a cize.

Alice.

Nemohl bys počkat dole? Když už jdu domů. Alice si odkašlala. Podívala se na velkou křižovatku a vteřinu měla pocit, že se jí ztrácí význam všech věcí. Jako by se všechno rozplynulo, začalo nově sestavovat, dostávalo nový smysl. Škrábanice. Akustické čmáranice. Levou ruku si zatlačila na oční víčka. Pocit zmizel. Řekla: Nevím, jestli tě neruším.

Ne, řekl Raymond. Nerušíš mě. Chceš, abych na tebe počkal dole v hospodě?

To by bylo fajn, řekla Alice. Co zrovna děláš?

Čtu si, řekl Raymond. Zasmál se. Ale, no jo. Vlastně jsem spal. Počkám na tebe dole. Zatím.

Zatím, řekla Alice.

Ulice ještě stále plná lidí. Nepřetržitě hovořících. Konec v nedohlednu, žádné poslední slovo. Ale nyní, s nástupem tmy, znělo všechno tlumeněji. Na sto-

lech čajové svíčky ve skleněných mističkách. Muži a ženy sedící naproti sobě. Mohutné zelené stromy. Kola přivázaná k sobě na kraji chodníku, nad parkem měsíc; loď byla nyní prázdná, prázdná dřevěná loď s proraženým zábradlím v moři písku. Všude okolo opuštěné lavičky. Papírové kelímky, noviny, láhve. Z křoví vylézali sběrači láhví, zdvořile a tiše, zvedali své úlovky, dávali si vzájemně přednost. Netopýři mezi stromy. Rorýsi, jejich rozčílené, bláznivé skřeky. Pinkání pingpongovými míčky, melodie mobilních telefonů, symfonie. Alice šla kolem dlouhé stráně parku směrem, kde bydlí, k domu, kde Raymond toho odpoledne spal a četl si. Světlo v prvním poschodí, světlo ve třetím poschodí, světlo v okně jejího bytu; když Raymond odcházel dolů, rozsvítil Alici světlo u okna. Už ho viděla. Seděl v hospodě před domem, pod modrou markýzou, u posledního stolu dlouhé řady, hned vedle domovních dveří, seděl zády k vínově natřené zdi domu a pil malé pivo. Bundu přehodil přes opěradlo vedlejší židle. Alice skoro zůstala stát. Zkoušela hrát starou hru: pozorovat ho, jako by jej neznala. Někdo. Poprvé. Co by si o něm myslela? Jak vlastně vypadá? Ale už to nešlo. Vzdala to.

Ahoj, řekla číšnice.

Ahoj, řekl Raymond Alici, nenapodobitelně, znělo to tak, jak mělo.

Unavená?

Jo, jsem trochu unavená, řekla Alice. Pro mě taky malé pivo, prosím.

Číšnice se usmála, nejdřív na Raymonda, potom na Alici, pak nahoru na nebe, zůstala u nich chvíli stát. Měla taky tetování, mexické slunce na zádech, přesně mezi lopatkami. Když ji Alice potkala někdy na chodbě domu, ptaly se navzájem, jak se daří. Díky, dobře. Hodně práce. Pořád hodně práce, nemám čas, nemám čas. Na co vlastně? Shodovaly se, že vlastně neví na co. To ona psala pokaždé na ceduli vedle dveří hospody „happy hour“. Nad tím kresba usmívajícího se měsíčku. Den co den. Zlehka poklepala prsty na stůl, pak odešla. Alice a Raymond nechodili do hospody dole v domě moc často.

Alice si sundala bundu. Seděla vedle Raymonda, seděli vedle sebe a dívali se na lidi, doleva nad park, doprava do ulice.

Máš hlad? řekl Raymond. Chceš si dát něco k jídlu?

Nemám, řekla Alice. Už jsem něco jedla. Mango a papáju a ananas.

Znělo to komicky. Musela myslet na ošetřovatele, který teď seděl někde na střeše, na skládací židli, griloval a tak dále, s výhledem na svítící, zářící město, v ruce třetí pivo a mobil v tašce, Margaret možná zavolá. Možná Margaret zavolá i Alici. Ošetřovatel

měl velmi tmavé oči, v nich něco odrazujícího, vážného.

Řekla: Hrozně se scvrknul. Richard. Za ty dva týdny se zmenšil tak, že je velký jako dítě. Má žlutou kůži. Všechno je u konce, ale jeho srdce pořád ještě bije, prostě pořád bije, dál a dál.

Byl ještě vzhůru? zeptal se Raymond. Nebo nebyl?

Ne, řekla Alice. Už nebyl vzhůru. Ošetřovatel si myslí, že přesto všechno vnímá, je to možné, nejsem si ale jistá, odkud by to mohl vědět. Dotkla jsem se ho. Sténal. Je to reakce?

Ano, řekl Raymond, to je reakce.

Možná, řekla Alice.

Číšnice postavila před Alici pivo. Zlaté, ve vysoké sklenici; postavila je na pivní tácek, který Alice odsunula, když číšnice zase odešla. Pivo bylo ledové a sladké. Co jsi četl? řekla Alice.

Sci-fi, řekl Raymond. Vypadal šťastně. Hezké texty o dešti.

Dál neříkal nic. Alice taky nic neříkala. Bylo to tak úplně v pořádku. Ošetřovatel by pravděpodobně taky nic neřekl. Rozhodně nic o Richardovi, o všem ostatním možná, výsledky fotbalu, lední medvědi, předpověď počasí, prezidentské volby. Margaret řekla: Až odejdeš, roztáhnu skládací postel vedle Richardovy postele. A lehnu si k němu. Neusnu, budu

jen tak ležet. Takže teď leží na skládací posteli vedle Richardovy postele v pokoji, kde vlají bílé mušelínové závěsy z jejích dívčích časů a tak dále, a pořád takhle dále a podobně. Dokud Richard neodejde. Dívčí časy. Co vlastně, pomyslela si, je potom ten zbytek?

Myslela na Margaret. Na ošetřovatele. Na Rheinbergerskou ulici a na své neděle v dětství, kdy hrál v zadním traktu slepec s flašinetem a opičkou na zrezlém řetězu, a ona směla házet z kuchyňského okna groše obalené novinovým papírem; a když to Raymondovi vyprávěla, nevěřil jí. Proč vlastně? Myslela taky na Richarda, ale jiným způsobem. Pohlédla směrem k nočnímu parku, v dálce letělo oblohou pozdní letadlo, a vzpomněla si, že Raymond jedné z prvních nocí, kdy spolu jen tak seděli, řekl, že když v noci slyší letadlo, jde na něj smutek. Jak to? řekla Alice. Protože je to, jako by to bylo poslední možné letadlo. Tak to na mě působí, řekl Raymond, a Alice něčemu porozuměla, a něčemu zase ne, a něco se jí i dotklo. Vždycky když pak v noci viděla letadlo, musela na to myslet. Ať už chtěla, nebo ne, vždycky si na to vzpomněla. Něco jako vzdát hold. Ale čemu?

Půjdeš tam ještě? zeptal se Raymond.

Ne, řekla Alice. Myslím, že dnes to bylo naposledy.

V neděli jeli na výlet. S nedělními novinami, kostkovanou dekou, čajem v termosce, třemi jablky a láhví vody. Směrem na sever. Po okrese. Zaparkovali na kraji lesa. Šli písčitou cestou lesem až k jezeru, Alice se loudala, šla celou dobu za Raymondem, někdy jí zmizel, poté se zase objevil před ní, uprostřed cesty ve světle, které dopadalo na chodník skrze borovice a vyjevovalo něco zdánlivě nepodstatného. Na kraji cesty se kolébali kupředu tlustí brouci, vytrvale a umíněně. Někde klepal datel. Raymond byl hodně vepředu. Šli kolem jezera a hledali místo, kde by mohli rozprostít deku; pro Alici to bylo důležité, Raymondovi to bylo jedno. Nebylo tu žádné hezké místo, jen hrbatá, kořeny protkaná bahnitá tráva. Pak už to dál nešlo. Zůstali ve stínu, blízko stromů, Alice opřená o kmen, s chodidly téměř ve vodě. Voda byla zelená, bahnitá a teplá. Raymond šel plavat, Alice četla nedělní noviny, aniž by rozuměla jedinému slovu. Snažila se pochopit. Šustění stránek. Žáby na mokřím písku. V jisté vzdálenosti od břehu nepříjemně malá hlava vodního hada. Nad jezerem ptáci, které Alice neznala. Luňáci. To slovo jí vždycky připadalo pěkné, a nikdy nevěděla, jak ten pták vypadá. Je to chyba? Alice pokrčila rameny: Ano, možná. Raymond se vrátil, dýchal přesně tak, jak dýchá vždycky, když vyleze z vody, utíral se, zadíval se ještě jednou do míst, kde plaval.

Bylo to fajn.

No jasně. Ty nepůjdeš?

Uvidíme, řekla Alice.

Raymond se napil čaje, snědl jablko, otevřel noviny. Alice se dívala, jak se usadil na jeho levém rameni komár, zabořil sosáček do kůže, zapumpoval zadečkem, dlouze a klidně. Dívala se, jak Raymond čte. Rukou si podepíral bradu. Byl pryč, paralelní světy, dvakrát se nad něčím usmál. Poté noviny zavřel, vstal, protáhl se, až mu zapraskalo v kloubech. Hlavou doprava a doleva, křupání v krční páteři. Řekl, že se trochu projde, a zmizel mezi černými a zároveň světlými kmeny stromů. Skvrny světla v trávě. Čilí mravenci, vosy nad zbytky jablek, studený čaj v plechovém pohárku. Alice usnula. Ve vteřinovém snu uklízel ošetřovatel v Richardově pokoji ze stolu všechny věci, poté stáhnul modrý ubrus, ve tváři jasný, nepřítomný výraz říkající, že „tak to prostě je“. Vyděsila se, protože hlava jí padla na stranu jako té vietnamské květinářce v nádražní hale na Prenzlauer Allee; Raymond stál ve vodě, díval se na tmavé jezero a řekl: Musíme jet, Alice, mám dnes noční službu. Slunce bylo pod mrakem. Náhle se ochladilo. Zatímco ošetřovatel ve snu odklízel Richardovy brýle.

Alice všechno sbalila. Společně vyklepali deku, ohryzek hodili do rákosí. Poskládali potrhané, rozházené

noviny, zdálo se, že papíru je dvakrát víc než předtím. Už jdu, řekla Alice. Ten starý známý neklid na výletech, ke konci vždycky sentimentálnost a smutek, jako by to byl poslední výlet, jako by to mohl být poslední výlet. Ani nebyla plavat. Neměla si přece jenom zaplavat? Všechno musela dělat jinak, jenom ne dnes, ale odteď už vždycky. Všechno jinak. Šla za Raymondem po cestě, potom šla vedle něj, vzala ho za ruku, po zbytek cesty se drželi za ruce. On nesl koš, ona deku a noviny. Nikoho nepotkali.

Jak jste se vlastně domluvili, řekl Raymond. Náhle ho to zase napadlo.

Zavolá mi, řekla Alice. Zavolá, až to skončí.

Na dálnici půl hodiny zácpa. Alice si zula boty, chodidla opřela o palubní desku jako kdysi, před patnácti lety, otočila knoflíkem rádia a stáhla okénko. Odstavné pruhy, kukuřičná pole, větrné elektrárny. Na konci třpytící se řady aut silueta televizní věže. Oba se na ni dívali. Raymond nejdřív vypnul rádio, pak motor. Podíval se na hodinky a vydal nevrlý, podrážděný zvuk. Vyjeli včas, určitě nepříjde pozdě, přesto byl podrážděný. Alice přemýšlela, jestli mu má vyprávět o tom snu, ale obávala se výkladu, ne Raymondova výkladu, ale svého vlastního. Odepnula bezpečnostní pás, sundala nohy z palubní desky. Řekla: Máš spálený obličej. Raymond řekl: Já vím. Po druhé straně dálnice občas projelo auto směrem

na sever. Měli jsme jet po okresce. Tam by to určitě bylo stejné. Větrné elektrárny se pomalu otáčely, vrhaly cizí, rotující stín na suchá pole. Raymond znovu nastartoval. Oba byli unavení. Pak se zácpa uvolnila.

Byt byl klidný, jako by byli pryč velmi dlouho. Okna v kuchyni vedoucí do vnitrobloku byla dokořán, Alice zalévala květiny na parapetu. Květiny s modrými listy, jejichž jména neznala, Raymond taky ne. Třináct modrých listů na každé hlavičce, Alice je spočítala. Mezi stonky si utkali pavučiny malí pavouci. Rtuť teploměru nad květináčem ukazovala sedmadvacet stupňů Celsia. Na obloze bledý pŕlměsíc, náznak bouřky nad střechami, absolutní klid.

A co budeš ještě dělat? Dnes večer.

Raymond stál v kuchyňských dveřích, vysprchoval se a oblékl si jiné tričko, jeho kůže byla načervenalá, pod očima měl malé stíny. Tričko zakrývalo tetování na jeho levé paži: Poslední se stanou prvními. Stejně jako z výkladu svých snů mívala Alice strach z výkladu tohoto tetování. Před lety Raymonda prosila, aby jí neřikal, proč si nechal krasopisně vytetovat tuto větu, a Raymond jí to slíbil. Svůj slib držel.

Nebudu už dělat nic.

Stála u kuchyňského okna s láhví vody na květiny v ruce, dívala se na Raymonda, nemohl by jí nic říct,

ale na moment se na něj přece jen podívala tak, jak se právě cítila — bezmocně a plačtivě.

Co mám dělat? Budu čekat, až Margaret zavolá. Myslím na to, teď na to přece jen myslím. U jezera jsem na to tak úplně nemyslela. Ale není to tak zlé, nemusíš si dělat starosti. Budu prostě doma.

Zavrtěla hlavou. Položila láhev s vodou na parapet. Zdálo se, jako by kolem ní bylo něco, co Raymondovi bránilo, aby se jí dotknul. Obejmout ji, jak se říká. Slovo objetí se jí vytratilo z hlavy, přála si, aby už odešel.

Uvidíme se zítra brzy ráno, řekl Raymond. Díval se jí do obličeje, zkoumavě.

Jo, zítra ráno.

Zavolej, kdyby se Margaret ozvala.

Jo, řekla Alice.

Slibuješ?

Rozhodně. Doprovodila ho ke dveřím. Poté šla do pokoje, vytáhla žaluzie, otevřela okno a vyklonila se ven. Chvíli to trvalo. Někdy to trvalo tak dlouho, až Alice myslela, že už nevyjde ven. A pak?

Pak Raymond vyšel z domu. Bundu přes rameno. Zmizel pod markýzou, pak se objevil na rohu ulice, šel přes křižovatku. Přešel na druhou stranu a pokračoval po dlouhé stráni parku. Tak jako Alice včera, na cestě k Margaret a Richardovi. Díval se za ní

Raymond včera? Neotočila se. Viděla Raymonda jít, mezi všemi těmi lidmi na ulici, v parku, v kavárnách, u stolů ve stínu stromů byl jediným, koho znala a o kterém věděla. K nepochopení. Teď se otočil, podíval se směrem k jejich domu, zvedl ruku a zamával. Alice zamávání opětovala. Pak zmizel.

Ještě se chvíli dívala ven. Park opustily poslední děti, rozsvěcovaly se pouliční lampy, na hřišti ještě pořád někdo skrytý za listím stromů házel míčem do koše, znovu a znovu. Otevřená okna, bohatě osázené balkony a voda z květin, kapající na asfalt. Kolem slunce, které bylo už velmi nízko, aréna mraků. Zítra je pondělí. Alice zavřela okno. Nechala žaluzie vytažené, našla telefon, našla jej na zemi vedle postele, vedle Raymondovy otevřené knihy: „Pouliční světla zlehka klesnou, stánky a reklamní sloupy se rozplynou ve vzduchu, všechno kolem praská, syčí a šustí, stává se porézním a průhledným, proměňuje se v kupičku prachu a mizí. Obrysy radniční věže se rozplývají v dáli a splývají s modrou oblohou. Nějakou dobu ty staré věžní hodiny visely na obloze, oddělené od všeho, dokud také nezmizely.“ Alice vzala telefon a knihu, šla zpátky do kuchyně, přitáhla židli ke stolu a posadila se. Položila telefon vedle knihy a četla dál.

IV Malte

Toho dne, kdy se Alice poprvé a naposledy sešla s Friedrichem, přšelo. Mrholilo, nepřetržité šikmé tahy deště zimní oblohou. Polovina listopadu. Friedrich tvrdil, že by jel do Berlína tak jako tak, tohle počasí si k tomu nevybral, Alice taky ne, přestože to bylo počasí, za kterého se cítila dobře. Dostatečný důvod, aby byl člověk ospalý a pomalý, dost deště na rozevření deštníku. Auto stálo daleko, jako skoro vždycky, až na okraji čtvrti. Alice se vydala na cestu příliš brzy, s deštníkem, na vysokých podpatcích, v šedém kabátě, kabelku přes rameno, s pocitem, že je oblečená jako na státní návštěvu. Friedrich byl ubytovaný v hotelu uprostřed města, přímo u řeky, byl to jeho nápad, Alice to možná považovala za pouhý pragmatismus, pokoj v centru. S výhledem na řeku a ocelový most, v jehož nosnících hnízdili holubi a přes který jezdily vlaky z východu na západ a zpátky. Světle zelená hladina s lesklými pramínky oleje. Krásná Spréva, zrezavělé nákladní čluny, výletní parníky, chatrné remorkéry, všechno dnes

jako kdysi, asi před čtyřiceti lety. Možná proto si to tady Friedrich vybral.

Alice ho měla vyzvednout v hotelu kolem jedenácté.

V pokoji?

Ve foyer. V pokoji ne. Přijdu dolů.

Vůbec nevěděla, kolik je Friedrichovi let. Přibližně sedmdesát, je to vlastně zázrak, že ještě žije, mohl být už mrtvý, bylo by to pravděpodobnější. To ona mu zavolala. Zvedl telefon. Ve skutečnosti se tak lekla, že to málem hned položila. Jeho hlas zněl tlumeně a křehce. Ne sešle, ale křehce. Nadechla se a řekla: Dobrý den, jmenuji se Alice. Neznáme se, ale jsem Malteho neteř.

Friedrich chvíli nic neříkal. Pak se zeptal, odkud má jeho telefonní číslo, ani laskavě, ani nevrle, prostě věcně.

Z telefonního seznamu, odpověděla Alice podle pravdy.

Ve chvíli, kdy nic neříkal, během té velmi krátké chvílky, byl Friedrich, a to Alice věděla, nucen vrátit se ve vzpomínkách čtyřicet let zpátky. Ať už chtěl, nebo ne — zpátky. Zpátky cestou necestou až k tomu dni, kdy si jeho přítel Malte vzal život. Bylo to těžké? Alice vytrhla Friedricha z jeho dne, z toho, čím se právě zabýval, ať už to bylo cokoli, z rovnováhy jeho současného světa. Lehkomyslně a náhle. Připomenu-

tím jednoho jména, vysloveného tak měkce a opatrně, jak to jen šlo.

Aha. A o co jde? řekl Friedrich.

Přesto, že se Friedrich zeptal, o co jde, odpověděla Alice, vděčná za téměř uvolněný tón jeho hlasu, že vlastně neví, o co jí jde, ale že by ho jednou ráda viděla.

Ráda bych se s vámi někdy sešla. Prostě jen tak. Nedovedu vám k tomu dát žádný konkrétní důvod.

Patrně ji chápal. Nebo mu to nejspíš připadalo v pořádku. Zeptal se, jestli žije v Berlíně, myslel tím, jako Malte, tak jako tam bydlel Malte, když tedy, na rozdíl od Malteho, očividně neumřela — a Alice řekla, že ano, žije v Berlíně, a měla u toho před očima obrázek květiny v hliněném květináči na parapetu bytu v přízemí s výhledem na neosvětlený vnitroblok, na popelnice a klepadlo. Kolem květináče uschlá tělíčka hmyzu. To bylo, co ji k tomu napadlo. Kdoví proč.

No, jel bych do Berlína tak jako tak, řekl Friedrich. Ještě pořád tam jezdím, často. Sejdeme se v Berlíně. Řekněte mi své telefonní číslo. Ozvu se, až budu vědět, že tam pojedu.

On stanovil pravidla. Jeho hlas byl náhle pronikavý, čilý. Alice mu řekla své telefonní číslo, nezapomněl je. Tím to mohlo skončit. Ale on jí skutečně zavolał, za dva měsíce.

Alice klopytala na vysokých podpatcích, žasla nad krátkým trhnutím v páteři, ledové tepání. Měla si vzít jiné boty, kabelku nechat doma. Kabát už byl mokrá od deště, a než dojde do hotelu, bude na pravém rameni pomuchlaný od kabelky. Koho vlastně chtěla Friedrichovi představit? Sebe evidentně ne. Alice roztáhla deštník a vzhledla k černým větvím stromu, měla mokrá obličej. Den byl tak šedý, že všechno zářilo, oranžoví popeláři, žlutá poštovní auta, zlaté světlo za okovanými okny kavárny, kde podávali snídaně. Někdo někde vyťahoval rolety. Popeláři rachotili s kontejnery v domovním průchodu tak hlasitě, jak to jen šlo. Za stavebními plachtami před fasádou hudba z rádia, odtržená od laviny stavební sutě. Sirény hasičského auta, kvartový skok, oblohou se řítit vrtulník, zběsilý zvuk. Pološero. Teplo ta těsně nad nulou jednoho dne v listopadu. O co jde, tedy o co kráčí? Alice taky mohla říct: Friedrichu, víte, ve skutečnosti jde o mě. Ale neřekla to, a ani to neřekne. Friedrich to stejně věděl.

Alice Malteho neznala. Malte by byl jejím strýcem, kdyby si toho dne v březnu téměř před čtyřiceti lety nevzal život. Alice se narodila v dubnu. O měsíc později. Ale to už byl Malte pod zelenou trávou, kameny, jasmínem a rododendronem, v hrobě. Jsí světlem v naší temnotě, napsala Alicina babička, Malteho

matka, do svého kalendáře zřetelným, vědomým písmem.

Alice zavrtěla hlavou a mlaskla — být světlem v něčí temnotě. Uviděla auto. Stálo tam, kde je včera zaparkovala, vedle planetária za řadou střapatých zlatých dešťů. Vždycky žasla, že auto je pořád tam, kde je nechala. Za stěračem byl nějaký lístek. Ten, kdo ho tam zastrčil, byl už o deset aut dál, cikán hubený jak tříška v černé teplákovce, ramena nahá, pravou nohu táhl za sebou a hlasitě poučoval, nesrozumitelně, plný vzteku a extáze, obojí bylo možné. Kupole planetária byla nalakovaná deštěm. Tlusté vrány v zimní trávě a podél kraje louky rachot městského vlaku. Alice čekala, až cikán zmizí za roh, zmizí na sídliště. Byl pomalý, kulhal od jednoho čelního skla k dalšímu, občas se podíval k nebi a Alice sledovala jeho pohled. Nic. Deštivé mraky, tmavé jako inkoust. Když se znovu zadívala na řadu aut, byl pryč. Na červené umělohmotné kartičce pod stěračem telefonní číslo neznámé osoby, která se zajímala o Alicino auto. Nesoustředěně a roztržitě hledala v kabelce klíčky, odemkla dveře, položila kartičku na sedadlo spolujezdce, vedle ní položila kabelku. Sedla si a zavřela za sebou, jako vždy s příliš velkou silou. Auto bylo japonské. Maličké, z japonského plastu. Lapač snů na zpětném zrcátku, síť ze šňůrek s hnědými a bílými perličky. Obaly od žvýkaček v přihrádce vedle

převodovky, parkovací lístky, mince, zápach vlhké umělé hmoty; netušila, jak osobním je auto místem. Něco Alici hnalo slzy do očí, možná jen únava. Dala klíčky do zapalování, nastartovala a nešikovně vyjela z parkovacího místa. Stěrače vytvářely s tichým pís-kotem na mokřém skle čisté půlměsíce.

Alice věděla, že Malte neměl řidičský průkaz. V Západním Berlíně na konci šedesátých let. Ne-uměl řídit auto, chtěl se to naučit, ale už se k tomu nedostal. Moc práce. Velmi rád chodil na plovárnu. Koupaliště Prinzenbad. Den co den ležel na plovárně na Prinzenstrasse, v červnu, v červenci a v srpnu. Neustále kouřil, samozřejmě. Garbáty Kalif? Nosil kostkované košile. Úzké kalhoty. Jízdenka na metro tehdy stála padesát feniků. Hezké groše v kapse kalhot, jízdenka z tvrdého papíru. Metro na Prinzenstrasse projíždělo mezi šedými rozstří-lenými domy, před náměstím Wittenbergplatz vjelo s rachotem pod zem a nad zem vyjelo zase až na zastávce Krumme Lanke. Zehlendorf. Malte žil v Zehlendorfu v domě své matky. V domě o třech patrech, bez a šeríky, za domem posezení. Když mu bylo osmnáct, bylo Friedrichovi deset, a bylo to už dvacet let od války. Vysoká tráva. Pampelišky. Celá zahrada zaplevelená. Ulice se jmenovala Haj-ného pěšina. Stanice metra pak Chaloupka strýčka

Toma. Kolem zastávky Krumme Lanke rostl rákos. Stávala tam veslice, maori. Kočka ve vysoké trávě mezi pampeliškami a tlustými listy jetele, ta kočka se jmenovala Pumi. Pili limonádu z poškrábaných sklenic. A noci, kdy byla obloha plná hvězd. Malte miloval Friedricha, Friedrich miloval Malteho. To bylo to, co Alice věděla, dlaň plná slov, taky smyslové dojmy, vůně borovic, voda jezera a kočičí srst vyhřátá sluncem. Dedukovala z toho, co jí vyprávěli, nevyprávěli toho mnoho. Vydedukovala to z fotografií: kočka v trávě, zadní nohy natažené, hlava natočená k fotoaparátu, namyšlený výraz, jistá vševedoucnost, černobíle zvěčněná. „Pumi“ — napsala její babička na fotografii křídovou tužkou. Fotografie Malteho, jak kouří. V pruhované košili seděl na zahradě, vlasy do čela a oči sklopené, bylo mu dvacet. O tři roky později se narodila Alice. Žádná fotografie jezera, žádná fotografie člunu. Jezera a čluny Alice znala. Slovo „maori“ znělo dobře, hezky. Líbat se ve vedru. Kůže a vlasy. Myslet jen na jednoho, být zoufalý a nadšený. Alice nevěděla, proč si Malte vzal život. K jejímu údivu jí to nikdo nedokázal říct, když se zeptala, kouleli očima, ve tváři výraz klauna. No, to člověk nemůže vědět. O tom se nikdy nic neví. Deprese, zádumčivost, manická rozladěnost? Únava životem. Byl znavený životem. Ale jak se to přihodilo?

Alice sjela japonským autem z úzké uličky na hlavní třídu a s téměř zavřenýma očima se nechávala unášet ranní dopravou. Lapač snů se zpomaleně kýval, v mističce vedle převodovky cinkaly drobné, světla semaforu se rozsvítila. Nebyla by schopná říct, proč Friedrichovi zavolala právě teď. Letos. Na podzim. Protože stárnul stejně jako ona. Protože ti lidé zrovna zmizeli, ze dne na den prostě zmizeli jako pára nad hrncem; pravděpodobně proto. Myslela na něj od té doby, co uslyšela jeho jméno, patřil k Maltego příběhu, ale ne k rodině, to bylo to, čím se vyznačoval. Měl odstup. Jinak nikdo. Úklid — mělo to něco společného s uklízením a urovnáváním, s touhou vědět, jaké domněnky lze v budoucnu dát stranou a jaké ještě ne. Zahodit tuto domněnku, najít místo ní jinou. Rozpoznávat souvislosti a dojít k tomu, že žádné neexistují. Jen domnělé vztahy. Klamy, jako zrcadlení, nic jiného než měnící se teplota, světlo, roční období.

Jela po hlavní silnici ze severovýchodu na západ, mířila ke kompasové střelce televizní věže. Doprava vázla, auta se teprve teď zvolna rozjížděla. Za sklem kavárny si nějaká žena svlékla svetr, zachytila se copem za límec, růžová halenka pod svetrem byla vybledlá, nohy měla ta žena obtočené kolem barové stoličky. Z průjezdu vysunul dělník buben míchačky a sundal si rukavice, v taxíku na kraji vozovky spal

řidič, hlavu na hrudi. Úhor, garáže s propadlými střechami, benzinka, tygr z umělé hmoty vznášející se na ocelových lanech. Hotely, kde se konají konference, hotely, ve kterých bydlí turisté, lofty, továrny, za jejich panoramatickými okny lidé na běžících pásech, hlavy zvednuté k monitorům, rychle se střídající obrazy. Billboardy. Smoke fish. Play your heroes. Král Ubu. Bang bang night is over. Černý javor. Šedozelené kmeny platanů. Vrány, nebo straky, nebo kavky. Na semaforech červená. Ve vedlejším autě si nějaká žena pilovala nehty, mobilní telefon držela u ucha levým ramenem, evidentně unavený, zpomalený hovor na rozloučenou, podrážděné sešlápnutí spojky, přidání plynu; žena zabočila, a Alice jela dál, k vysokým budovám redakcí novin, dům učitelů, dům cestování, tramvaj vybrala křižovatku, mladá dívka pod střechou zastávky hledala v útrobách své kabelky nějaký předmět, něco malinkého zjevně nedocenitelné hodnoty.

A Friedrich. Friedrich během toho všeho v hotelovém pokoji u řeky, půl hodiny před setkáním s Alicí, kterou neznal, kterou ještě nikdy ve svém životě neviděl a o které celé ty dlouhé roky vůbec nevěděl. Jaké to pro něj asi je, pomyslela si Alice, hra, nebo vážná věc, anebo mu do toho vlastně nic není; je dost dobře možné, že mu do toho nic není. Trochu ho to zajímá. To je všechno. Představovala

si jeho pokoj, pokoj pro jednoho s širokou americkou postelí a židlí u okna, koberec vínové barvy, na polici cestovní taška na kratší cesty, vedle na ramínku kabát, lehký kabát námořnický modré barvy. Plán únikové cesty při vypuknutí požáru v mosazném rámu vedle dveří. You are here, červený křížek. Ano, v mnoha ohledech. Visačka na dveře pro pokojovou službu, prosba o klid. Zvukotěsná okna, šumění klimatizace. Na nočním stolku telefon, vedle lampička a notes a tužka s monogramem hotelu a kousek hořké čokolády „pro muže“ v černo-zlatém obalu. Zavolám, až budu dole ve foyer, řekla Alice. Souhlasíte?

Malte se pak z Zehlendorfu odstěhoval, z domu s posezením, kočkou a pampeliškami. Žil sám v jednopokojovém bytě v Kreuzbergu na ulici, která se jmenovala Železniční, jako v nějaké dětské písničce. Friedrich byl pryč, studoval někde jinde, psali si dopisy a vídali se zřídka. Téměř prázdný pokoj, postel, žádný stůl a žádná židle, šatní tyč, na ní drátěné ramínko a na něm modrá košile, na druhém ramínku černé kalhoty. Litinová lampa, magnetofon, magnetofonové pásky, rádio, na zemi gramofon a knihy v rozpadlých komíncích. Pořadač. Několik činek. Fotoalba, desky. Malteho pokoj. Malte, o kterém se říkalo, že měl neodbytné sklony skoncovat se

životem — říkali to jeho bližní, nebo to říkal on sám? Alice vjela do ulice u řeky, aniž by se řídila podle jediné dopravní značky, vydechla a konečně sundala nohu z plynu. Dveře toho pokoje musel domovník před téměř čtyřiceti lety vylomit páčidlem, protože klíč byl v zámku zevnitř a Malte neodpovídal na neustálé, úzkostlivé klepání své matky. Když se dveře otevřely, bylo pozdě. Konec. Už je to všechno velmi dávno.

Jak se zabil? Prášky proti bolesti. Barbituráty, slovo znějící skoro stejně jako maori; barbituráty tehdy ještě nebyly na recept, dnes už jsou, a to bylo všechno, co Alice věděla. Konec. Uzavřeno. Jemné nitky mezi ní v japonském autě před hotelem, na místě se zákazem zastavení, na kolenou kabelku, prsty na tepajících očních víčkách, a Friedrichem, který čekal v pokoji s výhledem na řeku, až zazvoní telefon, a Maltem, pro kterého nebyl nakonec nikdo světlem v temnotě. Nitky jemné jako pavučina. Trhající se, kdykoli se pokusila si o tom všem něco myslet. Alice otevřela dveře auta a vystoupila.

V jejím pokoji stál na zemi u okna opřený o zeď obraz. Sova. Roztažená křídla, za nimi změř stínů. Namaloval ho Malte. Vůbec by nedovedla říct, jestli je obraz dobrý, nebo není. O to nešlo. Někdy seděla u stolu a sovu si prohlížela. Nevědomky u toho sklonila hlavu. Poté vstala a šla dělat něco jiného.

Nad recepcí se zlatá ručička hodin jako z nádražní haly posunula na celou. Pach kůže a leštidla na nábytek, pepermintové bonbony ve skleněné míse. Alice řekla: Dobrý den, můžete, prosím, zavolat do pokoje číslo 34? Levou ruku na recepčním pultu, pokus o to, aby ji vzali na vědomí. Ze složeného deštníku kapala na zem voda, slyšela to kapání. Hotelový zaměstnanec měl zmrzačené ucho, prohnutý a zakrnělý ušní boltec, vlasy jakoby ostříhané nůžkami na nehty, ale jmenovka na klopě se mu leskla stříbrně a zadýchaně. Chvíli Alici ignoroval. Dělal tužkou čáry a kruhy do velké knihy, tvářil se u toho smrtelně vážně; Alice neviděla tolik, aby zjistila, co přesně dělá. Dvě servírky sklízely bufet po snídani, agresivně mlátily s talíři, zemetaly stoly smetáčkem, sbíraly zmuchlané noviny. Nepořádek, neklidná atmosféra, odměřené chichotání. Recepční si něco mumlal s odvrácenou hlavou sám pro sebe.

Bylo by to možné? zeptala se Alice.

Samozřejmě, řekl. Jemně, na tváři výraz bezmezné trpělivosti. Tak, jako by chtěl Alici dát ještě trochu času, krátký úsek času, aby si to celé mohla ještě jednou rozmyslet a třeba se rozhodnout jinak. Mohla to vzdát, odejít. Alice si pomyslela, že tohle ji nikdo nenaučil. Je mi líto, ale už to nejde. Neusmála se a cítila, jak jí škube levé oční víčko, nenápadně stáhla

ruku z vyleštěného pultu, na místě zůstala vlhká skvrna a mizela, zatímco se na ni dívala. Recepční zavřel velkou rezervační knihu a tužku položil vedle. Zvedl sluchátko jako v nějakém němém filmu, vytočil číslo, předal jí sluchátko přes pult. Alice je vztekle odmítla, málem se jej dotkla, odstrčila ruku s telefonem.

Řekněte, že Alice už je tu. Zašeptala a on povytáhl obočí, držel sluchátko u zdravého ucha a poslouchal. Nikdo? Budou muset vypáčit zámek? Potřeboval Friedrich trochu času, aby si to celé ještě přece jen rozmyslel? On se musel naučit vzdávat.

Alice věděla, že Friedrich s sebou právě leknutím trhnul na židli, když telefon vedle náhle zazvonil. Přestože očekával, že telefon zazvoní. Právě proto. Prudké zděšení. Tep srdce, teoretické povědomí o marnosti.

Alice už je tu, řekl hotelový zaměstnanec. Znělo to takřka naléhavě. Dostal heslo, znal text. Kývnul, ještě chvíli poslouchal, usmál se polovičatě a trpce. Pak sluchátko položil. Podíval se na Alici, pak skrze ni a řekl, že pán přijde do foyer. Hned.

Alice nevěděla kde čekat. Stála před výtahem uprostřed foyer, pult napravo a jídelnu po levé straně, kolem výtahu schodiště, jako z kabaretu, s širokými schody, zábradlí z tmavého dřeva se zlatými

příčkami. Přijede Friedrich výtahem, nebo přijde po schodech? Bude to vstup na scénu, ať tak či onak. Výtah čekal ve třetím poschodí, na digitálním ukazateli nad dveřmi nehybně svítila trojka. Na zemi černé a bílé dlaždice, čerstvě vytřené, zřetelné stopy Aliciných bot, kapajícího deštníku. Nějaká starší žena před sebou tlačila vozík plný špinavého, zmačkaného prádla, prošla kolem recepce a zamířila do dlouhé chodby. Venku za okny pluly deštníky, zdálo se, že se znovu zatahuje. Recepční zívnuł jako malé unavené dítě. Vybalil ze stříbrného papíru žvýkačku a dal si ji do pusy. Přemýšlivě žvýkal. Servírky klouzaly po kolenou mezi stoly bufetu. Rovnaly ubrusy, upravovaly květinová aranžmá, tyčinky skořice, sušené plátky pomerančů. Vrážely hlavami do stolů, potahovaly své copy pevně oběma rukama.

Alice si přendala tašku z pravého ramene na levé, deštník držela v levičce. Vzpomněla si na babičku, která celý život měla sen, že sedí ve velkém sále u slavnostně prostřené tabule určené jen pro ni, před sebou terinu v tom nejlepším porcelánu. Když nadzvedla víko, ve světlé krustě se protahoval černý brouk, čtyřnohý, neobyčejně všestranně vybavený, a vztyčil svá lesklá čidla. Tentakule. Tykadla jako z drátu. Alicina babička milovala hrabání podzimního listí ořešáků na zahradě, listy jako z kůže, vůně

země a oleje; ořechy, to už napřesrok, byly scvrklé, ale bylo jich hodně, ležely rozprostřené na novinovém papíře na okně, v poledne na ty vrásčité skotrápky asi hodinu svítilo slunce. Babička podepřela stonky prvních malých slunečnic štětci, přivázala je k nim nití. Když scházela po svém poledním spánku do kuchyně, její bronzový náramek klepal o zábradlí schodiště. Věřila, že banány posilují nervy. Vykládala si napoleonský pasiáns a byla zklamaná, když se jí nedařilo; listovala ještě pro lepší pocit ve francouzské gramatice, šustila zažloutlými stránkami, dokud se jí nezačaly klížít oči. Pak hmátla po vypínači na stínítku litinové lampy, která patřila její matce, předtím její matce a potom Maltemu, a nakonec jí a teď Alici. Alicina babička zemřela v nemocnici, ačkoli si výslovně přála zemřít doma. Ve své poslední hodině bez přestání a naléhavě hovořila, a Alice jí nerozuměla ani slovo, protože sestry se zdráhaly babičce znovu nasadit zuby, kdyby dostala křeč, mohla se prý zadusit. Tak to bylo. Pak obdržela v igelitovém sáčku její prádlo, pletený svetr, pár bot a tenhle bronzový kroužek. Nabídlí jí, že se může s babičkou den nato ještě rozloučit v márnici. Alice odmítla.

Babička by se k setkání s Friedrichem nevyjádřila. Žádná pro nebo proti, ani tak, ani onak. Alici připadalo, že ve stáří byla babička pokorným

způsobem šťastná. Friedrich scházel dolů po schodech. Byl to starý muž. Měl velmi jemné vlasy, bílé, téměř zářivé, a Alice si užasle uvědomila, že vlastně předpokládala, že je mladý. Že je pořád tak mladý jako byl tehdy, před čtyřiceti lety. Friedrich v jejích myšlenkách přestal stárnout ve chvíli, kdy zemřel Malte. Tam se jeho příběh zastavil. A začal ten její. Udělala směrem k němu téměř omluvný pohyb a Friedrich se na posledním schodu pustil zábradlí a zamířil k ní, pevně a pozorně se Alici díval do tváře — a Alice věděla, že bude zklamaný, neexistovala žádná vnější podobnost mezi ní a Maltem, ani ta nejmenší. Nebylo ostatně možné zjistit ani to, jak tehdy vypadal Friedrich. Na verandě. Nad ním se střídalo světlo se stínem. Ale přesto se na sebe dívali. Podali si ruce, a ten dotyk byl povzbuzující, byl tím, co jim zůstalo.

No, pojďme se kousek projít, řekl Friedrich. Lehce švidral. Znělo to shovívavě, stejně se i usmíval. Ty máš deštník, výborně, teď už Alici nevykal.

Šli spolu podél řeky. Z výletních parníků na řece zněly hlasy průvodců, vzdálené a útržkovité, „dříve tu bylo to a to, dnes je tu to a to a v budoucnu tu bude tamhleto“. Friedrich šel pod deštníkem, který nad ním Alice držela, a čas od času vyklonil hlavu do deště. Byl menší než ona. Šli pomalu. Nesl igeli-

tovou tašku, něco v ní bylo. Měl modrý oblek, vyšel si bez kabátu. Alice si pomyslela, že kdyby nad ním nedržela deštník, rozplynul by se. Rozpil by se jako tuš, různé odstíny modré, námořnická, hyacinty, hortenzie. Přes most přešel rychlík. Holubi vzlétli k nebi. Byla tu slyšet nádražní hlášení, odjezdy a příjezdy. Voda v řece šplouchala o kamenné stěny, odnášela odpadky, papíry, láhve. U Paláce slz se otáčely stavební jeřáby. Friedrich řekl, že tentokrát si chce zajít do Muzea Bode. Půjdu tam dnes odpoledne. Nebylo to pozvání, aby ho doprovodila.

Pak seděli proti sobě, jediní v temné kavárně. Alice si objednala čaj, Friedrich taky, bez cukru, bez mléka. Číšnice za pultem četla knihu. Na Friedrichovo přání vypnula rádio. Na obrazovce pokladny se zvolna, psychedelicky otáčel ledový krystal. Alice se občas podívala na Friedricha, jeho vlasy byly bílé, lehké jako peří, jeho brýle se leskly, měl tmavou pleť a byl dokonale oholený, kolem úst rysy vzdoru a pýchy. Také dětinského urážení. Měl potíže s polykáním. Hodně kašlal. Jeho ruce vypadaly měkké, měl velmi pečlivě ostříhané nehty a prsten s pečeti, vycházející a zapadající slunce. Jak by asi Malte dnes vypadal, pomyslela si Alice. Jakou by měl náladu, v jakém by byl stavu. Její homosexuální strýc. Bezdětný. Svobodný. Dlouhý stůl z vroubkovaného dřeva, byly tu cítit barvy, terpentýn a lak,

uhel na kreslení, čerstvě ubalené cigarety, bledý, průsvitný cigaretový papír, tenký jako pergamen, a taky tabák, černý a suchý, ta lehce kousavá vůně, co dlouho zůstává na konečkách prstů, žlutě zabarvené špičky ukazováčku a prostředníčku pravé ruky. Sklony skoncovat se životem. Srovnal by papíry, hrnky, popelník, tužky na stranu, udělal by na stole pořádek. Stavila bych se u něj smutná z nešťastné lásky, pomyslela si Alice. Zastavila bych se pro krátkou, utěšující poznámku. Radu. A s údivem pochopila, že jí Malte chyběl, že jeho rozloučení proniklo i do jejího života, možná to byl jen klam, projekce směřující téměř do nicoty.

Jak se daří tvému otci? zeptal se Friedrich. Mluvil směrem k oknu. Počkej — ano, tvému otci, Christianovi, Malteho bratrovi.

Dobře, řekla Alice mechanicky. Má se dobře.

A Alice? Vyslovil jméno Aliciny babičky, jako by zapomněl, že Alice se jmenuje stejně. Právem. Nebylo to stejné, bylo to jiné jméno.

Alice je už dlouho mrtvá, řekla Alice. Vnitřně se zarazila, ale jen nad tím krátkým, suchým slovem, nebylo to tak, že by to říkala o sobě, tak to nikdy nebylo. Je už skoro dvacet let mrtvá. Bylo to strašné, musela to říct ještě jednou. Alice zemřela před dvaceti lety. Ale nebyla dlouho nemocná. Měla se dobře téměř až do samého konce.

To mám radost, řekl Friedrich. Byla velmi laskavá. Tvoje babička. Velmi laskavá, chytrá a trpělivá žena, mimořádně trpělivá vzhledem k tomu, jak to měla těžké. Nejen s Maltem.

Alicina babička nebyla laskavá. Ani trpělivá. To vůbec nebyly správné výrazy. Alice neodporovala, jako Malteho matku ji neznala. Neměla ani nejmenší představu o ženě, která ráno vycházela na zahradu domu na ulici Waldhüterpfad. S kočkou, co jí pobíhala u nohou, kočka předla, měla zplstnatělou srst. Ruce její babičky před půl stoletím. Jaký asi tehdy měla hlas, jaký měl hlas Malte. Její gesta, její něžnosti, všechna ta zbytečná předsevzetí. Když synové konečně dospěli, onemocněla. Malte a Christian dům na ulici Waldhüterpfad prodali.

Z jejích věcí nezůstalo nic. Jen ten obraz se sovou, tři židle, litinová lampa, jedna či dvě gramodesky, nějakou dobu i dvě činky, pak zmizely i ty, odpluly, něco je s sebou strhlo. Jaké to je? ptala se Alice otce rok co rok, když šli kolem toho domu na hřbitov, aby na zanedbaný hrob dali svíčku v červeném umělohmotném kelímku. Každý rok se u domu zastavili a Alice nakukovala oknem vedle vchodových dveří do cizího stavení, chtěla vidět až na zahradu, ale skoro ani nevěděla, co dělá. Chtěla taky sedět na verandě. Jen jednou. Jaké to je, stát před domem,

kde člověk vyrostl, a kde žije už někdo jiný? Otec máchnul rukou. Co ti mám na to říct?

Christian o našem setkání ví? zeptal se Friedrich a zároveň dal číšnici znamení; číšnice si toho koutkem oka všimla, hned vstala, ale ještě dočetla stránku, pak knihu zavřela.

Ne, řekla Alice. Nikdo o tom neví. Ale nic za tím není, je to prostě moje věc, je to moje záležitost. A Friedrich na to kývnul, také si to myslel.

Ano, samozřejmě. Dvě konvičky čaje, prosím.

Číšnice stála u stolu, jako by nezavolal Friedrich, ale jako by jí někdo odkudsi zadal, že má toto setkání ukončit. V levé ruce držela číšnickou peněženku, pravou ruku měla na levém zápěstí, skrývala tep. Alice se napůl sklonila pro svoji kabelku, Friedrich zaplatil za oba. Dal číšnici přesně odměřené spropitné. Sotva se na ni podíval, nezajímala ho. Číšnice peněženku máchnutím zavřela, mince uvnitř zachrastily. Tak. Hezký zbytek dne. Snad už nebude pršet.

Něco jsem ti přinesl, řekl Friedrich. Malý tlustý pořadač z modré lepenky, to bylo to, co nesl v igelitové tašce. Položil pořadač před sebe na stůl, nechal jej zavřený.

Malteho dopisy. Jsou to dopisy, které mi Malte psal v dřívějších letech, až do své smrti. Můžeš si je přečíst. Je v nich, myslím, všechno, co bys chtěla vědět. Je v nich vlastně všechno.

Ano. Díval se na modrý pořadač, jako by si to chtěl ještě rozmyslet, poté jej dal zpátky do tašky a tašku posunul přes stůl. Alice měla ruce pořád na klíně.

Dopisy byly v bezpečnostní schránce. V bance. Celou tu dobu. Už stárnu a nevím, kdy ztratím vědomí nebo se už neprobudím nebo tak, a není jisté, kdo mě pak najde.

Vstal a přisunul židli ke stolu. Jeho hlas zněl naprosto chladně. Jako by to tak prostě chtěl. Aby se to dalo vydržet.

Řekl: Až si je přečteš, byl bych rád, kdybys mi je vrátila.

Oba věděli, že to se už nestane.

Vrátím ti je, řekla Alice důrazně. Děkuju.

Řekla: Mimochodem já tam jednou byla. Šla jsem okolo.

Na Železniční číslo 5, řekla Alice. U domu, kde Malte tehdy žil.

Aha, řekl Friedrich. A jaké to bylo? Vypadalo to, že ho to opravdu zajímalo, byť s odstupem, z jisté vzdálenosti.

Bylo to divné, řekla Alice. Jak to mám říct — byla jsem rozrušená, bylo to trochu, jako bych někoho sledovala. Někoho špehovala?

Velmi dlouho stála na druhé straně ulice a dívala se na protější dům, činžák jako ostatní, opravená

fasáda, devatenácté století. Myslela na to, že právě přes tento práh Malte rok vcházel dovnitř a vycházel ven. A pak vešel naposledy a už nikdy nevyšel; když ho vynášeli ven, měl přes tělo i tvář prostěradlo. Ale mnohem dříve si představovala, jaké by to bylo, kdyby se domovní dveře najednou otevřely a on vyšel ven s rukama v kapsách bundy a zkoumavě se podíval k nebi; ptala se sama sebe, jestli by ho poznala a podle čeho, podle jizvy na čele, odstávajících uší, očí babičky Alice nebo podle držení těla; byla si jistá, že by ho poznala, a cítila proud nevole i náklonnosti, přestože dveře zůstávaly zavřené a nikdo nevyšel ven ani nevcházel dovnitř. Ale bylo to přece jen možné. Všechno bylo možné. Bylo také možné, že z domu vyjde Raymond. Nebo Rumun. Nebo Micha; čím déle byl mrtvý, tím byl v jejích myšlenkách živější. Očividně bylo všechno navzájem propojené, a nebylo tedy nijak překvapivé, že to, co se blýskalo mezi dlažebními kostkami přímo před domovními dveřmi, byla zlatá nábojnice. Alice šla přes ulici k domovním dveřím, aniž by se rozhlédla napravo nebo nalevo, sklonila se a sáhla pro náboj do měkké, písčité prohlubně mezi dvěma kostkami. A schovala ho.

Řekla: Víš, najednou jsem si myslela, že možná vůbec nezemřel. Že celou tu dobu bydlel tady, v Železniční ulici, celé ty roky. Bylo to, jako bych konečně něčemu přišla na stopu. Rozumíš mi?

No, můžu si to při nejmenším představit, řekl Friedrich.

Před dveřmi ležela nábojnice, řekla Alice. Devíti-milimetrová pistole Parabellum.

Čekal tam na tebe, řekl Friedrich. Řekl to prostě, jen tak.

Ano, na mě, řekla Alice. Proč by ne?

Uvidíš, řekl Friedrich. To uvidíš.

Později přešla most, poloslaná voda dnes jako tehdy, pruští orlí ze železa přikovaní za perutě k zábradlí mostu; nikdo se tam nedíval. Alice se dívala za ním, jak odcházel, už ho netížilo břemeno malé tašky s Maltego dopisy z dřívějších let, už nepršelo. Friedrich šel, jednou se zastavil a rozhlížel se kolem sebe a nahoru k jeřábům. Na co asi myslel? Pak šel zase dál. On Alici nezavolał, ona zavolala jemu. Měl jsi po Maltem nějaký další vztah? zeptala se Alice. Ne, řekl Friedrich, po Maltem už nikoho, jen sem tam nějaký ten tělesný románěk, ale to je něco úplně jiného. Nakonec na tom nebylo nic neobyčejného, že po Maltem už nikoho neměl.

V té úzké ulici stál hotel, kde recepční předával novým hostům pokojové klíče s těžkým mosazným přívěskem a servírky v prádelně sundaly zástěry a ve světle neonových zářivek si kartáčovaly vlasy. Z té uličky na východní straně řeky vyjel

rozpustilým tempem odtahový vůz, na jeho ložné ploše japonské auto z plastu. Lapač snů, účty za benzin, sponky do vlasů, rozbité deštníky, piknikové deky, přečtené noviny, písek z jezera Müritz, skořápky od arašídů, obaly od bonbonů, aspirin. Na sedadle spolujezdce umělohmotná kartička od cikána, který na kraji města vzhlížel k nebi, tak jako se tam díval Friedrich; ale ten už zmizel, odešel, bez možnosti shledání. Alice se dívala za odtahovým vozem, pocítila nutkání rozběhnout se, ale jen slabě a krátce, v botách na podpatcích neustále zakopávala. Tašku s Maltheho dopisy držela pevně v ruce a stoupala po schodech k nádraží. Přečíst si ty dopisy teď, nebo později, anebo je nechat nepřčtené. Co v nich stálo — nic se tím nezmění. Ale něco přibude, další kruh kolem neznámého, vytrvalého středu. Alice stiskla dopisy pevněji. Jsem jedna z mnoha, pomyslela si a ztratila se v té zimní, studené a krásné nádražní hale mezi všemi těmi cedulemi ukazujícími, kam se odtud dá jet.

V Raymond

Poté, co Raymond zemřel, začala Alice vyklízet jeho věci. Něco uložila, něco darovala, něco prodala, něco vyhodila. Něco si nechala. Bylo to jako pohřbívání, odkrývání vrstev, různé barvy, materiály, časová období; nakonec nebude co skrývat, nic kromě faktu, k němuž to směřovalo — že Raymond zemřel. Nebyla to nejhorší práce.

Začala s jeho bundami. Prostě začala jimi, čirá náhoda, možná měla začít něčím jiným, ale na konci to bude asi jedno. Bundy visely na chodbě, přes opěradlo židle i na mosazném háčku v pokoji, na hřebících na dveřích ve sklepě. Začala těmi v pokoji. Jedna zelená a jedna modrá. Zelená z nepromokavého nylonu, modrá z měkké bavlny s odepínací vnitřní vložkou, bez které byla lehká. Alice chvíli váhala a pak přece jen udělala to, co chtěla, možná jen proto, aby poznala, jaké to je, věděla, že je to hloupost, protože Raymond byl cítit ještě v celém bytě, jeho věci, jeho vlasy, navíc to bylo gesto známé z filmů, z knih — vzala modrou bundu do rukou a zabořila tvář do

měkké látky; látka voněla bytem, trochu prachem, domovem i konkrétním pracím práškem, a jinak už ničím. Raymond měl tuhle bundu na sobě jednou odpoledne před sto lety, na jaře, na lavičce vedle stánku na boční ulici před úřadem práce. Dřevěná bouda, prkna natřená modrobíle, uprostřed okno, spíš okýnko, sklo zabarikádované láhvemi alkoholu, krabičkami cigaret a plechovkami limonády, takže dovnitř nebylo vidět. Hudba z rádia. Hit padesátých let, předpověď počasí, vtipy a dopravní zpravodajství. Z okýnka vycházel pronikavý zápach přepáleného tuku. Před stánkem postávali muži kolem velkého prázdného sudu, v rukou flašky s pivem, psy uvázané u kandelábru, práskali kšandami a plivali kolem sebe. Jeden z nich mluvil. Všichni ostatní poslouchali. Když se měli zasmát, zasmáli se, jeden z nich se smál výrazně nahlas, psi štěkali jako šílení a pak náhle vyděšeně ztichli. Alice a Raymond seděli vedli nich na lavičce, Alice pila kávu z umělohmotného kelímku, Raymond pivo. Ještě úplně nezteplalo, ale nebe už bylo úplně modré, jen tu a tam se po něm honily zářivě bílé mraky. Raymond si balil cigaretu a díval se na Alici. Ten pohled na Alici byl po celou dobu naprosto dokonalý. To bylo všechno.

Alice vzala modrou bundu, pečlivě ji poskládala, v pravé kapse našla náhradní autodíl, maličkatý bumerang z jemného lisovaného kovu, zatavený

v igelitovém sáčku, zbrusu nový. Daihatsu Cuore. Potěžkala ho v dlani, pak ho položila na stůl.

Modrou bundu dala do bedny, kterou hodlala odnést na půdu. Zelenou bundu, letecký model se stříbrnými nášivkami a americkým logem, si Raymond oblékl na procházku v botanické zahradě. V létě. Řekl o ní s pochybami, že vypadá příliš dobře, nebo něco takového, Alice se tomu musela zasmát. Oba byli zkouřeni, to už bylo hodně dávno. Ruku v ruce šli cestičkou vysypanou štěrkem, před nimi, na okraji zahrady, silueta satelitního městečka, za nimi, v dálce, přicházející ochranka, na vodítkách ovčácké psy s náhubky; pak to bylo naopak, zahrada se za nimi zavřela. Potom šli do kina.

Co to bylo za film?

Nevzpomíná si. To už je úplně jiná vzpomínka.

Alice si uvědomila, že vzpomínky si evidentně nemůže vybírat, dostavovaly se, jak se jim zachtělo, vzpomínka na zahradu, Raymond v letecké bundě, žádná slova, a přitom byl součástí toho všeho. Alice tuhle bundu později taky někdy nosila. Vypadá příliš dobře, nebo něco takového. Zapnula zip a dala ji do bedny, kterou hodlala věnovat charitě.

K tomu přidala bundy ze skříně na chodbě, aniž by se na ně podívala nebo se nad nimi pozastavovala. Jedna šála, dvě čepice. Pryč s nimi. S tímhle vším.

V jedné z bund ve sklepě ovšem Alice našla něco, na co nebyla připravená, a to se snažila být připravená na všechno, něco malého, jako by jí to tam Raymond nechal — zmuchlaný papírový sáček se zbytkem marcipánového rohlíčku obaleného mandlemi. Poslední kousek rohlíčku, byl už téměř zkamenělý, byl už hodně starý, a na něm jako mušle ve zkamenělině hladký plátek mandle. Alice stála ve sklepním světle, sáček v jedné ruce, zbytek rohlíčku v druhé, a vrtěla hlavou. Ať už chtěla, nebo ne. Otevřenými dveřmi bylo slyšet dětinské žvanění indických kuchařů, někdo prásknul kuchyňskými dveřmi, po kamenné podlaze domovní chodby se kutálela láhev propan-butanu, tam dole bylo slyšet i bzučení tlustých much. Ve sklepě byl cítit pach popelnic ze dvora, míchal se s pachem sklepa, s ostrou stopou jedu na krysy, plísně a vlhkých stavebních kostek. Raymond. Měl hlad. Živý, prostý hlad. Dal si mandlový rohlíček. Kupoval si ho v jediné pekárně, jinak nikde. Muselo to být v úterý, ve středu, ve čtvrtek, v pátek nebo v sobotu, v neděli a pondělí mívali v téhle pekárně zavřeno, a to byl pro Raymonda důkaz kvality. Kdysi. V zimě. Sáček byl v kapse jeho zimní bundy vedle rukavice, kde byla ale druhá rukavice, a byla Alice vůbec u toho? Byla u toho, když si Raymond mandlový rohlíček objednával, ulomil jí kousek, dal jí ho do ruky, nebo rovnou do pusy, v poledne, nebo

odpoledne, anebo ráno jednoho chladného a větrného dne, zatímco šli vedle sebe, Alicina paže kolem Raymondovy a její ruka s jeho v jeho rukavici? Chceš ještě? Ne, díky. A poslední kousek zmizel zpátky v sáčku, Raymond nechal poslední kousek spadnout do sáčku, sáček zabalil, strčil do kapsy. Kdy? Nebo byl sám? Bez Alice po svém boku, to se přece také stávalo. A kam s tím teď? Na papírovém sáčku vytištěná kresba vycházejícího slunce. Dobré ráno. Kam s tím zbytkem, kam s ním — to se teď musí naučit.

Alice dala sáček do kapsy své bundy. Nebyla s to jej vyhodit. Zdálo se, že existují určité intervaly, čas, který musí uběhnout. Nejdříve najít, pak pochopit, poté odhodit. Získávat odstup. Dej si načas. Zimní bundu složila do krabice pro Červený kříž. Rukavici taky. Pravou rukavici. Svojí rukou už do ní znovu nevklouzla.

A košile. Kalhoty. Spodky, trička, čepice a boty. Červenobíle kostkovaná košile, žádná vzpomínka. Modrá košile, záplava vzpomínek, kterým se pak přece jen dokázala ubránit; dokázala se ubránit vzpomínce, jak jí Raymond jednoho dne v červenci, uprostřed léta, jednoho z nespočetných stoletých let, otevřel dveře, šel zase hned pryč, ale měl radost, že Alice přišla. Jeho tvář, jak vypadal jeho obličej, když měl radost? Vypila sklenici čaje, seděla u okna, listovala v novinách. Přečteš mi něco? Nic podstatného,

Raymond měl na sobě právě tuhle modrou košili, na několika místech malé dírky, pečlivě zašité mnoha stehy, a kulatý, staromódní výstřih jako z jiné doby. Tedy tahle košile. A šedé, zelené, černé kalhoty. Díry na kolenou. Skvrny od barvy. Vytržené kapsy. Slušňácké kalhoty. Precizně poskládaná trička. S potiskem i bez. Hloupý medvěd. Maskáčové fleky. Druky. A Raymondovy boty. Jeho ortopedické vložky. Brýle žádné. Plavky. Není dobré dlouho váhat, pomyslela si Alice, trochu se třásla, nesmím tak idiotsky dlouho váhat, a vyklidila všechno najednou; krabice pro Červený kříž, na půdě pak modrá bunda a zelené tričko.

Krabici pro Červený kříž odnesla dolů. Ta krabice, první z mnoha, byla poměrně těžká, pevně ji zalepila páskou, tuhle lepicí pásku už nikdo nerozlepí. Indický kuchař vyšel na domovní chodbu. Neuvěřitelně špinavá zástěra. Chicken curry. Alice za ním zahlédla druhého indického kuchaře v páře myčky na pozadí červených kachliček. Hezké obrazy. Stěhování? Kuchař se zatvářil vystrašeně. Ne, nestěhuju se. Vyhodit, uklidit, darovat někomu jinému, zpátky do řeky. Aha, do Gangy, kuchař se hlasitě zasmál, Alice se taky musela zasmát. Vzal tu krabici a donesl ji až do auta, na druhý konec ulice, na nohou vietnamky, z kuchyně sebou vzal i pach chicken curry

a vůni čerstvě nařezaného ananasu, bazalky, rajčat a octového čistícího prostředku. Ten pach se pak držel na krabici i v autě a na Aliciných rukou, dokud krabice nezmizela v útrobách kontejneru Červeného kříže.

Během prvního léta bez Raymonda chodila Alice neustále na koupaliště. Téměř každé ráno, když měla volný den. Také když nechtěla odjet sama z města; nebyla s to jet sama k jezeru, piknikovou deku jen sama pro sebe, šustění novin a neprostupné houští v lese, bylo to beznadějně. Takže na koupaliště, to je snad jistá forma civilizace. Krátká jízda na kole po stinné straně ulice ve dvaceti stupních v devět hodin ráno. Na koupaliště v parku, kam chodil Raymond jako dítě, Alice měla fotku — Raymond na schodech převlékací kabinky, šestiletý, dřepí na mokrém kameni, s jednou nohou před sebou, druhou přitaženou k tělu. Díval se do fotoaparátu proti světlu, jeho černobílá tvář se šklebila, protože ho oslňovalo slunce, vlastně to vypadalo, jako by plakal, myslela si vždycky Alice. Raymond tvrdil, že neplakal. Skákal z desetimetrové věže, hodinu, bez přestání, pak šel domů.

Schodiště před převlékárnami bylo zavřené. Z širokých schodů opadávala barva, tyrkysové střepy, mezi spárami kamenů rostla tráva. Místo,

kde Raymond tehdy seděl, nebylo k poznání. Ale skokanský můstek byl otevřený, dnes stejně jako tehdy, a z prkna desetimetrového můstku skákali plavci, bez přestání, každé tři minuty padající člověk. Alice si rozprostřela ručník u velkého bazénu, vedle nízké zídky, za kterou rostl zlatý dešť a hromadily se odpadky, kelímky od kávy, prasklé plovací rukávy, špačci. Půl hodiny plavala, svědomité, řádné dráhy, hlava jí na dálku trčela z vody, pak šla zpátky na ručník, lehla si na záda, zavřela oči. Letadla. Špačci ve zlatém dešti, vzrušené švitoření. Vysoký, extatický křik dětí, mrštné kroky jejich malých mokrých chodidel. Vedle Alice si rozprostřely deku nějaké matky, tmavý stín přes zavřené oči, jako by oblohou táhnul velký pták, poté zase neměnné jasno, dětem drkotaly zuby, vytřepávaly si vodu z vlasů, sprška kapek na Alicině břichu jako nějaký dotyk, něco osobního.

Mohla byste se posunout kousek dál?

Alice, která tu byla sama, sama se svým krátkým ručníkem, novinami a žlutou tubou opalovacího krému, měla nejméně práv, a pochopila to, vždycky se usmála, vděčná za to, že ji vůbec někdo oslovil, vzala ručník, posunula jej na stranu a udělala místo pro další matky s kočárky, melouny jako dělové koule, láhvemi limonády, termoskami. Hory skládacích židlí a umělohmotných misek plných těstovinového salátu. V atmosféře podobné něčemu jako sen usnula.

Pronikavé hlasy, smích a dětský pláč, vůně broskví, tropických olejů a mokrých kamenů, chloru a jemného, hořkého kouře cigaret; během usínání Alice zapomněla, že Raymond umřel, zapomněla, že už není, nechala toho vyčerpávajícího, němého, děsivého myšlení, prostě toho nechala. Zahнала ty myšlenky do horka poledne na celou vzácnou hodinu. Dnes v noci se mi zdálo, že mi vypadaly zuby, řekla nějaká žena kousek od Alice, má to mít něco společného s potlačovanou sexualitou. Ach, tomu nevěřím, řekla druhá žena a dodala, jako by se to tím mělo vyřešit: To je ale hezký den. To musím vyprávět Raymondovi, pomyslela si Alice, rozespalá a pobavená, to musím později zkusit napodobit, tuhle intonaci, sebevědomou opovržlivost a věcné zhodnocení dne; a potom ji napadlo, že to není možné, a probudila se, byla vzhůru, posadila se, jako by na ni někdo volal. Namazala si ramena, holeně, chodidla a ještě chvíli zůstala sedět, nastavovala slunci vnitřní strany svých paží. Bylo to už dlouho, co se opalovala tímto způsobem, naposledy před sto lety, tehdy s Annou u Lago di Garda, to už bylo skutečně dávno. Vzpomínka to ale byla roztoužená, lákavá, láskyplná, šlo o stav, na tom láskyplném pocitu se nikdy nic nezmění. Anniny vlasy, matné od slunce, oči leskle černé, ruce měkké jako ruce dítěte. Ležet vedle sebe, opalovat se, povídat si, dívat se na vodu, s rukou nad očima.

Přehrabovat se v kulatých obroušených kamíncích, některé si vybrat, a pak je přece jen nechat ležet. Večer si v zrcadle prohlížet opálenou kůži, hnědé břicho, nad ním bílá prsa. S Raymondem tohle v žádném případě nedělala.

V poledně si Alice sbalila věci, na plavky si oblékla šaty a řekla maminkám na shledanou. Rozloučení nebylo opětováno, pravděpodobně z lenivosti. Pak odešla. Kolem bazénu s fontánami, kde kluci tlačili holky pod vodu, znovu a znovu, na poslední chvíli je vytáhli za vlasy a holky vyletěly z vody s vítězným a pronikavým výkřikem. Co to bylo za rituál? Alice si byla jistá, že ho s Raymondem prováděli také, tehdy ještě každý pro sebe, mezi ostatními, ale nemohla si na to už přesně vzpomenout. Když Raymonda poznala, byly už téměř všechny rituály provedeny, zbývalo pár posledních. Kdo by si to byl pomyslel. Šla vlažnou vodou do mělkého bazénu před trávníkem, který slunce proměnilo ve step, poté si obula sandály. Před kioskem, kde si Raymond kupoval mléčnou rýži v měkké vaflí a vanilku s čokoládovou polevou ve stříbrném papíře, pod slunečníky vybělenými sluncem seděli muži se zlatými zuby a hráli skat. Tetování, kotvy na řetězech a srdce propíchnutá dýkami, vybledlá modř. Navždy. Na trávníku se opalovali lidé nazí. Leželi rozeseti pod bílou oblohou, jako by je někdo postřílel. Každý sám. Ani se nehnuli,

jen nad bílou kaluží na konci cesty hroživé hejno komárů a pleskání červenobílé ohraničující pásky mezi stromy v nezmatelném větru.

Alice vedla kolo poledními ulicemi zpátky domů. Některé dny kolo vedla celou cestu, měla pocit, že je v nebezpečí, že na sebe musí dbát a dávat pozor, že je příliš unavená z horka a příliš zamýšlená, aby jela na kole; pomyslela si, že když pojedou, bude mít nehodu a přepadne přes řídítko, přejeďe ji auto, zlomí si vaz, všechny kosti.

Dávej na sebe pozor.

Ty na sebe taky.

Tak se rozhodla jít pěšky. Na rohu ulice koupila jahody, u stánku ve tvaru velkého plodu, na střeše zelenou stopku z umělé hmoty a ve stínu uvnitř hory zářících jahod v lepenkových krabičkách, vyrovnaných do pyramid. Kilo je moc, děkuji. Jen půl kila jahod pro samotnou Alici. Nesla jahody domů v průhledném sáčku. Zamkla kolo před domem, od té doby, co Raymond umřel, už kolo nedávala do vnitrobloku, bylo to příliš zdlouhavé, a dělala to jen kvůli němu, byl toho názoru, že dávat kolo do vnitrobloku je bezpečnější. Na schodišti byl vydýchaný vzduch. V bytě ticho. Alice myla jahody dlouho a důkladně. Studená voda stékala i po jejích zápěstích, zrychleném tepu. Nakrájela jahody na poloviny, poté na čtvrtiny, posypala je cukrem, přidala trošku octa, dala misku do

lednice. Modré květiny na parapetu kvetly svými přísnými, malými, silnými květy, třináct lístků na každém stonku, netečně a cíleně natočených ke slunci.

Alice stáhla prostěradlo a povlečení. Prostěradlo, dva povlaky na polštáře, dvě příkrývky. Povlékla čisté povlečení. První noc bude šustivé a chladné.

Nezdál se jí sen o tom, že jí vypadaly zuby. Ale ani že by jí narostly nové.

Navštívila Margaret. Jela autem z města k domu se zahradou, kde teď Margaret žila, dům na periferii, vzdálený od centra v mnoha ohledech. Seděly vedle sebe na verandě z tropického dřeva a prohlížely si Margaretiny květiny, bohatou krásu jejích záhonů, hledíky, hortenzie, orlíček, japonské lilie, bílá voda. Nebe bylo modré, letadla plula někde jinde. Z dálky letní zvuky sekaček na trávu, rozprašovače vody, cvakání nůžek na živý plot. Na verandu přišla nehlučně kočka, poté suše kýchlá, posadila se před ně, vztyčila se na přední tlapy a natočila se k nim bokem, kočičí profil.

To kočky dělají, řekla Margaret. Posadí se ke dvěma lidem tak, aby vznikl trojúhelník. Vždycky to tak dělají.

Alice si kočku prohlížela, její červenohnědou srst, zlehka škubla bílou špičkou ocasu. Malte, Friedrich,

Pumi. Bylo to uklidňující, skládat všechno, co měla, do myšlenek. Dávat je k sobě a pozorovat, co vzniká. A jak dál? Při všem vyčerpání to byly přece jen první dny. První dny a týdny a měsíce bez Raymonda, tak jasné a zářící už nikdy nebudou, měla by se nejspíš naučit mít je ráda, jinak to nepůjde.

Richard řekl, že budu potřebovat tři roky, řekla Margaret. Prostě to tak řekl, představ si. Budeš potřebovat tři roky, pak ti bude líp.

A je to tak? zeptala se Alice.

To netuším, řekla Margaret. Teď je to rok, teprve rok, jsem na hony vzdálená tomu, abych pochopila, jak to myslel. Tři roky. Nechceš si natrhat květiny?

Ráda, řekla Alice.

Tráva byla posečená na krátko. Alice stála na trávníku bosa. Margaret šla s nůžkami podél záhonů. Jiřiny a slunečnice a jeden bodlák. Sekačky utichly, kolem hnízda v jedli bzučely vosy. Studená pomerančová šťáva. Zvednul se vítr, dveře verandy se s bouchnutím zavřely, na nebi mraky. Po chvíli vešla Alice do domu. Po světlé podlaze. Kolem knihovny, kde byla fotka Richarda. Snímek pořízený před knihovnou na Rheinberger Strasse, černobílý.

Pak Alice prodala auto. Bylo naprosto jasné, že se auta musí zbavit. Bylo příliš drahé, nemohla si je sama dovolit, jezdila příliš málo, bez Raymonda

vlastně nejezdila vůbec nikam, nemusela ho už nikde vyzvedávat nebo někam vozit, zůstávala teď tam, kde byla. Na to stačilo kolo a tramvaj. Dala inzerát do automobilového časopisu, vyplnila formulář tiskacími písmeny. Rok výroby 1987. Barva červená. Malá promáčklina na levém blatníku. Přední sklo lehce poškrábané. Formulovala, co nejlépe to šlo, a na konci si vymyslela cenu, o které nevěděla, jestli je přiměřená, nebo ne. Připadalo jí, že je správná. Nějaká cena. Bylo to jedno. Telefon začal zvonit v noci, ve čtyři ráno. Alice ležela v posteli na zádech a poslouchala hlasy ze záznamníku, rázná oznámení, cizí přízvuk, třikrát opakovaná telefonní čísla, horečné sliby, prosby o zavolání zpátky. Někde ve městě byli všichni tito lidé vzhůru. Zaneprázdnění. Měli jisté plány, sledovali jisté úmysly, měli své cíle. Nebyla s to vytáhnout šňůru ze zdi. Kolem rána přestal telefon zvonit. Pauza. Alice usnula. Do mříže na hřišti narazil první míč. Ve stromech na dvoře ztěžka ševelil vítr.

V poledne šla k autu. V ruce modrý pytel na odpadky, na nose sluneční brýle. Tropické teploty. Před kavárnami řada lidí v polostínu markýz, na talířích se snídaní tálo máslo, v parku už byly postavené stánky, slunce pražilo na kočičí hlavy. Čas třešní. Poslední jahody. Do půdy kolem akátů, suché jako troud,

někdo plný naděje zasadil fazole. Auto stálo u planetária. Alice odemkla dvířka. Klekla si na sedadlo spolujezdce, otevřela příruční přihrádku a vyndala všechno, co tam bylo. Všechno. Raymondovy sirky v papírových obalech, kalendář z lékárny, účty za benzin, reklamní letáky. Jeho kartičky, kupony, poukazy. Zmačkaná fotka a na ní židle vedle břízy před zbořenou tovární halou. Trosky. Vedle židle nějaký předmět, Alice přimhouřila oči, zírala na to, a nedokázala nic rozpoznat. Nerozpozná nic ani zítra, ani pozítří, vůbec nikdy. Takže fotku hodila do pytle na odpadky. A všechno ostatní taky. Mezi lístky, náhle bezvýznamně, tak rychle, jak jen to bylo možné, plastická kartička, zelená kartička zatavená v plastu. Ne ta od toho cikána, zastrčená za stěrač někdy před mnoha lety, od někoho jiného, ale pravděpodobně to byli vždycky ti stejní. Měl bych zájem o vaše auto. Teď, anebo později. Zavolejte mi, přijedu ihned. Alice vylezla z vozu, otevřela kufr a taky všechno odtud nacpala do pytle na odpadky. Deku na piknik, s barevnými kostkami, v rozích roztřepenou, v přehybech ještě listů minulého podzimu. Světlé jezero. Nebo Lanke. Müritzské jezero. Do pytle na odpadky. Láhve s vodou. Deštník. Termoska, v ní ještě opravdu něco bylo, velmi stará tekutina, pravděpodobně čaj z listů, které Raymond držel mezi konečky prstů. Svátý svatý. Měla ji vypít? Nechala termosku

spadnout do pytle na odpadky, slyšela, jak se rozbilo sklo, cizelované tříštění.

Je to vše?

Je to vše.

Na zpětném zrcátku visel lapač snů. Alice vynadala z kapsy telefon, namačkala číslo, které stálo na kartičce. Třásl se jí ruce, nevěděla vlastně proč. Řekla: Ráda bych vám auto předala teď, pokud byste si je, prosím, vyzvednul, přesně tak, děkuji, to byste byl laskavý. Sedla si na obrubník a čekala. V ruce držela klíčky od auta, na klíně poznávací značku s vyraženou kombinací čísel, která měla co dělat s Raymondovým životem, jenže zapomněla, o co vlastně šlo. Blokové synapse. Namáhala hlavu. Seděla tak nehybně, až k ní přihopkaly kavky, jejich lesklá černá křídla, knoflíkové oči, tupé zobáky, malí dinosauři, absolutně nezdolní.

Viděla Raymonda denně. Každý den. Viděla ho všude, bylo pozoruhodné, kde všude se zjevoval, kolik forem bytí na sebe bral, mohl být kýmkoli. Stál na jezdících schodech na hlavním nádraží, vznášel se vysokou halou, v ruce lehký kufr, poloviční profil, cestující, který nespěchá; Alice do někoho strčila, chvátala halou, viděla, jak schází z jezdících schodů, vleče se k východu, nebyl to on, byl to někdo jiný. Srdce jí prudce tlouklo rozčilením, když ho zahlédla

v posledním voze odjíždějící tramvaje, u semaforu na druhé straně ulice, ve frontě v supermarketu, vystupoval z taxíku, ležel spící na lavičce v parku, zajel na kole za roh. Seděl v italské zmrzlinárně před pohárem plným překrásného ovoce — stařec, který se na Alici, nahlížející skrz výlohu, podíval kalným zrakem a pak ji zahnal pohybem ruky jako nějaké zvíře. Všichni byli Raymond. Jak chodil, jak se zastavoval, jak se dotýkal rukou šije, jak se škrábal na hlavě, jak krčil rameny, jak zíval, oblékal si bundu, vycházel z domu. Už tu není, Alice. To říkala sama sobě, oslovovala se vlastním jménem, jako by byla své vlastní dítě. Alice, Raymond už tu není. Šlo o to, zachovat jeho památku, aniž by se z toho zbláznila. Myslet na něj, aniž by se pomátla nebo byla zlá. Pečlivě. Znovu a znovu. Od začátku.

Kde je tvůj muž? zeptal se indický kuchař.

Odjel, řekla Alice.

Á, na dlouho? pokračoval indický kuchař, zameštal kuchyni, druhý kuchař seděl vedle myčky na obráceném kbelíku u vlhké zdi, měl zamlžené brýle, kouřil, z rádia hrála arabská hudba, rachotil do toho svazkem klíčů, znepokojující, přesné synkopy. Alice se opřela o dveře na chodbu. Práh byl kluzký. Indický kuchař metl na hromádku stonky petržele, poloviny rajčat, slupky od cibule, gumičky. Pauza,

pobrukoval si, pak koště odložil a dlouhými srkavými hlty pil z láhve jablečnou šťávu. Den předtím si druhý indický kuchař uprostřed kuchyně vylil na hlavu láhev minerálky. Neudělal to kvůli Alici, ale Alice z toho přesto měla radost.

Ano, na dlouho, řekla Alice. Nebylo možné říct něco jiného. Nebylo možné říct, že Raymond umřel. Řekla to číšníci, té potetované zvenku, z ulice.

Kde je tvůj muž?

Můj muž umřel.

Potetovaná popřála Alici svoji upřímnou soustrast, pak dala výpověď, odstěhovala se někam jinam, nikdo už nepsal „happy hour“ na tabuli tak hezky a neohrabaně jako ona.

Raymond umřel.

Alice to nedokázala říct znovu. Ne směrem do kuchyně. Průvan, vůně petržele, umělohmotná miska s lesklými plátky citronu na ledu, hlávky salátu na mokřém prkýnku, hroznové víno, banány, medové melouny. Houbička, kanystr oleje, obrovské sklenice s medem, vědra a hrnce. Krátce před půlnocí. Druhý indický kuchař típnul cigaretu o podlahu. Sundal si zamlžené brýle, řádně je očistil a zase si je nasadil. Naslouchal s odvrácenými očima, cukaly mu prsty, třásl svazkem klíčů, narážel kroužkem o kbelík, mumlal si, nad něčím přemýšlel, pak zívnu, vstal, odsunul nohou kbelík do rohu. Vyhodil klíč do vzdu-

chu, chytil ho, tiše si pískal, otočil se a ukázal Alici ruce. Klíč byl pryč.

Kam? zeptal se první indický kuchař.

Odjel, nafouknul tváře, podíval se na Alici, opíral se o násadu smetáku jako o žezlo.

Alice na něj krátce pohlédla, nevěděla, co má odpovědět.

Ale indický kuchař řekl: Rozumím, rozumím. Aha. Už rozumím. Bez přestání kýval hlavou. Pak ukázal na kolegu a řekl — čtyřočko. Vidí víc než všichni ostatní. Taky brzy odjede.

A kam? řekla Alice.

Á, no to se uvidí, odpověděl indický kuchař. Domů? Možná zpátky domů. Bombaj. Nebo poletí na Měsíc.

Večery u kuchyňského stolu na místě, kde sedával Raymond, loket opřený v neviditelné prohlubni, kterou přece jeho loket musel v měkkém dřevě zanechat. Sedět tu a pozorovat, jak modré květiny na parapetu zavinuly svých třináct okvětních lístků, když bylo na čase a jejich každodenní práce končila. Den co den. Pavouci ze sítí mezi stonky vyrostli, zvětšili se, zčásti zmizeli, zčásti se usadili v domě. Vevnitř. Alice seděla na židli mezi stolem a skříní a pozorovala pavouka, který se zabydlel v rohu nad kuchyňskými dveřmi, nejspíš na dlouho. Raymond by pavouka z kuchyně

dostal, prosila jej o to. Tenhle ale zůstane. Alicina babička by to schvalovala. Alice si šeptala. Pozorovala pavouka, jak spřádá svoji síť, a naslouchala zvukům na dvoře. Šplouchání vody, dlouhé čištění zubů, někde zvonil telefon, někdo zavřel dveře, šel po schodech. Indičtí kuchaři rozšlapávali lepenkové krabice, trhali papír na pásy, ty nacpali do popelnic, poté si společně vykouřili cigaretu, kouř šel do dvora a stoupal až k Alici, která se tiše posadila k parapetu. Později zahlédla netopýry. A taky poslední letadla.

To, co jí zůstalo, leželo na stole. Náhradní autodíl, sáček se zbytkem mandlového rohlíčku. Nezůstalo nic. Z poloviny plná krabice, v ní bunda, trička, to a ono, vedle Michův kufr, který si Maja pořád ještě nevyzvedla; kdykoli jej Alice zdvihla, zdál se být těžší a těžší, jako by v něm něco neustále rostlo. Od té doby se už nikdy nepodívala dovnitř. Lotte, jak Alice věděla, pověsila vedle dveří malý lístek, na který Conrad, když ještě žil, napsal chvatně, ale jistou rukou: Hned se vrátím. Alice hledala něco podobného pro sebe a pro Raymonda. Nenašla nic, a přesto si byla jistá, že to existuje. Jednoho dne to najde, náhodou, určitě.

Někdy chodila Alice na návštěvu k Rumunovi. Dlouho se neviděli, což ale nebyl problém, nezdálo se, že by tu byl nějaký problém. Kdo ví, pomyslela

si Alice, to se přece všechno ukáže až pak. I Rumun zestárnul, na spáncích šediny, znepokojivým způsobem zhubnul, ale jeho odstávající uši zůstaly beze změny. Pořád pil jedno pivo za druhým, zřejmě jako odjakživa, ještě pořád nezačal znovu s kouřením, až později, řekl, až přijdou moje poslední dny.

To si ale nevybereš, řekla Alice, žasla nad takovou neznalostí. Přece nemůžeš vědět, kdy přijdou tvoje poslední dny.

Lehce ho udeřila pěstí do paže, on se usmál a udělal krok stranou. Seděli na balkóně. Tady můžeš sedět mezi devátou večer a čtvrtou ráno, řekl Rumun, pak už je hrozné vedro. Třicet stupňů ve stínu. Podívej se na ty kytky, biotop, divoký jetel a prehistorický sléz. Vytrhával něco v balkonových truhlících, tahal za šlahouny, ukázal na okvětní lístky velké jako hlavíčky sirek. Podívej se. Praforma macešek.

Alice se podívala. Jako obličejů koček. Pila vodu, Rumun víno. Slunce líně zapadalo. Pak vyšel půlměsíc. Nebe daleko vzadu, za televizní věží, nad Marienkirche a zářivou reklamou hotelu Forum, bylo černě zatažené. Bouřka nepřijde, řekl Rumun, mlasknul, zavrtěl znalecky hlavou. Až při úplňku. To je jako doma, v Rumunsku, velká širá pláň plná slunce, bez vody, přesto s jabloněmi, stínem pod nimi, kolem kuřata, běhají, hrabou, trochu práší a tak dále, a všechno stojí a čeká, a potom, najednou, se strhne

bouřka, déšť ševelí po pláni a všechno odplaví. Tak je to. Ještě není ta pravá chvíle.

Mám hlad, řekla Alice, nemáš kus chleba?

Jasně, řekl Rumun, odešel a vrátil se s prkýnkem, na něm dva chleby s třešňovou marmeládou. Od maminky. Dávej pozor, upatláš se.

Alice jedla chleby, opatrně, rozvážně, připadalo jí, jako by to bylo poprvé, co jí chleba s třešňovou marmeládou, marmeláda byla sladká, spěchala do pusy, cukr a ovoce, dostavily se slzy. Dívali se dolů na město, tamhle úhor, tamhle dřív stála zeď, teď se tam pásly ovce, tamhle býval sklad, pak novostavby na západě, v oknech se rozsvěcovala první světla. Všechno vypadalo jako kulisa. Postavená. Instalovaná. Letadlo si to šinulo kolem měsíce. Zprava vyjel městský vlak, vjel ztěžka do zatáčky, kolejnice udávaly podivuhodný rytmus. Zamáváš mi někdy, kdybys jela kolem? zeptal se Rumun. Já bych to totiž odsud viděl. Jasně, řekla Alice, slibuju.

Nemluvili o Raymondovi. Rumun se na něj neptal a Alice o něm sama nic neřekla. Raymond si o Rumunovi nic moc nemyslel, možná na něj žárlil, něco věděl, nebo tušil, nebo měl podezření. Poslední budou těmi prvními? Nebo první těmi posledními? Ale nebylo nic, co by mohl vědět. A už ani nebude.

Nemluvili ani o ničem jiném. Vlastně, přišlo Alici, mluvili mimo věci, možná byli příliš vyčerpaní,

anebo se nemohli rozhodnout; ať to bylo jakkoli, Alice z toho měla radost.

Michovo dítě se má dobře, řekl Rumun najednou, vyrůstá na hřbitově.

Jak to víš? zeptala se Alice.

Slyšel jsem to, řekl Rumun zběžně. Pěkně si hraje na hřbitově, na Michově hrobu. Maminka je přece pořád u něj. Na hřbitově teď může být náhodou příjemně. V tomhle vedru. Hezky ve stínu.

Jo, řekla Alice. Stín a chladno.

Hodinu před půlnocí se rozsvítila pouliční světla. Na umělých stěnách vedle pastviny pro ovce se slaňovali lezci, v pomalých, širokých obloucích. Siluety. Nehlučné. V záři pouličních světel se mihotal hmyz. Světlušky, řekl Rumun. Alice věděla, že to není pravda.

Když ještě chvíli zůstaneš, uvidíš kosmickou stanicí. Poletí tady kolem, odsud tam, ukázal doleva a pak nahoru na černé nebe. A Mars, Saturn, Jupiter. Ti pak přijdou taky. Věř mi.

Jak to bylo s těmi planetami? řekla Alice.

S jakými planetami?

To pořadí planet, které jsme se jako děti učili.

To přece víš, řekl Rumun. Vždyť jsem ti to říkal už tolikrát.

Tak to, prosím tě, zopakuj.

Říkali společně: Jupiter, Saturn, Země, Mars, Venuše, Merkur, Uran, Neptun, Pluto.

To pořadí už neplatí, řekl Rumun. To doufám víš. Pluto bylo zrušeno. Ale existují teď dvě nové planety.

Vím, řekla Alice. Můžeme si přece vymyslet nové pořadí.

Pak šla Alice domů. Velmi laskavou nocí. Ještě dlouho mávala, aniž se otočila, dívala se na svůj stín na zemi, explicitní stín, ostře řezaný, mávající ruka mnohem půvabnější než její vlastní. Věděla, že Rumun, který stál na balkoně, bude mávání opětovat, dokud nezajde za roh. Na shledanou. Šla kolem zavřených kaváren, před kterými stály židle naskládané na sebe, opřené o stoly, ulicí podél parku směrem k domu, kde pořád ještě žila a v jehož pokoji ve třetím patře nechala svítit. U parku vůně trávy. Před domem seděl Raymond. Na schodech před domovními dveřmi, zády opřený o zeď, klidně čekal. Kupodivu kouřil, Alice zahlédla žhnoucí špičku cigarety. Zrychlila krok, přešla křižovatku, klapání bot na kočičích hlavách. Postava u domovních dveří vstala, a Alice nebyla zklamaná, když poznala, že to vůbec není Raymond, ale ten druhý indický kuchař.

Čtyřočko. Konečně taky kouzelník. Svým způsobem.

...jen někdo, kdo se snaží psát

Doslov

„Ctím pomalost,“ nechala se slyšet Judith Hermannová v jednom rozhovoru. Ta replika padne jejímu literárnímu dílu víc než dobře — vnějškově i vnitřně.

Narodila se v roce 1970 v Berlíně, kde dodnes žije. Přes babičku je částečně Ruska. Vystudovala němčinu, filozofii a žurnalistiku. Debutovala ve svých osmadvaceti letech knihou *Letní dům, později* (česky 1999). Prvotina ji vystřelila ke hvězdám: čtvrt milionu prodaných výtisků, překlady do řady jazyků, literární ceny, později zájem divadla a filmu. Úspěch ji ale taky poněkud ochromil. Druhotinu *Nic než přízraky* vydala po čtyřech letech (česky 2005). Její třetí a zatím poslední kniha *Alice* pak vyšla v roce 2009.

Kritika ji ráda počítá k německé nové vlně ženské prózy, po bok Juli Zehové, Julie Franckové nebo Tanjy Dückerové, známých dobře i z českých překladů. Hermannová se ale tomu srovnání brání. Má proč. Její kolegyně jsou vesměs takzvaně angažované,

ve svých prózách rády politizují. V rozhovorech pak s replikami neváhají a mají ve věcech jasno. Hermannová nepolitizuje, neideologizuje, nepointuje. Žádná provokace, žádná avantgarda. A jasno nemá. Její psaní je melancholicky zamlžené. Jako by se člověk díval dlouze na letní déšť přes matné sklo.

Jejíž žánrem je povídka. Do prvotiny jich sebrala devět, do druhé knihy sedm, do třetice pět. Drobná próza bez děje, častokrát i bez výrazného příběhu, bez zřetelného rozřešení v závěru. Próza soustředěná cele na atmosféru. Na pocit vyvolaný situací, obrazem, okamžikem. Próza psaná pod vlivem moderního žurnalistického jazyka i stylu. Úsečně. Odměřeně. Popisně. Bez metafor, bez symboliky. „Píšu dost úsporně, vlastně i rychle, ale předchází tomu strašně dlouhá doba, kdy jen přemýšlím...“

Postavy Judith Hermannové jsou jako ona, jako lidé z jejího okolí. Velkoměstské, vybrané ze světa umění a literatury. Dříve dvacátníci, dnes třicátníci, možná čtyřicátníci. Postavy bohémského založení, ale ne uvolněné, natož svobodné. Sevřené v jakémisi životním vakuu. Zalité ve skleněné kouli. Z vlastní vůle. Z pocitu vztahového i obecně lidského zklamání. Z pocitu neostrého, jen tušeného. Z apriorního vědomí, že co přijde, bude nejspíš zlé, anebo ještě horší. Z vědomí, že i rezignace může být nosnou a hodnotnou emocionální figurou.

Zpomalený film, který Hermannová promítá, je monotematický, četné motivy se v jejích knížkách opakují, variiují. Hlavní postava je ve své trpnosti kamsi odvezena, „odejita“, umístěna, k čemusi přistrčena — různě na západ i na východ od Berlína, na sever nebo na jih. Do městského interiéru i venkovského exteriéru. A pozoruje. Jako divák v kině. Jako voyeur u klíčové dírky. Do děje nezasahuje. Na to ji příliš zmáhá únava vlastním životem. Zvolna konzumuje druhé. Nechává je, aby jí procházeli. Ovšem nikoli tělesně, natož sexuálně. Jen jako obrazy. Přízraky.

Takovou stylizaci známe nejen od Petera Handkeho, k jehož tvorbě ze 70. let bývá Hermannová vztahována. Ze současných českých autorů třeba od Emila Hakla. Z těch minulých pak minimálně od Julia Zeyera. Jeho fatalista Rojko z *Domu U Tonoucí hvězdy* žije podobně vně svého života, mimo sebe: „Sám, sám, sám! Bože jak jsem opuštěn! To nikdo neví, co v mém srdci pláče!“ Hermannová nechává možná své „hrdiny“ méně trpět. Respektive oni netrpí. Jsou jen sami a ve smutku. Romantický kořen mají ale všichni stejný. „Láska je rozhodně zneužitím,“ říká autorka.

Druhotina pokračovala tam, kde prvotina skončila. Přibylo stránek, přibylo pomalosti. Pocity zmaru i radosti se prodloužily a prohloubily. *Alice*

je trochu jiná. Ohledává nejzazší bod — smrt. Pět úmrtí pěti mužů. Pozvolných i náhlých, čekaných i nečekaných. Provázaných na různý způsob. A ohledává rovněž, co zbude po smrti. Jak se dá se smrtí sžít. Jak žít se smrtí druhého v sobě. Hermannová tu poprvé uvažuje nad tím, co bude. Poprvé překračuje temný kruh melancholie. A v podtextu pak otvírá dvě témata, která do jisté míry tvarují dnešek: všeobecná pasivita občanské společnosti plus odumírání mužského principu.

Pomalost zůstává pomalosti. Jen se jeví najednou závažnější. Tím spíš, že Judith Hermannová říká: „Necítím se být autorkou, jen někým, kdo se snaží psát.“

Radim Kopáč

The background of the entire page is a repeating pattern of white teardrop shapes on a light teal background, arranged in horizontal rows.

 I Micha 9

 II Conrad 45

 III Richard 83

 IV Malte 106

 V Raymond 131

Doslov 156

Alice

Judith Hermannová

Z německého originálu *Alice*,
vydaného nakladatelstvím S. Fischer
ve Frankfurtu nad Mohanem v roce 2009,
přeložila Tereza Semotamová
Vydalo nakladatelství Větrné mlýny
(www.vetrnemlyny.cz)
v roce 2013 jako svou 278. tištěnou
a v roce 2015 jako svou 13. elektronickou publikaci
K vydání připravil a doslov napsal Radim Kopáč
Fotografie na obálce David Konečný
Grafická úprava Kateřina Wewiorová
Sazba z písma Tabac G1
(www.suitcasetype.com) Větrné mlýny
V češtině vydání první

ISBN 978-80-7443-068-8 (papírová kniha)

ISBN 978-80-7443-169-2 (eBook)

Judith Hermannová patří mezi nejznámější německé spisovatelky současnosti. Narodila se v roce 1970 v Berlíně, kde dodnes žije. Přes babičku je částečně Ruska. Vystudovala němčinu, filozofii a žurnalistiku. Debutovala ve svých osmadvaceti letech povídkovou knihou *Letní dům, později* (česky 1999). Prvotina ji vystřelila ke hvězdám: čtvrt milionu prodaných výtisků, překlady do řady jazyků, literární ceny, později zájem divadla a filmu. Následovaly tituly *Nic než přízraky* (2003, česky 2005) a *Alice* (2009). „Necítím se být autorkou, jen někým, kdo se snaží psát,“ říká.

